

රාජ්‍ය ආරක්ෂක හා ආපදා කළමනාකරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය

NEOP

ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම

අගෝස්තු 2017

ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය

ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලසුම

පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම්, ප්‍රතිචාර සහ සම්බන්ධීකරණය සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය අංශයේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ වගකීම් ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්මෙන් පිළිබිඹු කෙරේ. තනි තනි පුද්ගලයන්ගේ වගකීම් සහ නියම කරන ලද කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන සම්මත මෙහෙයුම් පටිපාටි අදාළ ආයතනයේ ආපදා කළමනාකරණ සැලසුමේ ආපදා ප්‍රතිචාර සංරචකය තුළ දක්වා තිබේ.

ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය, රාජ්‍ය ආරක්ෂක හා ආපදා කළමනාකරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය

සම්බන්ධ කර ගත හැකි ආකාරය

දුරකථන: 011 213 6222, 011 267 0002, 077 395 7900

ෆැක්ස් : 011 763 4008, 011 597 1219, 011 267 1458, 011 267 0079

ඊ මේල්: eocdmc@gov.lk; eocdmc@gmail.com;

සැටලයිට් : 008821623112673; 008821623112897, 08821623112552

පෙරවදන

2015 සැප්තැම්බර් 21 නිකුත් කරන ලද අති විශේෂ ගැසට් අංක 1933/13 මගින් අතිගරු ජනාධිපතිතුමා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 43 වන ව්‍යවස්ථාවේ (1) වන ඡේදය අනුව ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යවරයාගේ වගකීම් ලැයිස්තුගත කර ඇති අතර අමාත්‍යාංශය යටතේ ලැයිස්තුගත කර ඇති සියළු ආයතන වල කටයුතු ආපදා කළමනාකරණය සඳහා වූ ජාතික සභාව ද ඇතුළත්ව අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා අමාත්‍යවරයාට බලය පවරා තිබේ. ඒ අනුව ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම සකස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් අමාත්‍යවරයා වගකිව යුතුය.

ව්‍යසන කළමනාකරණ පනත අනුව ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ව්‍යසන කළමනාකරණය සඳහා වූ ජාතික සභාවට සහාය දැක්වීමට ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය වගකීමට බැඳී සිටියි. ආපදා තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත්වූ වහාම ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සම්බන්ධීකරණය කිරීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට පනත මගින් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයට ප්‍රතිපාදන සලසා තිබේ. තවදුරටත් සියළු අමාත්‍යාංශ සහ රාජ්‍ය අංශයේ සංවිධාන තම ආයතනය සඳහා ජාතික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම පදනම් කරගෙන ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කිරීම අවශ්‍ය වන අතර ආපදා තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත්කිරීමෙන් පසුව ආපදාවට සහ එහි බලපෑම් වලට එරෙහිව කටයුතු කිරීම සඳහා තම ආයතනයේ ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම සහ ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් ජීවිත සහ දේපළ ආරක්ෂා කරගත හැකි අතර හානි අවම කර ගැනීමත් දිවි ගලවාගත් අයගේ ශාරීරික සහ මානසික සෞඛ්‍ය තහවුරු කිරීමටත් අත්‍යවශ්‍ය සේවා හැකි ඉක්මනින් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමටත් හැකියාව ලැබේ.

ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුමට බහුවිධ ආපදා පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම්, ප්‍රතිචාර, සහන සහ අත්‍යවශ්‍ය සේවා ක්ෂණිකව යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා වන සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණය අන්තර්ගත වේ. ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී පනතේ දක්වා ඇති ආකාරයට ආපදා කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය සහ ජාතික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම සැලකිල්ලට ගෙන තිබේ.

පළාත්, පළාත් පාලන ආයතන, දිස්ත්‍රික්ක, ප්‍රාදේශීය සහ ග්‍රාම නිලධාරී මට්ටමේ උප ජාතික තලයේ පරිපාලන නිලධාරීන්, රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල අදාළ නිලධාරීන් සහ පුද්ගලයන්, ප්‍රජා නායකයින් ආදීන්ගෙන් උපදෙස් ලබාගත ඇති අතර ඔවුන්ගේ අදහස් මෙම සැලසුමට අන්තර්ගත කර තිබේ. ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇති සියළු දෙනා සැලැස්ම භාවිතා කරන්නන් වේ. ආපදා වලට එලදායී සහ කාර්යක්ෂම ලෙස මුහුණ දීම සඳහා මෙම ලියවිල්ල ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇතැයි යන්න මාගේ විශ්වාසයයි.

අපට නායකත්වය දීම සම්බන්ධයෙන් ගරු රාජ්‍ය අමාත්‍යතුමාටත්, අපට මග පෙන්වූ අමාත්‍යාංශ ලේකම්තුමාටත්, ස්තූති කිරීමට මෙය අවස්ථාවක් කර ගනිමි. එසේම ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ වූ සියළු පාර්ශ්වකරුවන්ටත් මෙම ක්‍රියාවලිය පුරා අපට සහාය ලබා දුන් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනට සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ ලෝක ආහාර වැඩසටහනටත් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ ස්තූතිය හිමි විය යුතුය. එසේම මෙම ලේඛනය සකස් කිරීම සඳහා සහාය ලබා දුන් අමාත්‍යාංශයේ සහ එහි නියෝජිතයන් වල සියළු නිලධාරීන්ට ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ ස්තූතිය හිමි වේ.

අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්
ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය

පටුන

පෙරවදන	2
පටුන	3
රූප ලැයිස්තුව	6
වගු ලැයිස්තුව	6
ඇමුණුම් ලැයිස්තුව	6
කෙටි පද	7
විධායක සාරාංශය	9
1 වන පරිච්ඡේදය	12
1.1 හැඳින්වීම	12
1.1.1 ශ්‍රී ලංකාවේ ආපදා ප්‍රවණතා	12
1.1.2 ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම මගින් ආවරණය වන ආපදා	15
1.2 සන්දර්භය	16
1.2.1 ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුමක අවශ්‍යතාව සහ සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය	16
1.3 අරමුණ	17
1.3.1 විෂය පථය	17
1.4 ඉලක්ක සහ අරමුණු	18
1.5 ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුමේ නීතිමය පසුබිම	18
1.6 කාල රාමුව සහ ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම යටත්කාලීන කිරීම	20
2 වන පරිච්ඡේදය	21
2.1 ශ්‍රී ලංකාවේ හදිසි ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලිය	21
2.2 හදිසි ප්‍රතිචාර අදියර	21
2.3 හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලිය	22
2.3.1 තත්ත්වය අධීක්ෂණය සහ පුරෝකථනය කිරීම :	23
2.3.2 හදිසි රැකවල:	23
2.3.3 හදිසි තත්ත්වය සහ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් තක්සේරු කිරීම	23
2.3.4 තොරතුරු බෙදා හැරීම	23
2.3.5 ඉවත් කිරීමේ නියෝගය නිකුත් කිරීම	23
2.3.6 හදිසි තත්ත්වයට සුදානම් වීම / හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම	24

2.3.7	ආපදා තත්වයක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම	24
2.3.8	තත්ව විශ්ලේෂණය/ හදිසි අවස්ථා අනුරූපණය	24
2.3.9	ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර සෙවීම සහ බේරාගැනීම් සහාය	24
2.3.10	ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන කළමනාකරණය සහ අවශ්‍යතා තක්සේරුව.....	24
2.3.11	ආපදා ප්‍රතිචාර සම්බන්ධීකරණය.....	25
2.3.12	ඉක්මනින් ප්‍රකෘතියට පත්වීමේ අවශ්‍යතා තක්සේරුව.....	25
2.3.13	ඉක්මනින් ප්‍රකෘතියට පත්වීම ක්‍රියාත්මක කිරීම	25
2.4	ආපදාවේ විවිධ අදියරයන් තුළ විවිධ ක්‍රියා සඳහා වගකිවයුතු නියෝජිතයන්.....	25
2.4.1	හදිසි අවස්ථා කළමනාකරණය සඳහා නියෝග දීමේ අනුපිළිවෙල.....	28
3	වන පරිච්ඡේදය.....	29
3.1	ආපදා සම්බන්ධ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම්.....	29
3.1.1	පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පද්ධතිය	29
3.2	පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීමට බලය ඇති තාක්ෂණික නියෝජිතයන්	30
3.3	පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීමේ ප්‍රේරක සාධක.....	31
3.4	පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් බෙදා හැරීමේදී මාධ්‍ය සතු කාර්යය භාරය	32
3.5	පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් විසුරුවා හැරීම වෙනුවෙන් හමුදාවේ හා පොලීසියේ කාර්ය භාරය	32
4	වන පරිච්ඡේදය.....	33
4.1	හදිසි අවස්ථාවලදී ජාතික මට්ටමින් ප්‍රතිචාර දැක්වීම.....	33
4.1.1	හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය	33
4.1.2	සෝදිසි හෝ මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් කටයුතු ජාතික මට්ටමින් සම්බන්ධීකරණය කිරීම	34
4.1.3	හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුව සම්බන්ධීකරණය කිරීම.....	34
4.2	ආයතනවල කාර්යභාරය සහ වගකීම්	34
4.3	පාර්ශ්වකාර ආයතනවල කාර්යභාරයන් සහ වගකීම්	37
4.3.1	පළමු ප්‍රතිචාර ආයතන.....	37
4.3.2	අත්‍යවශ්‍ය සේවා	40
4.3.3	පහසුකම් සැලසීමේ ආයතන.....	42
4.4	ව්‍යාප්ත තත්වයකදී ප්‍රතිචාර දැක්වීමේදී පාර්ශ්වකාර ආයතනවල වගකීම්.....	44
4.5	හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් යාන්ත්‍රණයන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම.....	45
4.6	ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන කළමනාකරණය කිරීම සහ සහනාධාර බෙදා දීම.....	46
4.7	මෙහිසුරු කළමනාකරණය කිරීම (ව්‍යාප්ත වලින් විපතට පත්වූ පුද්ගලයන් හඳුනාගැනීම).....	47
4.8	කඩිනමින් යථා තත්වයට පත් වීම	47
4.8.1	අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන් යථා තත්වයට පත් කිරීම	48

4.8.2	පශ්චාත් ආපදා අවශ්‍යතා ඇගයීම සඳහා අවශ්‍ය දත්ත / තොරතුරු.....	48
4.8.3	කඩිනමින් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේ කාර්යය ක්‍රියාත්මක කිරීම.....	48
4.9	ව්‍යසන සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා වන මූල්‍ය උපකරණ.....	48
4.10	මාර්ගෝපදෙශ මෙවලම් හා ගිවිසුම්.....	49
4.11	හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර සම්බන්ධීකරණ කාර්යරාමුව.....	49
4.11.1	ව්‍යසන කළමනාකරනය සඳහා වූ ජාතික සභාව.....	49
4.11.2	ජාතික ප්‍රතිචාර ආයතනය සමග සම්බන්ධීකරණ කටයුතු.....	49
4.11.3	ජාත්‍යන්තර සහාය සම්බන්ධීකරණය කිරීම.....	50
4.11.4	ජාතික ව්‍යසන කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ කමිටුව.....	50
4.11.5	හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුව.....	51
4.11.6	දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකරණ කමිටු.....	51
4.11.7	ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමේ ව්‍යසන කළමනාකරණ කමිටුව.....	51
4.12	ආපදා තොරතුරු කළමනාකරණය.....	52
4.12.1	පාදක දත්ත සුදානම් කිරීම.....	52
4.12.2	ආපදා වලට අදාළ දත්ත එකතු කිරීම සහ බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලිය.....	52
4.12.3	මාධ්‍ය සාකච්ඡා.....	53
ඇමුණුම්		
ඇමුණුම 1	- පීඩාවට පත් ජනතාවගේ දත්ත එකතු කිරීම සඳහා වන ආකෘතියේ නියැදිය.....	55
ඇමුණුම 2	- දිනපතා තත්ත්ව වාර්ථාවේ නියැදිය.....	56
ඇමුණුම 3	- නිර්වචන / පාරිභාෂික ශබ්ද මාලාව.....	57
ඇමුණුම 4	- හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුවේ සාමාජිකයන්.....	65
ඇමුණුම 5	- හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුවේ යොමු කිරීම් අනුදේශ.....	67

රූප ලැයිස්තුව

රූප අංකය	මාතෘකාව	පිටු අංකය
1.1	දැඩි වර්ෂාපතනය සහිත සමස්ථ දින ගණන	12
1.2	ගං වතුර සහ නාය යාම් නිසා අහිමි වූ ජීවිත ගණන	13
2.1	ශ්‍රී ලංකාවේ හදිසි ප්‍රතිචාර සැලසුම්	20

වගු ලැයිස්තුව

වගු අංකය	වගුවේ මාතෘකාව	පිටු අංකය
1.1	වසර 5 ක කාලය අතරතුර පීඩාවට පත්වූ සමාන්‍ය ප්‍රමාණය	13
1-2	ආපදා කළමනාකරණ පනත අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආපදා පිළිබඳ පොදු වර්ගීකරණය	14
3-1	අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීම සඳහා වගකියන තාක්ෂණික නියෝජිතයන්	27
4-1	පළමු ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ නියෝජිතයන්	33
4-2	අත්‍යවශ්‍ය සේවා සපයන සංවිධාන	35
4-3	ප්‍රතිචාරවලට සහාය දක්වන සංවිධාන	37

ඇමුණුම් ලැයිස්තුව

ඇමුණුම	මාතෘකාව	පිටු අංකය
ඇමුණුම 1	පීඩාවට පත් ජනතාව පිළිබඳ දත්ත එකතු කිරීම සඳහා වන ආකෘතිය	47
ඇමුණුම 2	දිනපතා තත්ත්ව වාර්තා නියැදිය	48
ඇමුණුම 3	නිර්වචන / පාරිභාෂික ශබ්ද මාලාව	49
ඇමුණුම 4	හදිසි ප්‍රතිචාර කමිටු සාමාජික	57
ඇමුණුම 5	හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුව සඳහා වන යොමු කිරීම් අනුදේශ	58

කෙටි පද

AEA	පරමාණුක ශක්ති අධිකාරිය
CBO	ප්‍රජා පාදක සංවිධාන
CEA	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
CEB	ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය
CCCRMD	වෙරළ සංරක්ෂණ සහ වෙරළ සම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව
DOM	කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
DDMCU	දිස්ත්‍රික් ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ ඒකකය
DM	ආපදා කළමනාකරණය
DM Act	2005 අංක 13 දරන ශ්‍රී ලංකා ව්‍යාප්ත කළමනාකරණ පනත
DMC	ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය
DDMCU	දිස්ත්‍රික් ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ ඒකක
DRM	ආපදා අවදානම් කළමනාකරණය
DRR	ආපදා අවදානම් අවම කිරීම
DVI	ආපදාවට ගොදුරු වූවන් හඳුනාගැනීම
EOC	හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය
EW	පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම්
ERC	හදිසි ප්‍රතිචාර කමිටුව
GA	දිසාපති/ දිස්ත්‍රික් ලේකම්
GSMB	භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ සහ පතල් කාර්යාංශය
GN	ග්‍රාම නිලධාරී (ප්‍රාදේශීය පරිපාලනය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ගම් මට්ටමේ නිලධාරියෙකි. ග්‍රාම නිලධාරී අතීතයේ සිටි ගම්මුලාදානියාට සමාන වේ.)
ID	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
IDMP	ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම
INGO	ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන
LAs	පළාත් පාලන ආයතන
MASL	ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය
MDM	ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය
MLGPC	පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
MEPA	වෙරළ පරිසර සංරක්ෂණ අධිකාරිය
MoH	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය
NARA	ජාතික ජලජ සම්පත් පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන නියෝජිතායතනය
NBRO	ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය
NCDM	ව්‍යාප්ත කළමනාකරණය සඳහා වන ජාතික සභාව
NDMCC	ජාතික ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ කමිටුව
NDMP	ජාතික ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්ම
NDRSC	ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය

NEOP	ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම
NGO	රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන
NWSDB	ජාතික ජල සම්පාදන සහ ජලා පවාහන මණ්ඩලය
PC	පළාත් සභාව
PRDA	පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය
RDA	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය
SAR	සෙවීම සහ බේරාගැනීම
SLAF	ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව
SLDRN	ශ්‍රී ලංකා ආපදා සම්පත් ජාලය
SLPA	ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය
SLRCS	ශ්‍රී ලංකා රතු කුරුස සංවිධානය
SOPs	සම්මත මෙහෙයුම් පටිපාටි
TAC	තාක්ෂණික උපදේශන කමිටුව
UN	එක්සත් ජාතීන්
UNDP	එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන අරමුදල
UNISDR	ආපදා අවම කිරීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ ජාත්‍යන්තර ක්‍රමෝපාය
WFP	ලෝක ආහාර වැඩසටහන

විධායක සාරාංශය

ඇතිවිය හැකි ආපදා හෝ ජාතික මට්ටමේ හෝ උප ජාතික මට්ටමේ ආපදා වලට මුහුණ දීම සඳහා 2005 අංක 13 දරන ශ්‍රී ලංකා ආපදා කළමනාකරණ පනතින් පිළිවෙලින් ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම සහ ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් සකස් කිරීම අපේක්ෂා කරයි. ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම සකස් කිරීමේ සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කටයුත්ත ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය වෙත පැවරී තිබේ. වගකීම් සහ කාර්යයන් පැවරීමේදී අතිගරු ජනාධිපතිතුමා විසින් ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සකස් කිරීමේ වගකීම ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය වෙත පවරා තිබේ.

ආපදාවේ ප්‍රමාණය දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ නියෝජිතයන් වලින් ආවරණය කිරීමට හැකි ප්‍රමාණයට වඩා විශාල වූ විට ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම මගින් ජාතික මට්ටමේ අමාත්‍යාංශ, ආණ්ඩුවේ දෙපාර්තමේන්තු සහ රාජ්‍ය සංස්ථා වල වගකීම සංක්ෂේප කර තිබෙන අතර හඳුනාගත් කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා වන භූමිකාවන්, වගකීම් සහ සම්මත මෙහෙයුම් පටිපාටි ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්මේ සංක්ෂේප කර තිබේ. කාලගුණික විපර්යාස වල බලපෑම නිසා ඉතා හානිකර ආපදා අවස්ථා වැඩිවෙමින් පවතින අතර ජීවිත වලට ඇතිවන බලපෑම සහ පීඩාවට පත්වන ජන සංඛ්‍යාව ඉහළ අගයක් ගන්නා බව නිරීක්ෂණය කර තිබේ. ඒමගින් අදාළ අධිකාරිමය රේඛාවන් සහ සංවිධානාත්මක සබඳතා ස්ථාපිත කරන අතර හදිසි අවස්ථා සහ ආපදා අවස්ථාවන්හි සියළුම අදාළ කාරණා සම්බන්ධීකරණය කරනු ලබයි. ආපදා කළමනාකරණ සැලසුමේ ආපදා සඳහා සුදානම් වීමේ සංරචකය යටතේ හඳුනාගත් සේවක පිරිස් සහ සම්පත් උපයෝජනය කිරීම, ප්‍රතිචාර සහ ප්‍රකෘතියට පත්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් අතරතුර ආපදා වල බලපෑම අවම කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාවන් වලට එමගින් පහසුකම් සපයන අතර ජනතාව සහ දේපළ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ආපදා තත්ත්වයන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා කළාප අතර සහ කළාප තුළ ඇති සහයෝගිතාව ගොඩ නගයි.

ආපදා තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත්කිරීම, ආපදා වලට මුහුණ දීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පවතින සම්පත් යොමු කිරීම සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ හදිසි මෙහෙයුම් වලට සහාය දෙන නීතිය ප්‍රතිපාදන සිදු කිරීම සඳහා ආපදා කළමනාකරණ පනතේ ඇති විශේෂ ප්‍රතිපාදන සැලසුමෙහි අවධාරණය කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ආපදා කළමනාකරණ පනත මගින් හඳුනාගෙන ඇති ස්වාභාවික, මානවයා විසින් ඇති කරන සහ තාක්ෂණික ව්‍යසනයන් ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම විසින් ආමන්ත්‍රණය කෙරේ. හදිසි ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලි සිතියම ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අදියර තුන එනම් ආපදාවකට මදකට පෙර, ආපදාව අතරතුර සහ ආපදාවට පසු සිදුකරන ක්‍රියාකාරකම් පැහැදිලි කරයි.

රටේ ආපදා තත්ත්වය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වන පූර්ණ වගකීම තිබෙන්නේ ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යවරයාටය. ආපදා කළමනාකරණය කිරීම එක් ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයකින් පමණක් කළ යුතුය. විවිධ කාර්යයන් සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා අමතර හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක අවශ්‍යතාව තීරණය කිරීමේ හැකියාව අමාත්‍යවරයා සතුවන අතර එය ආපදාවේ ප්‍රමාණය මෙන්ම හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයට ඒ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේ හැකියාව මත තීරණය වේ.

සමස්ථ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පද්ධතියම අදියර තුනක් යටතේ ආමන්ත්‍රණය කර තිබේ. එනම් ආපදාවකට පෙර, අතරතුර සහ පසු තත්ත්වය වශයෙනි. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය දිස්ත්‍රික්ක සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස වලට, දිස්ත්‍රික් ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ කමිටු වලට සියළුම ජාතික මට්ටමේ හදිසි ප්‍රතිචාර නියෝජිතයන් වලට පළාත් වලට

මාධ්‍ය සහ හදිසි ප්‍රතිචාර කමිටු වලට පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් යැවීමේ වගකීම දරයි. තවදුරටත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මට්ටමේ සිට ප්‍රජාව වෙතට තොරතුරු යැවීම උප ජාතික තලයේ ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් වල විස්තර කර ඇති ආකාරයට උප ජාතික මට්ටමේ ස්ථාපිත කර ඇති යාන්ත්‍රණය තුළින් සිදු කරනු ලබයි.

මෙම අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය විශ්වසනීය සන්නිවේදන පද්ධතීන් සහිතව, සිදුවිය හැකි ආපදා සහ එමගින් දිස්ත්‍රික්ක සහ ප්‍රාදේශීය අධිකාරීන්ට ඇතිවිය හැකි බලපෑම පිළිබඳ අනතුරු ඇඟවීම් සහ තොරතුරු බෙදා හැරීම සඳහා අවසර ලබා දී ඇති තාක්ෂණික නියෝජිතයන් සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරන උප ජාතික තලයේ පරිපාලනය සමඟ සම්බන්ධ කර තිබේ. පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් බෙදා හැරීමේදී මාධ්‍ය වල, හමුදාවේ සහ පොලිසියේ භූමිකාව සැලසුමෙහි විස්තර කර තිබේ. අනතුරු ඇඟවීම් සකස් කිරීම සහ නිකුත් කිරීම සඳහා බලය ලබා දුන් නියෝජිතයන් ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුමේ හඳුනාගෙන තිබේ. නිකුත් කරන ලද අනතුරු ඇඟවීම් වර්ග වන්නේ සෝදිසියෙන් තැබීම, අනතුරු ඇඟවීම, ඉවත් කිරීම, ඉවත් කර ගැනීම සහ ලිහිල් කිරීම දැක්විය හැකිය.

ප්‍රතිචාර සඳහා සූදානම් වීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කර ඇති අතර දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ප්‍රතිචාර සංවිධාන ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්මේ දක්වා තිබෙන අතර දෙන ලද කාර්යය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා තනි පුද්ගලයන් සතු වගකීම සහ සම්මත මෙහෙයුම් පටිපාටි උප ජාතික තලයේ ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්මේ දක්වා තිබේ. ආපදාවක් ඇතිවන අවස්ථාවල අමාත්‍යාංශය විසින් ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කළ යුතු අතර ජාතික, දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටම් වල ඇති ප්‍රතිචාර නියෝජිතයන් ආපදා වලට මුහුණ දීම සඳහා වන අදාළ ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ පිහිටුවා ඇති හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය පැය 24 පුරා ක්‍රියාත්මක වන අතර වර්ධනය වන ආපදා තත්ත්වයන් ප්‍රතිචාර වල මට්ටමවත් අඛණ්ඩව තක්සේරු කරයි. ආපදාවේ ප්‍රමාණය උප ජාතික මට්ටමේ නියෝජිතයන් වලට පාලනය කිරීමට හැකි සීමාවෙන් ඔබ්බට ගිය විට හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය හදිසි ප්‍රතිචාර කමිටුව සමඟ සම්බන්ධීකරණය වී සෙවීම සහ බේරාගැනීම් සහ අවදානමේ සිටින ප්‍රජාවන් ඉවත් කිරීමේ කටයුතු වලදී අතිරේක සහායක් ලබා දෙයි. ජාතික මට්ටමේ ප්‍රතිචාර ක්‍රියාකාරකම් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරනු ලබන අතර දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ක්‍රියාකාරකම් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ දිස්ත්‍රික් ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ ඒකක විසින් සම්බන්ධීකරණය කරනු ලැබේ. ප්‍රතිචාර දැක්වීමට සූදානම් වීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරන අතර අදාළ සංවිධාන වල භූමිකාවන් සහ වගකීම් ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්මේ දක්වා තිබේ. හදිසි ප්‍රතිචාර සම්බන්ධීකරණය ජාතික සභාව, අමාත්‍යාංශය, ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය, දිස්ත්‍රික්, ප්‍රාදේශීය සහ ග්‍රාම නිලධාරී මට්ටම් වලදී සිදු කරනු ලබයි.

හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයේ “සූදානම්ව සිටීමේ තත්ත්වය” අඛණ්ඩව පවත්වාගැනීම සහ හදිසි ඇමතුම් මධ්‍යස්ථානයේ සමඟ පැය 24 පුරා කටයුතු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් වැඩි කිරීම මගින් හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයේ කාර්යය තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් විශේෂ අවධානයක් ලබා දී තිබේ. පළාත්, දිස්ත්‍රික්ක, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස සහ පළාත් සභා වෙත අනතුරු ඇඟවීම් සහ වඩා වැදගත් තොරතුරු ලබා දීම සඳහා අවශ්‍ය සන්නිවේදන පද්ධතීන් සහිතව හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය උප ජාතික තලයේ පරිපාලනය සමඟ සහ වෙනත් ප්‍රධාන පර්ශ්වකරුවන් සහ මාධ්‍ය සමඟත් සම්බන්ධ වී තිබේ.

ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම ආපදාවකට මොහොතකට පෙර සිට ආපදාවකට මොහොතකට පසු ආරම්භ වන සියළු ක්‍රියාකාරකම් සහ පළමුවෙන්ම ප්‍රකෘතියට පත්වීමේ මුල් අවස්ථා ද ඇතුළුව ආපදාවට ගොදුරු වූවන් හඳුනාගැනීම දක්වා සියළු ක්‍රියාකාරකම් ආවරණය කරයි.

1 වන පරිච්ඡේදය

1.1 හැඳින්වීම

හදිසි තත්ත්වයකදී මුල් මිනිත්තු කිහිපය තුළ ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග ජීවිත බේරාගැනීම සහ ආපදාවට ලක්විය හැකි පුද්ගලයන්ගේ ජීවනෝපාය ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් තීරණාත්මක වේ. අවදානමට ලක් වී සිටින පුද්ගලයන් වෙත කරනු ලබන ක්ෂණික අනතුරු ඇඟවීමක් ඔවුන් ආරක්ෂිත ස්ථාන වලට ගෙන යාමේ තීරණය ගැනීමට ඉවහල් වනවා මෙන්ම එමගින් ජීවිත හානි අවම කර ගැනීමට ද හැකියාව තිබේ. හදිසි තත්ත්වයක් ඇතිවූ විට පළමු ප්‍රමුඛත්වය දිය යුත්තේ ජීවිත ආරක්ෂා කිරීමටයි. දෙවැනි ප්‍රමුඛතාව සිද්ධිය ස්ථායීකරණය කිරීමයි. යම් සිද්ධියක් ස්ථායීකිරීමට සහ ඇතිවිය හැකි හානි අවම කිරීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග රාශියක් තිබේ.

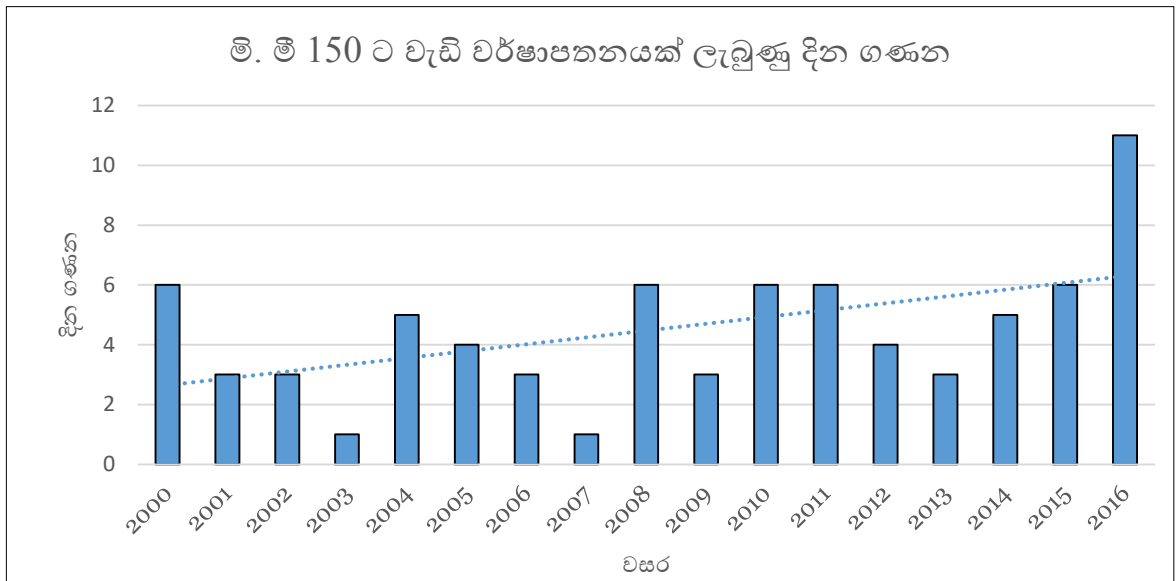
ශ්‍රී ලංකාව ගංවතුර, නායයාම්, නියඟ, සුළි සුළං, දැඩි සුළං, අකුණු සහ වනාන්තර සහ නාගරික ගිනි ගැනීම් වැනි ස්වාභාවික ආපදා වලට ලක්වීමේ ඉහළ අවදානමක සිටියි. වඩා ඵලදායී මානුෂීය ප්‍රතිචාර සඳහා පූර්ව නිමිත්තක් වශයෙන් සහ ආපදා අවස්ථාවන්හි කටයුතු කිරීමට සිදුවන මානුෂීය සිද්ධි ප්‍රමාණය අඩු කිරීම සඳහා ආපදා සඳහා සූදානම් වීමේ ක්‍රියාකාරකම් ඉතා වැදගත් වේ. ආපදාවක් සිදුවන අවස්ථාවේ සිදුකරන ඵලදායී මානුෂීය ප්‍රතිචාර සියළු මට්ටම් හි පවතින හැකියාවන් සහ සම්පත් මෙන්ම ප්‍රතිචාර දක්වන නියෝජිතයන් වල සූදානම් වීමේ මට්ටම මගින් දැඩි බලපෑමකට ලක්වේ.

2004 සුනාමි වලින් පසු ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිචාර සඳහා සූදානම් වීමේ සැලසුම් වලදී ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ පවා කුඩා පරිමාණයේ ආපදා තත්ත්වයන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි වී තිබේ. කෙසේ වෙතත් 2010, 2011, 2014, 2016 සහ 2017 වසර වලදී ඇතිවූ ගං වතුර, නියඟ සහ නාය යාම් වැනි විශාල පරිමාණයේ හදිසි මෙහෙයුම් සඳහා වන ජාතික සම්බන්ධීකරණය තව දුරටත් වැඩිදියුණු වීම අවශ්‍ය වේ.

වැඩිවෙමින් පවතින ස්වාභාවික සහ මිනිසා විසින් ඇති කරන ආපදා මගින් සිදුවන ජීවිත හානි සහ දේපළ හානි අවම කර ගැනීම සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීමට ශ්‍රී ලංකාව සූදානම් විය යුතුය. අවදානම අඩු කිරීම සඳහා හදිසි මෙහෙයුම් සහ ආපදා සඳහා සූදානම් වීම ඉතා වැදගත් වේ. එතුළ ජාතික, දිස්ත්‍රික්, ප්‍රාදේශීය සහ පළාත් පාලන මට්ටමේ දී ආපදා වලට මුහුණ දීමේ හැකියාව වැඩි කිරීමට අපේක්ෂා කරන ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් වේ.

1.1.1 ශ්‍රී ලංකාවේ ආපදා ප්‍රවණතා

ගෝලීය වර්ෂාපතන වාර්තා පෙන්වාදෙන ආකාරයට ගං වතුර ඇති කිරීමට හැකියාවක් ඇති විශාල ප්‍රමාණයේ වැසි ඇතිවීම මෑත වර්ෂවල ඉහළ ගොස් තිබේ. කාලගුණික විපර්යාස පිළිබඳ ‘අන්තර් ආණ්ඩු මණ්ඩලයේ 2014 සංකලන වාර්තාව අනුව, “ බොහෝ භූමි ප්‍රදේශ මත දැඩි වර්ෂාපතනයන් ඇතිවීමේ වාර ගණන වැඩි වී තිබේ.”

රූපය 1.1 දැඩි වර්ෂාපතනයක් ලැබුණු දින ගණන

මූලාශ්‍රය: කාල ගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව

2000 වර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන කාලගුණික මධ්‍යස්ථාන වලින් වාර්තා වූ මි.මී 150 ට වැඩි වර්ෂාපතන ප්‍රමාණයන් තුළින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ වැඩිවෙමින් පවතින ආන්තික කාලගුණික තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කරන අතර ඒවා තවදුරටත් ජල කාලගුණ විද්‍යාව විසින් ඇතිකරවන නිරන්තර ආපදා අඛණ්ඩව වැඩිවන තත්ත්වයක් නිරූපණය කරයි. 2016 සහ 2017 වර්ෂවල වාර්තා බිඳහෙලමින් ඇතිවූ දැඩි වර්ෂාපතනය නිසා විනාශකාරී නායයාම් සහ ගං වතුර ඇති වූ අතර ඒවා මෙම ප්‍රවණතාව පිළිබඳ හොඳ උදාහරණ වේ. අනෙක් අතින් බලන විට නියඟය ඇතිවීමේ වාරගණනය වැඩි වන තත්ත්වයක පවතියි.

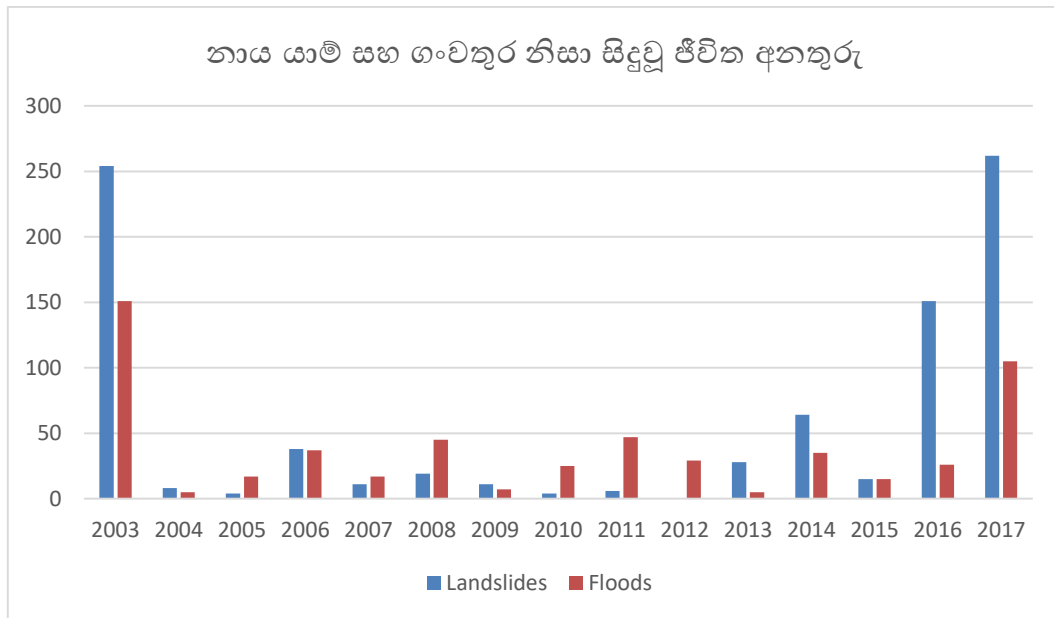
නායයාම්

මෝසම් සහ අන්තර් මෝසම් කාලවල ඇතිවන ඉතා දැඩි සහ සමුච්චිත වර්ෂාපතනයන් සමඟ ඇතිවන නායයාම් ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම කඳුකරය මුහුණපාන බලවත් ආපදාවකි. පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක දහ තුනක් ඇතුළත තිබෙන වර්ග කි.මී. 13,000 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් (රටේ භූමි ප්‍රමාණයෙන් 20% කට වැඩි ප්‍රමාණයක්) නායයාම් වලට ලක්විය හැකි ප්‍රදේශ ලෙස හඳුනාගත ඇති අතර රටේ ජනගහනයෙන් 42% ක් පමණ ප්‍රමාණයක් මෙම දිස්ත්‍රික්ක වල ජීවත් වෙති.

කාලගුණික විපර්යාස වල බලපෑම නිසා ඇතිවන අහඹු ආන්තික කාලගුණික තත්ත්වයන් වල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් වෙනස්වන මෝසම් රටාවන් සහ ඉන්දියන් සාගරයේ ඇතිවන සුළි සුළං තත්ත්වයන් ඉතා විශාල සහ ප්‍රදේශවලට සීමා වූ වර්ෂාවන් ඇති කරන අතර එමගින් නායයාම් ඇතිවීම සහ බැවුම් කඩා වැටීම පෙර නොවූ ආකාරයෙන් වැඩිවී තිබේ.

2003 ඇතිවූ මෙවන් ආන්තික තත්ත්වයන් නිසා ජීවිත 254 ක් අහිමි වූව ද එම කාල සීමාවේ සිට 2013 දක්වා මරණ සංඛ්‍යාව ක්‍රමයෙන් අඩු වීමක් වාර්තා වී තිබේ. කෙසේ වෙතත් රජය විසින්

ක්‍රියාත්මක කරන ලද දැවැන්ත අවදානම් අඩු කිරීමේ උත්සාහයන් තිබියදීත් ආර්ථික හානි මෙන්ම ජීවිත හානි ද 2014 සිට දිවයින පුරා වැඩි වෙන තත්ත්වයක් වාර්තා වේ. (රූපය 1.2)

රූපය 1.2 - ගංවතුර හා නායයාම් නිසා සිදු වූ ජීවිත අනතුරු සංඛ්‍යාව

මූලාශ්‍රය - ජා.ගො.ප.සං හා Desinventar දත්ත ගබඩාව

ගං වතුර යනු ශ්‍රී ලංකාව තුළ නිරන්තරයෙන් ඇතිවන තත්ත්වයක් වන අතර 2000 සිට 2015 දක්වා කාලය තුළ දිස්ත්‍රික්ක 25 න් දිස්ත්‍රික්ක 23 ක් ගං වතුර බලපෑමට ලක් වී තිබේ¹. ප්‍රධානව ඇතිවන ගංවතුර මෝසම් වැසි ලැබෙන කාල සීමාවන් දෙක සමඟ සම්බන්ධ වේ. එනම් නිරිත දිග මෝසම් වැසි (මැයි සිට සැප්තැම්බර් දක්වා) සහ ඊසාන දිග මෝසම් වැසි වශයෙන් දැක්විය හැකිය. සාධක බොහොමයක සංයෝජනය නිසා එනම් දැඩි මෝසම් වර්ෂාපතනය, භූ ලක්ෂණ, වේගවත් නාගරීකරණය, ජල මාර්ග ප්‍රසාර්පනය, ගංගා සහ ඇල මාර්ග ප්‍රමාණවත් ලෙස නඩත්තු නොකිරීම මෙම තත්ත්වය උග්‍ර කිරීමට හේතුවී තිබේ. ගං වතුර නිසා සිදුවන ජීවිත හානි ද නායයාම් වල රටාව අනුගමන කර තිබේ. 2003 ඇතිවූ විනාශකාරී ගංවතුර සමඟ සන්සන්දනය කිරීමේදී සුදානම් වීමේ සහ සෙචීමේ සහ බේරාගැනීමේ මෙහෙයුම් වල සිදුවූ වැඩිදියුණු වීම් නිසා 2013 දක්වා යම් ප්‍රමාණයක ජීවිත හානි අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි. 2014 සිට මෙම තත්ත්වය වෙනස් වූ අතර ජීවිත හානි සහ පීඩාවට පත්වන ජනසංඛ්‍යාව ද සීඝ්‍ර ලෙස වැඩි වී තිබේ. (සටහන 02) (චග්‍රව 1.1)

¹ Desinventor.lk දත්ත පදනම පදනම් කරගෙන තිබේ.

කාල සීමාව	පීඩාවට පත් ජනගහනයේ සාමාන්‍යය
2000 -2004	328,964
2005 - 2009	667,945
2010 -2014	739,534

වගුව 1.1 වසර 5 ක කාලසීමාව තුළ පීඩාවට පත්වූ සාමාන්‍ය ජන සංඛ්‍යාව

මූලාශ්‍රය : Desinventar දත්ත පදනම

රටේ සමහර ප්‍රදේශවල අකුණු ගැසීම් සංඛ්‍යාත්මකව ගත් විට වැඩිවී ඇතැයි කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව නිරීක්ෂණ කර තිබේ. ආපදා කළමනාකරණ පනතේ සත්ත්ව ප්‍රහාර ආපදාවක් ලෙස හඳුනාගෙන නොමැති වුවත් වන ජීවී දෙපාර්තමේන්තුව වාර්තා කරන පරිදි අලි වාසය කරන ස්ථාන සහ අලි මංකඩවල් ජනාවාස වීම නිසා මිනිස් ජීවිත සහ අලිගේ ජීවිත විනාශ වීම වැඩි වී ඇත.

මාර්ග ජාලය වර්ධනය වීමත් සමඟ ඉන්ධන ද ඇතුළුව අන්තරායකාර රසායනික ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය කරන බර වාහන සංඛ්‍යාව වර්ධනය වී තිබේ. බර වාහන වාහන මගී ප්‍රවාහන වාහන සමඟ ගැටී ඇතිවන අනතුරුද සලකා බැලිය යුතුය. ආපදා කළමනාකරණ පනතේ අනාගතයේ සිදු කරන සංශෝධන වලදී මෙසේ මතුවන ආපදා සලකා බැලිය යුතුය.

1.1.2 ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම මගින් ආවරණය වන ආපදා

භූ විද්‍යාත්මක	ජල හා කාලගුණ විද්‍යාත්මක	තාක්ෂණික	ජීව විද්‍යාත්මක උවදුරු	වෙනත් මිනිසා විසින් නිර්මිත / මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් මගින් මූල පුරන ලද ආපදා
නායයාම්	සුළි සුළං	කාර්මික උපද්‍රව	වසංගත	පිපිරීම්
සුනාමි	කුණාටු, උදම්	වායු උපද්‍රව		ගුවන් ප්‍රහාර
භූමිකම්පන	ජල ගැලීම්	සමුද්‍ර උපද්‍රව		සිවිල් හෝ අභ්‍යන්තර ගැටුම්
	නියඟය	නාගරික ගිනි		ලැව් ගිනි
	ලැව්ගිනි	රසායනික ද්‍රව්‍ය හේතුවෙන් හදිසි අනතුරු		භෞතික සහ රසායනික නිසා ඇතිවන තුවාල.
	වෙරළ බාදනය හා මුහුදු මට්ටම ඉහළ නැගීම	විකිරණ සම්බන්ධ හදිසි අවස්ථා		
	ටොනෝඩෝ, අකුණු සැර වැදීම් හා තදබල වැසි කුණාටු	අභ්‍යන්තර හා මුහුදු ඇතුළු තෙල් විසිරීම්		
		න්‍යෂ්ටික අනතුරු		

වගුව 1 -2 ආපදා කළමනාකරණ පනත අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආපදා පිළිබඳ සාමාන්‍ය වර්ගීකරණය

ප්‍රවාහන අනුකූල, සත්ත්ව ප්‍රහාර, මුහුදු මට්ටම ඉහළ නැගීම, ගොඩනැගිලි කඩා වැටීම, වේලි බිදී යාම වැනි කාරණා ආපදා කළමනාකරණ පනතෙහි ඇතුළත් කර නොමැති වුවත් හදිසි තත්ත්වයක් ඇති කළ හැකි මෙම කාරණා ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම විසින් ආවරණය කළ යුතුය.

1.2 සන්දර්භය

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් පැවරී ඇති බලතල භාවිතා කරමින් අතිගරු ජනාධිපතිතුමා ජාතික සභාව සහ ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය අමාත්‍යාංශය යටතට පත් කර ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම සකස් කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශයට වගකීම පවරා තිබේ.

පනතේ ප්‍රතිපාදන සලසා ඇති පරිදි ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය සියළුම පාර්ශ්වකාර නියෝජිතයන්ගෙන් උපදෙස් සහිතව ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සකස් කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. ජාතික මට්ටමේ හදිසි මෙහෙයුම් සහ ජාත්‍යන්තර හදිසි අවස්ථා සභායන් සම්බන්ධීකරණය කිරීම වෙත මෙම සැලසුම අවධානය යොමු කර තිබේ. හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් හිදී විධායක අධිකාරිය ලෙස අමාත්‍යවරයාගේ භූමිකාව එමගින් අවධාරණය කර තිබේ.

ආපදා ඉතා වේගයෙන් වර්ධනය වන අතර ඉතා සංකීර්ණ හදිසි තත්ත්වයන් නිර්මාණය කරයි. ප්‍රජාවගේ සහ සියළු මට්ටම් වල නියෝජිතයන් වල පෙර සුදානම් වීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම තම හදිසි කළමනාකරණ වගකීම් ඵලදායී ලෙස කාලීන ව ඉටු කිරීම සඳහා හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම් කිරීම තරමටම වැදගත් වේ.

ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම ජාතික මට්ටමේ හදිසි මෙහෙයුම් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරයි. දිස්ත්‍රික්ක සහ ප්‍රාදේශීය අධිකාරීන්ට ස්වාභාවික හෝ මිනිසා විසින් ඇති කරන කුමන හෝ ආපදාවක් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා අදාළ ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් වලට අනුව පිළිවෙලින් හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර සංවර්ධනය ක්‍රියාත්මක කර ගැනීමට සිදුවේ.

1.2.1 ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුමක අවශ්‍යතාව සහ සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය.

ආපදා අවස්ථාවකදී ඕනෑම වර්ගයක ආපදා/ හදිසි තත්ත්වයන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා හඳුනාගත් සියළු පාර්ශ්වකාර නියෝජිතයන්ගෙන් පහත සඳහන් සියළු කාරණා: පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම්, පූර්ව හඳුනාගත් හෝ බලය ලබා දුන් ස්වේච්ඡා කණ්ඩායම්, බේරාගැනීමේ කණ්ඩායම් සහ ජාල සංවලකිරීම, පීඩාවට පත්වූ පවුල් සංඛ්‍යාව, තනි පුද්ගලයන් සහ ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා ඇතුළුව තොරතුරු වලට ප්‍රවේශ වීම සහ කළමනාකරණය කිරීම, පීඩාවට පත්වූ ජනතාවට ආහාර, ජලය සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම්, වෛද්‍ය, උපදේශන සහාය, හිසට සෙවණක් සහ ඇඳුම් වැනි හදිසි සහන ප්‍රමාණවත් යෝග්‍ය හා කාලීන ව ලබා දීම, භාණ්ඩ සහ සේවා ඇතුළුව ජාත්‍යන්තර සහාය සම්බන්ධීකරණය කිරීම, ජාතික ආරක්ෂාව තහවුරු කරන අතර භාණ්ඩ නිසි වේලාවට නිදහස් කර ගැනීම සහ භාණ්ඩ හා සේවාවල තත්ත්වය තහවුරු කර ගැනීම, ආපදා නිසා හානියට පත්වූ සහ විනාශ වූ මහජන උපයෝගීතාවන් සහ අත්‍යවශ්‍ය සේවා වේගවත් ලෙස යථා තත්ත්වයට පත්කිරීම, පශ්චාත් ආපදා සෞඛ්‍ය හානි වැළැක්වීම, ළමයින්, කාන්තාවන්, ආබාධිතයන් සහ වැඩිහිටියන් වෙත විශේෂ අවධානය යොමු කිරීම යන කාරණා ද ඇතුළත්ව සලකා බැලිය යුතුය. සංකීර්ණ ආපදා අවස්ථාවක මෙම අවශ්‍යතා ඵලදායී සහ කාර්යක්ෂම ලෙස ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා විධිමත්ව සකස් කර අත්හදා බලන ලද සැලැස්මක් අත්‍යවශ්‍ය අවශ්‍යතාවක් වේ.

“ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම” සකස් කිරීම සඳහා ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයට සහ “සභාවට” සහාය ලබා දෙයි. ප්‍රතිචාර දක්වන ආයතන කිහිපයක් සඳහා ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් “සම්මත මෙහෙයුම් පටිපාටි” සකස් කර ඇති අතර ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්මේ ප්‍රතිචාර දැක්වීම සම්බන්ධ සංරචකය තුළ සඳහන් කර ඇති කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සම්මත මෙහෙයුම් පටිපාටි සකස් කිරීමට එම ලියවිල්ල මෙහෙයුම් නිර්ණායකයක් විය හැකිය. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් සකස් කිරීම සඳහා මෙහෙයුම් නිර්ණායක සකස් කළ යුතු අතර එය සභාවේ අනුමැතිය සහිතව ප්‍රතිචාර දක්වන නියෝජිතයන් වලට නිකුත් කළ යුතුය. නියෝජිතයන් විසින් ඉල්ලා සිටිනු ලැබුවොත් ආපදා කළමනාකරණ පනතේ දක්වා ඇති පරිදි ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය නියෝජිතයන් වලට සැලසුම සකස් කිරීම සඳහා සහාය ලබා දිය යුතුය. හදිසි මෙහෙයුම් ඵලදායී වන්නේ ආපදාවට ගොදුරු විය හැකි ප්‍රජාවන් ආපදා පිළිබඳ ව දැනුවත් කිරීම හා නිරන්තර අභ්‍යාස සිදු කිරීමෙන් සුදානම් ව තබන ප්‍රමාණය අනුව වේ.

1.3 අරමුණ

මෙම ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම මගින් ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියා පටිපාටීන් ස්ථාපිත කරන අතර හදිසි ප්‍රතිචාර සංවිධාන හඳුනා ගැනීමත් හදිසි මෙහෙයුම් ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම තහවුරු කිරීම සඳහා භූමිකාවන් සහ වගකීම් පැවරීමත් සිදු කරයි. එසේම මෙම සැලසුම තුළින් ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, පෞද්ගලික සහ ජාත්‍යන්තර නියෝජිතයන් හරහා බාහිර සහාය මූලාශ්‍ර හඳුනාගැනීම ද සිදු කරයි.

මෙම සැලසුම තුළින්

- අධිකාරිය සීමාවන් සහ සම්බන්ධීකරණය ඇතුළත්ව රටේ හදිසි අවස්ථා කළමනාකරණය සඳහා සංකල්පමය රාමුව ස්ථාපිත කිරීම
- ස්වාභාවික, මිනිසා විසින් ඇතිකරන ලද සහ තාක්ෂණික ව්‍යසන වල බලපෑමෙන් ජනතාවගේ ජීවිත, පෞද්ගලික දේපළ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන ක්‍රියාමාර්ග ස්ථාපිත කිරීම
- ප්‍රතිචාර දක්වන සංවිධාන සඳහා භූමිකාවන් සහ වගකීම් පැවරීම. මෙම සැලසුම මගින් භූමිකාවන් සහ වගකීම් පවරා ඇති රාජ්‍ය නියෝජිතයන් ජාතික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම සහ ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම පදනම් කරගත් සම්මත මෙහෙයුම් පටිපාටි ඇතුළත් කළ ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුමක් සකස් කළ යුතුය.

1.3.1 විෂය පථය

මෙම සැලසුමෙහි ඇති ප්‍රතිපත්ති, ක්‍රියාපටිපාටීන් සහ ප්‍රතිපාදන සියළුම පුද්ගලයන්ට සහ රාජ්‍ය අංශයේ නියෝජිතයන් වලට අදාළ වන අතර ඒ සියල්ලන්ට හදිසි අවස්ථා සඳහා සුදානම් වීම්, ප්‍රතිචාර සහ රට තුළ ප්‍රකෘතියට පත්වීම අදාළ වේ. මෙම සැලසුම රටේ ඕනෑම තැනක ඇතිවන ස්වාභාවික හෝ මිනිසා විසින් ඇතිකරන හෝ තාක්ෂණික ආපදා තත්ත්වයන්ට අදාළ වේ. මෙම සැලසුම මගින් ආවරණය වන හදිසි තත්ත්වයන් 2005 අංක 13 දරන ආපදා කළමනාකරණ පනත තුළ ඇතුළත් වී ඇති ආපදා තුළින් ඇතිවන ඒවා වේ.

1.4 ඉලක්ක සහ අරමුණු

මෙම ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්මේ අරමුණ වන්නේ ඵලදායී ආපදා ප්‍රතිචාර ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සහ අත්‍යවශ්‍ය සේවා ඉතා ඉක්මනින් යථා තත්ත්වයට පත්කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන රාමුව සැපයීමයි.

මෙම අරමුණු වලට පහත සඳහන් කාරණා ඇතුළත් වේ

- හදිසි අවස්ථා සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම සහ ප්‍රකෘතියට පත්වීමේ මෙහෙයුම් සමස්ථ ලෙස කළමනාකරණය සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම.
- ආපදා තත්ත්වයන් තක්සේරු කිරීම සඳහා තුවාල අවම කිරීම සහ ජීවිත ආරක්ෂා කිරීම සඳහා හෝ පොදු හෝ පෞද්ගලික දේපල වලට සිදුවන හානි අවම කිරීම සඳහා හදිසි අවස්ථා කළමනාකරණ පිරිස් යොදා ගන්නා ක්‍රම සහ ක්‍රියාපටිපාටීන් වෙන් කොට දැක්වීම.
- ආපදා කළමනාකරණය කිරීම සඳහා අධිකාරිමය රේඛාවන්, සම්බන්ධීකරණයන් සහ වාර්තාකරණයන් ස්ථාපිත කිරීම.
- ප්‍රධාන ආපදා සිද්ධියකට මදකට පෙර, ආපදාව අතරතුර සහ ආපදාවෙන් පසු අමාත්‍යාංශ, රාජ්‍ය අංශයේ නියෝජිතයන්, පෞද්ගලික සංවිධාන, ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, මාධ්‍ය සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
- ජාතික සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ප්‍රතිචාර දක්වන සංවිධාන වලට අවශ්‍ය වන සම්පත් බෙදා හැරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම.

1.5 ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුමේ නීතිමය පසුබිම.

2005 අංක 13 දරන ආපදා කළමනාකරණ පනතේ 4(b)(c) කොටස යටතේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා වූ ජාතික සභාව (සභාව) ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සකස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වගකීම දරයි. සභාව විසින් අනුමැතිය සඳහා මෙම සැලසුම අමාත්‍ය මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එය ක්‍රියාත්මක වීම අධීක්ෂණය කිරීම ද සිදු කළ යුතුය. පනතේ 8 (2) (a) කොටස මගින් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයට මෙම සැලසුම සකස් කිරීම සහ එය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම පවරා තිබේ.

ඊට අමතරව, අදාළ ආයතන විසින් තම යුතුකම්/ කාර්යයන් ඉටු කිරීමේදී පවතින සම්පත් ඵලදායී ලෙස භාවිතා කරන බව තහවුරු කිරීමත් ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රසිද්ධියක් ලබා දීමත් සභාව විසින් තහවුරු කරයි.

ආපදා කළමනාකරණ පනතේ 10 (1) වගන්තිය මගින් ආණ්ඩුවේ අමාත්‍යාංශ , දෙපාර්තමේන්තු සහ සංස්ථාවලට තම ආයතනය සඳහා ජාතික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුමේ ප්‍රතිපාදන සහ සභාව විසින් විශේෂයෙන් දක්වන ලද මෙහෙයුම් නිර්ණායක වලට අනුව ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කිරීමටත් ප්‍රතිපාදන සලසා තිබේ.

2015 සැප්තැම්බර් මස නිකුත් කරන ලද අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයට අනුව ජාතික සභාව සහ ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය යටතට පත්කොට ඇති අතර

ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සකස් කිරීම අමාත්‍යවරයාගේ රාජකාරි සහ කාර්යයන් වලට ඇතුළත් කොට තිබේ. එම නිසා ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සකස් කිරීම සහ අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගැනීමේ වගකීම අමාත්‍යවරයා සතුය. පනතේ 11 (1) වගන්තිය අනුව ජනාධිපතිවරයාට යම් කිසි ප්‍රදේශයකට හෝ මුළු රටටම ආපදා තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත් කළ හැකිය. මෙම ආපදා තත්ත්වය වළංගු වන්නේ මාස 02ක කාලයකට පමණක් වන අතර එක් වරකට මාස 02 කට නොවැඩි කාලයක් සඳහා දීර්ඝ කළ හැකිය. ජනාධිපතිවරයා විසින් කළ ප්‍රකාශය එම ප්‍රකාශය සිදුකිරීමෙන් පසුව එළඹෙන පළමු පාර්ලිමේන්තු රැස්වීමට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

එම ප්‍රකාශයෙන් පසුව ප්‍රදේශයේ පවතින සම්පත් යොමු කිරීම, සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ භාවිතා කිරීමත් අමතර සම්පත් සපයා ගැනීමත්, ජීවිත බේරා ගැනීම සඳහා ඕනෑම ස්ථානයකට ඇතුළු වීමත්, ජනතාව බේරා ගැනීමත්, ජනතාව අන්තරාක්ෂිත ප්‍රදේශ වලින් ඉවත් කිරීමත්, ඕනෑම මාර්ගයට වාහන ගමනාගමනය නතර කිරීමටත්, පොලිසියේ හෝ හමුදාවේ සහාය ඇතිව ඕනෑම බාධාවක් ඉවත් කිරීමටත් ආපදා වලට එරෙහි ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් පනතේ විශේෂ ප්‍රතිපාදන තිබේ.

පහත දැක්වෙන නීති ද ශ්‍රී ලංකාවේ හදිසි තත්ත්ව කළමනාකරණය හා සම්බන්ධ වන වෙනත් නීති වේ.

යෝජිත ගං වතුර අවදානම් කළමනාකරණ පනත : ගං වතුර අවදානම් කළමනාකරණය සම්බන්ධ නියෝජිතායතන හඳුනාගැනීම සහ විවිධ ගං වතුර සම්බන්ධයෙන් පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් සිදු කිරීම සඳහා පියවර ගැනීම.

සාගරය දූෂණය වැළැක්වීමේ පනත : සාගර පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරියට ජාතික තෙල් වහනයන් සඳහා වන හදිසි අවස්ථා සැලසුම සකස් කිරීම සහ ඕනෑම ප්‍රමාණයක තෙල් වහනයවන අවස්ථාවල ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ සහාය සහිතව එය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බලය ලබා දීම.

2014 අංක 40 දරන ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක අධිකාරි පනත : ඇතිවිය හැකි න්‍යෂ්ටික සහ විකිරණශීලී හදිසි තත්ත්වයකට මුහුණ දීම සඳහා 58 (1), (2) සහ (3) වගන්ති යටතේ ජාතික න්‍යෂ්ටික හදිසි අවස්ථා සැලසුම සකස් කිරීම.

1865 අංක 16 දරන පොලිස් ආඥාපනත : රාජ්‍ය නිලධාරියෙකුට අයත් වන බල ප්‍රදේශයක සාමය පවත්වාගැනීම වෙනුවෙන් පොලිස් නිලධාරියෙකු රාජ්‍ය නිලධාරියාගේ පාලනය යටතේ ස්ථානගත කිරීමට බලය ලබා දෙයි.

1949 අංක 17 දරන හමුදා පනත - පනතේ 19 (1) (c) සහ 23A(1) යටතේ ජාතික අවශ්‍යතාව මත හමුදාව හමුදාමය නොවන කටයුතු සඳහා යොදාගැනීමට ප්‍රතිපාදන සලසයි.

1.6 කාල රාමුව සහ ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම යවත්කාලීන කිරීම

ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම යනු විකාශනය වන ලේඛනයක් වන අතර විශාල ව්‍යාපනයකින් පසු හෝ සියළුම ප්‍රතිචාර දක්වන නියෝජිතයන් වල සහභාගිත්වය සහිතව නිරන්තර අභ්‍යාස පැවැත්වීමෙන් ඉගෙනගන්නා පාඩම් අනුව මෙය යවත් කාලීන කිරීම / සංශෝධනය කිරීම සිදුවිය හැකිය.

2 වන පරිච්ඡේදය

2.1 ශ්‍රී ලංකාවේ හදිසි ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලිය

“ සියළු ආපදා ” ප්‍රවේශය තුළින් ආපදා මාලාවකට එනම් ප්‍රමාණයෙන්, කාල සීමාවෙන්, හේතුවෙන් වෙනස් වන ආපදාවන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ හැකියාව ලබා දෙයි. ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම විසින් හදිසි තත්ත්වය හඳුනාගත් පසුව එය ප්‍රජාව, ප්‍රාදේශීය , දිස්ත්‍රික් සහ පළාත් අධිකාරී මට්ටමින් කළමනාකරණය කිරීමට නොහැකිවන්නේ නම් එමගින් ප්‍රතිචාර ක්‍රියාපටිපාටීන්, හැකියාවන් සහ ක්‍රියාවලීන් ආමන්ත්‍රණය කරයි. ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම විසින් අමාත්‍යාංශවල සහ රාජ්‍ය අංශයේ සංවිධානවල වගකීම් වෙන් කොට හඳුනාගන්නා අතර ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර සහන සේවා සහ තාක්ෂණික සේවා සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සහ දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ හදිසි ප්‍රතිචාර මෙහෙයුම් අධීක්ෂණය කිරීම සහ මෙහෙයවීම සිදු කරයි. දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ හදිසි තත්ත්වයන් අදාළ ප්‍රතිචාර සංවිධාන වල ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් මෙන් වේ. තාක්ෂණික නියෝජිතයන් වල සහාය සහිතව ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් සකස් කරන නිරාවරණ සිතියම් හෝ ග්‍රාම නිලධාරී මට්ටමේ ක්‍රියාවලිය තුළ සකස් කෙරෙන ප්‍රජා මට්ටමේ ආපදා සිතියම් මත හදිසි ප්‍රතිචාර පදනම් වේ.

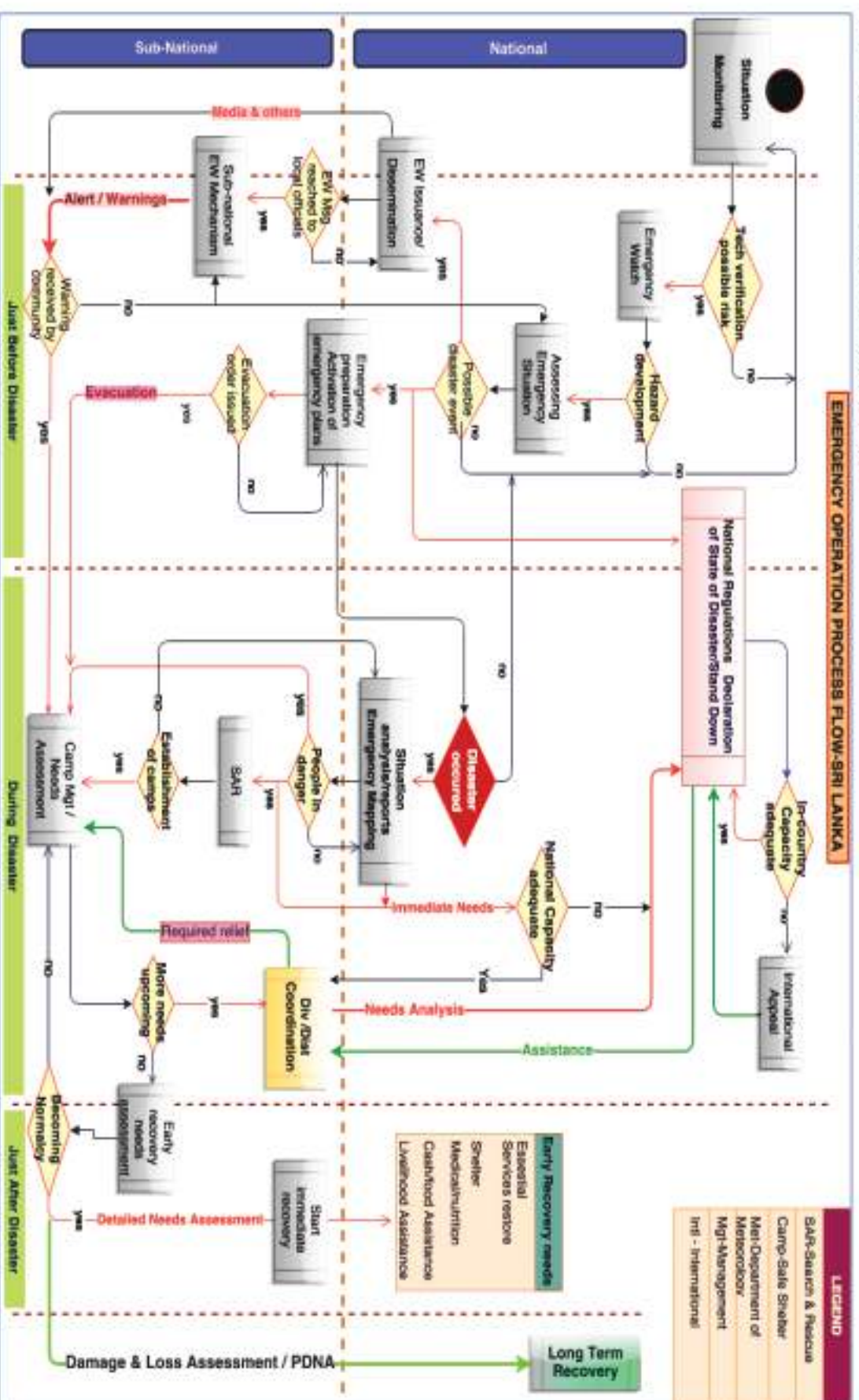
2.2 හදිසි ප්‍රතිචාර අදියර

ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම මගින් අදියර තුනක් යටතේ එනම් ආපදාවක් ඇතිවීමට පෙර, ආපදාව ඇතිවූ අතරතුර සහ ආපදාව ඇතිවූවාට පසු - හදිසි මෙහෙයුම් ආවරණය කරයි. විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු වන්නේ මෙම උප අදියර අතර විශේෂිත වෙන් කිරීමේ රේඛාවක් නොමැති බවත් සියළුම ආපදා අවස්ථාවන්හිදී යම් යම් එකමත සම්පාත වීම් සිදුවිය හැකි බවත්ය.

- සිද්ධිය සිදුවීමට පෙර - මෙම අදියර බොහෝ විට පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම්/ අවධානයෙන් තැබීම් සිදු කළ අවස්ථාවේ සිට ආපදාව සිදුවන අවස්ථාව දක්වා විය හැකි අතර ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් හැකි උපරිම මට්ටමට සිදු කළ යුතු අතර සිද්ධිය සිදුවන විට ජනතාවට බලපෑමක් සිදු නොවන බවට තහවුරු විය යුතුය. කෙසේ වෙතත් පණිවිඩ ලබා දීම නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ තත්ත්වය නිවේදනය කරන තෙක් අඛණ්ඩව සිදු කළ යුතුය.
- ආපදාව සිදුවන අවස්ථාව: ආපදාව සිදුවූ පසු ඉවත් කිරීම සහ බේරාගැනීම අඛණ්ඩව සිදුවේ.
- ආපදාව පහව ගිය පසු: සෙවීම සහ බේරාගැනීම සෙවීම සහ බේරාගැනීම කටයුතු වල නියැලෙන කණ්ඩායම් සමඟ සාකච්ඡා කිරීමෙන් පසුව එම කාර්යය අත්හැර දැමීමට බලධාරීන් විසින් තීරණය කරන තෙක් සිදු කරනු ලැබේ. ඉවත් කිරීම් අවශ්‍ය පරිදි සිදු කරනු ඇත. සහන සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ සේවාවන් සහ අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන් ක්ෂණිකව ප්‍රකෘතියට පත්වීම් මේ අවස්ථාවේදී සිදුවේ.

ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්මට අනුව හදිසි ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලියක් අදාළ නියෝජිතයන් වල උපදෙස් සහිතව සකස් කර ඇති අතර ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලිය මෙම අදියර තුන තුළ සහ ජාතික, දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේදී එකිනෙකට සම්බන්ධ වන්නේ කෙසේද යන්න දක්වා තිබේ.

2.3 හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලිය

රූපය 2.1.1 - ශ්‍රී ලංකාවේ හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලිය

2.1 රූපය තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ හදිසි මෙහෙයුම් ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලිය දක්වා තිබේ. එම ක්‍රියාවලිය ප්‍රධාන අදියර තුනකට වර්ගීකරණය කර තිබේ. එනම් 1. ආපදාවට මදකට පෙර, 2. ආපදාව අතරතුර සහ 3. ආපදාවට මදකට පසු යනුවෙන් වන අතර ජාතික, දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ මැදිහත් වීම් ද දක්වා තිබේ.

එම ක්‍රියාවලියේ උප ක්‍රියාවලිය පහත පරිදි විස්තර කර තිබේ.

2.3.1 තත්ත්වය අධීක්ෂණය සහ පුරෝකථනය කිරීම : කාලගුණවිද්‍යාත්මක, ජලවිද්‍යාත්මක, ජීව විද්‍යාත්මක, තාක්ෂණික සහ මානවයන් විසින් ඇති කරන ලද ආපදා සම්බන්ධයෙන් තාක්ෂණික නියෝජිතයන් සිදු කරන අඛණ්ඩව සිදුවන ක්‍රියාවලියකි. තාක්ෂණික නියෝජිතයන් සාමාන්‍ය ප්‍රවාහයෙන් යම් කිසි වෙනස් වීමක් හමු වූ වහාම ඔවුන් ආපදා කළමනාකරන මධ්‍යස්ථානයේ හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයට විශේෂිත දැනුම් දීමක් සිදු කරයි.

2.3.2 හදිසි රැකවල: යම් කිසි තත්ත්වයක් සම්බන්ධයෙන් දත්ත ලැබුණ පසුව තාක්ෂණික නියෝජිතයන් විසින් තත්ත්වය නරක අතර හැරීමක් හෝ අදාළ පාර්ශ්වයන්ට අවධානයෙන් සිටීමට හෝ ඇතිවිය හැකි ආපදා තත්ත්වයක් පිළිබඳ අතිරේක අවදානයකින් සිටීම හෝ සඳහා හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයට රැකවල් යෙදීමේ තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත් කරයි.

2.3.3 හදිසි තත්ත්වය සහ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් තක්සේරු කිරීම : හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය වෙත අදාළ තාක්ෂණික නියෝජිතයන්ගේ තහවුරුවත් සමඟ තොරතුරු ලැබුණ පසු හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය සාමාන්‍ය තත්ත්වයන්ට ඇතිවිය හැකි අහිතකර බලපෑම් සම්බන්ධයෙන් තක්සේරු කිරීම ආරම්භ කරන අතර ඇතිවිය හැකි ආපදා තත්ත්වයක් සඳහා සූදානම් වීම සිදු කරයි. වගකීම පවරන ලද තාක්ෂණික නියෝජිතයන්ගේ අවධානයෙන් සිටීමේ/ අනතුරු ඇඟවීමේ විද්‍යාත්මක වර්ගීකරණයක් හරහා ක්‍රමාංකනය කිරීමෙන් පසුව ජීවිත ආරක්ෂා කිරීම මහජන දේපළ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයට පූර්ව දැනුම් දීමේ නිවේදනය ලබා දෙනු ලැබේ.

2.3.4 තොරතුරු බෙදා හැරීම: පීඩාවට පත්විය හැකි ප්‍රජාවන් වෙත ළඟා වීම සඳහා ස්ථාපිත සන්නිවේදන මාධ්‍ය තුළින් හදිසි මෙහෙයුම් කමිටුව අවදානමට ලක්වී සිටින ප්‍රජාවන් වෙත දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් සහ ග්‍රාම නිලධාරී හරහා දැනුම් දෙන අතර ඇතිවිය හැකි තත්ත්වය පිළිබඳව අදියර තුනකදී මහජනතාව දැනුවත් කරනු ලැබේ. 1. අවධානයෙන් සිටීම: ඇතිවිය හැකි ව්‍යසන තත්ත්වය පිළිබඳව අවශ්‍ය පූර්ව සූදානම් වීම සිදු කිරීම සඳහා ජනතාව දැනුවත් කිරීම, 2. අනතුරු ඇඟවීම : ජීවිත ආරක්ෂා කිරීමට සහ දේපළ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීම. 3. ඉවත් කිරීම : දිස්ත්‍රික් අධිකාරීන් හරහා හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය ජනතාව වෙත තම සාමාන්‍ය ජීවත්වන ස්ථාන අත්හැර සූදානම් වීම සැලසුම්කරන අවස්ථාවේ හඳුනාගත් ආරක්ෂිත ස්ථාන වෙතට යන ලෙස තොරතුරු ලබා දෙයි. තාක්ෂණික නියෝජිතයන් සහ ආපදා කළමනාකරන මධ්‍යස්ථානය විසින් ලබා ගන්නා පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් මාධ්‍ය විසින් පොදු ජනතාව වෙත බෙදා හැරීම සිදු කරයි.

2.3.5 ඉවත් කිරීමේ නියෝගය නිකුත් කිරීම : පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම සහ ඉවත් කිරීම සඳහා නිර්දේශ ලැබුණ පසු ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා ජාතික සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් ඉවත් කිරීමේ නියෝගය ලබා දිය යුතුය.

2.3.6 හදිසි තත්ත්වයට සුදානම් වීම / හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම :

තාක්ෂණික නියෝජිතයන් වලින් පූර්ව අනුතුරු ඇඟවීම් පණිවුඩ ලැබුණ පසු සහ ආපදා තත්ත්වය අධීක්ෂණය කිරීමෙන් පසු ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම හා ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වර්ධනය වන ආපදා තත්ත්වය පිළිබඳ අමාත්‍යවරයා/ ලේකම්වරයා දැනුවත් කිරීමෙන් පසුව ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සහ ආපදාවලට අදාළ ප්‍රතිචාර දක්වන ආයතන වල ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම බලාත්මක කළ යුතුය.

2.3.7 ආපදා තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම :

ඇතිවිය හැකි විනාශකාරී තත්ත්වයක් කරා වර්ධනය වන තත්ත්වයක් තුළ අදාළ නියෝජිතයන් වල උපදෙස් සහිතව ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් කරන තත්ත්ව විශ්ලේෂණය සහිතව ආපදාවේ ප්‍රමාණය උප ජාතික තලයේ සහ ජාතික මට්ටමේ සංවිධාන වලට පාලනය කළ හැකි මට්ටමෙන් ඔබ්බට ගොස් තිබෙනම් අමාත්‍යවරයා විසින් ජාතික සභාවට/ අතිගරු ජනාධිපතිතුමාට ආපදා තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලෙස උපදෙස් දෙන අතර එතුළින් ප්‍රතිචාර දක්වන ආයතන වලට අතිරේක බලයක් ලබා දිය හැකිය. අතිගරු ජනාධිපතිතුමාට යම් කිසි ප්‍රදේශයකට අදාළව හෝ සමස්ථ රටම ආවරණය වන පරිදි හදිසි තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත්කළ හැකිය.

2.3.8 තත්ත්ව විශ්ලේෂණය/ හදිසි අවස්ථා අනුරූපණය :

ප්‍රජාවගෙන්, ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර නියෝජිතයන් වලින් ලැබෙන තොරතුරු පදනම් කරගෙන හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය තත්ත්වය සහ දැඩි අවදානම් සහිත ප්‍රදේශවල ඇතිවිය හැකි බලපෑම් සම්බන්ධයෙන් විශ්ලේෂණය කොට සෙවීම් සහ බේරාගැනීමේ කණ්ඩායම් යෙදවීම සහ දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් වල ප්‍රතිපාදන සලසා ඇති පරිදි පීඩාවට පත් ජනතාවට සහන සැලසීම සඳහා අදාළ දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස වලට දැනුම් දෙයි. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය තම පාර්ශ්වකාර ආයතන සමඟ එක්ව තීරණ ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වන බලපෑම් සිතියම් සහ වෙනත් වාර්තා සකස් කිරීම සඳහා වන්දිකා සහ අවකාශමය දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා හදිසි තත්ත්ව සිතියම් කිරීමේ යාන්ත්‍රණය පවතින උපකරණ යොදාගෙන සක්‍රිය කරයි.

2.3.9 ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර සෙවීම් සහ බේරාගැනීම් සභාය:

තත්ත්ව විශ්ලේෂණය සහ මූලික තොරතුරු තහවරු කර ගැනීමෙන් පසුව හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය විසින් ආපදා තත්ත්වය දිස්ත්‍රික් අධිකාරීන් විසින් ආවරණය කළ නොහැකි තත්ත්වයක් බවට තහවරු කරගත් පසු දිස්ත්‍රික් අධිකාරීන්ට සභාය වීම සඳහා අමතර පිරිස් බලයක් යෙදවීමට හමුදාව සමඟ සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදුකරයි. හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය අඛණ්ඩව තත්ත්වය අධීක්ෂණය කරන අතර තත්ත්වය ජාතික මට්ටමේ පවා පාලනය කළ නොහැකි බවත් බාහිර සභාය අවශ්‍ය බවටත් තීරණය කරන්නේ නම් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය හරහා ජාත්‍යන්තර සභාය ඉල්ලා සිටීම සඳහා අමාත්‍යවරයා දැනුවත් කළ යුතුය.

2.3.10 ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන කළමනාකරණය සහ අවශ්‍යතා තක්සේරුව :

ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරු ග්‍රාම නිලධාරී මට්ටමේ සිටින නිලධාරීන් යොදවා ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානය ස්ථාපිත කොට එම ස්ථානවලට පැමිණෙන අවතැන් වූ පුද්ගලයන් ලියාපදිංචි කරයි. එම මධ්‍යස්ථානවල

කළමනාකාරිත්වය ප්‍රාදේශීය ආපදා කළමනාකරණ සැලසුමේ සහ ග්‍රාම නිලධාරී මට්ටමේ ආපදා කළමනාකරණ සැලසුමේ ආකාරයට සිදු කරයි. ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන වලින් වෙන් වෙන් වශයෙන් පවතින දත්ත රැස් කොට ආපදාවට පෙර සියළු නියෝජිතයන්ගේ විසින් එකඟ වූ පොදු ආකෘතියකට ඇතුළත් කරනු ලබයි. ආහාර සහ ආහාර නොවන දේ සඳහා වේගවත් අවශ්‍යතා තක්සේරුවක් සිදුකරන අතර එය ප්‍රාදේශීය සහ දිස්ත්‍රික් පරිපාලන පද්ධතීන් විසින් තාක්ෂණික දැනුම සහිත බාහිර නියෝජිතයන්ගේ/ ස්වේච්ඡා සංවිධාන වල සහාය සහිතව සිදු කරයි. පීඩාවට පත්වූ ජනතාව සම්බන්ධ සංඛ්‍යාවන් සහ වර්ගීකරණයන් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ තොරතුරු කළමනාකරණ ඒකකයේ පාදක දත්ත සමඟ තහවරු කර ගැනීමෙන් පසුව හදිසි අවශ්‍යතා තීරණය කරනු ලැබේ.

2.3.11. ආපදා ප්‍රතිචාර සම්බන්ධීකරණය

ආපදා ප්‍රතිචාර ක්‍රියාකාරකම් ජාතික සහ උපජාතික තලයේ සම්බන්ධීකරණය කරනු ලැබේ. සම්බන්ධීකරණ රාමුව 6 වැනි පරිච්ඡේදයේ හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර සම්බන්ධීකරණ රාමුවේ දක්වා තිබේ.

2.3.12 ඉක්මනින් ප්‍රකෘතියට පත්වීමේ අවශ්‍යතා තක්සේරුව : ආපදා තත්ත්වය සාමාන්‍ය අතට හැරීමට ආරම්භ වූ විට පශ්චාත් ආපදා අවශ්‍යතා තක්සේරුවක් සියළුම ආංශික නියෝජිතයන්ගේ, දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ගේ සහාය සහිතව පැවැත්විය යුතුය.

2.3.13 ඉක්මනින් ප්‍රකෘතියට පත්වීම ක්‍රියාත්මක කිරීම : මේ සඳහා නිවාස වලට වන්දි ගෙවීම, තාවකාලික නිවාස, ආහාර සඳහා සහාය ලබා දීම, ජීවනෝපාය සහාය, පානීය ජල සැපයුම, අත්‍යවශ්‍ය සේවා සහ යටිතල පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය කිරීම ආදිය ඇතුළත් වේ. එසේම පවරා දෙන ලද ඉක්මනින් ප්‍රකෘතියට පත්වීමේ සැලසුම් එක් සිද්ධියෙන් සිද්ධිය අනුව වැඩිදියුණු වන අතර එය ආපදා බලපෑමේ ස්වාභාවය අනුව පදනම් වේ. මෙවන් සැලසුම් විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව හරහා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරයේ අරමුදල් සහ ජාත්‍යන්තර සහාය තුළින් සම්පත් යොදාගැනීම සඳහා අමාත්‍යාංශය අවශ්‍ය පියවර ගනු ලැබේ.

2.4 ආපදාවේ විවිධ අදියරයන් තුළ විවිධ ක්‍රියා සඳහා වගකිවයුතු නියෝජිතයන්

සියළුම පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ හදිසි තත්ත්වයක් කළමනාකරණය කිරීමේ දී එහි මනා ක්‍රියාකාරිත්වය පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ සිට ඉක්මනින් යථා තත්ත්වයට පත්වීම දක්වා සිදු කිරීමට හදිසි ප්‍රතිචාර යාන්ත්‍රණය සහාය සපයන අතර පියවරින් පියවර සිදුකළ යුතු ක්‍රියාකාරකම් හඳුනාගෙන තිබේ.

ආපදා අදියර	ක්‍රියාකාරකම	වගකිවයුතු සංවිධාන
ආපදාවකට මදකට පෙර	තනි පුද්ගලයන්ගෙන්, ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවගෙන්, ස්ථාපිත පද්ධතීන්ගෙන් සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන වලින් ව්‍යසන තොරතුරු රැස්කිරීම.	තාක්ෂණික නියෝජිතයන්
	තක්සේරුව, සකස් කිරීම සහ ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සහ ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීමේ නියෝගය නිකුත් කිරීම. ආරක්ෂිත ස්ථානවල සුදානම් බව පරීක්ෂා කිරීම	තාක්ෂණික නියෝජිතයන් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය සහිතව ග්‍රාම නිලධාරී
	පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් බෙදාහැරීම	ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය හමුදාව පොලිසිය දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් ග්‍රාම නිලධාරී මාධ්‍ය (ගුවන් විදුලිය, රූපවාහිනිය, සමාජ මාධ්‍ය)
	ඉවත් කිරීමේ නියෝගය නිකුත් කිරීම	ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් දිස්ත්‍රික් ලේකම්
	ඉවත් කිරීමට සහාය ලබා දීම	ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය, ග්‍රාම නිලධාරී සහ ග්‍රාම නිලධාරී මට්ටමේ සිටින නිලධාරී, හමුදාව, ශ්‍රී ලංකා රතුකුරුස සංගමය, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, ස්වේච්ඡා සංවිධාන
	ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යතුමාගේ සහායතාවයෙන් යුතු ජාතික හදිසි අවස්ථා සම්බන්ධීකරණ කමිටුව	ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්
	හදිසි මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීම	අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල් / ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය
	ආපදාව අතරතුර	මාධ්‍යට කරන දැනුම් දීම්
අවශ්‍යතා තක්සේරුව (ආහාර සහ ආහාර නොවන)		ග්‍රාම නිලධාරී, ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය
සියල්ල සන්සුන් බවට වන නියෝගය නිකුත් කිරීම සහ බෙදා හැරීම		තාක්ෂණික නියෝජිතයන් සහ ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය
දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන්ට අරමුදල් නිකුත් කිරීම		ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය
දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ රැස්වීම්		දිස්ත්‍රික් ලේකම් / ප්‍රාදේශීය ලේකම්

	සම්බන්ධීකරණය කිරීම	
	ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යවරයා විසින් මූලසුන භොබවන ජාත්‍යන්තර ආධාර දීමේ සංවිධාන සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතයන් සමඟ රැස්වීම්.	ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය
	පිසු ආහාර සැපයීම	ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානවල කළමනාකරණ කමිටු වල සාමාජිකයින් සහ ග්‍රාම නිලධාරී ස්වේච්ඡා සංවිධාන
ආපදාවෙන් පසු	ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන වල පහසුකම් සහ ආරක්ෂාව සැපයීම.	ජාතික ජල සම්පාදන සහ ජලාපවහන මණ්ඩලය, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, පොලිසිය, පළාත් පාලන ආයතන
	ආහාර නොවන සහන උපකරණ සැපයීම	ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය, පෞද්ගලික අංශයේ සංවිධාන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන.
	ආපදා තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම (අවශ්‍ය නම්)	ආපදා කළමනාකරණ සභාවේ සහ ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යවරයාගේ උපදෙස් මත ජනාධිපතිවරයා
	ජාත්‍යන්තර සහායෙන් ලැබෙන දේ නිදහස් කර ගැනීම, ලැබීම සහ ප්‍රවාහනය සහන ද්‍රව්‍ය බෙදාහැරීම	ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය
	හදිසි සේවා යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම	ප්‍රාදේශීය ලේකම් දිස්ත්‍රික් ලේකම්ගේ එකඟතාවය ඇතිව පෞද්ගලික සංවිධාන.
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් වරුන් ඉල්ලා සිටින පරිදි අමතර අරමුදල් නිදහස් කිරීම.	ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය
	විසළු ආහාර බෙදා හැරීම	ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරු. ස්වේච්ඡා සංවිධාන
	පශ්චාත් ආපදා අවශ්‍යතා තක්සේරු සිදු කිරීම	ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය සහ ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය සහ ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය.

වගුව 2.1 ආපදාවේ විවිධ අදියර තුළ සංවිධාන වල වගකීම්

2.4.1 හදිසි අවස්ථා කළමනාකරණය සඳහා නියෝග දීමේ අනුපිළිවෙල

2005 අංක 13 දරන ආපදා කළමනාකරණ පනත අනුව අමාත්‍යාංශවලට තම සම්පත් යොදවමින් ආපදා වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ කටයුතු මෙහෙයවීම සහ ප්‍රතිපත්තිමය මගපෙන්වීම් කටයුතු සිදු කරන අග්‍ර ස්ථානය වන්නේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා වන ජාතික සභාවයි. අතිගරු ජනාධිපතිතුමා සභාවේ සභාපතිවරයා වශයෙන් අදාළ අමාත්‍යාංශ සමඟ ප්‍රතිචාර ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධීකරණය කරනු ලබයි.

අතිගරු ජනාධිපතිතුමා ආපදා කළමනාකරණය සඳහා වූ ජාතික සභාව හා ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය යටතට පත්කොට ඇති අතර ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 43 වැනි ව්‍යවස්ථාව යටතේ ජනාධිපතිවරයාට පැවරී තිබෙන බලතල අනුව රාජකාරි සහ කර්තව්‍යන් පවරා තිබේ. ඒ අනුව ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යවරයා රටේ ඇතිවන ආපදා තත්ත්වයන් කළමනාකරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් සම්පූර්ණ වගකීම දරයි. ඇතිවිය හැකි ආපදාවක් සම්බන්ධයෙන් පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් ලැබුණු වහාම සහ ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයෙන් සහ අනෙකුත් නියෝජිතයන් වලින් පැහැදිලි කිරීමක් ලැබුණු වහාම අප්‍රමාදව ප්‍රතිචාර දැක්වීමට ඇති සුදානමත් ප්‍රතිචාර සහ සහන සේවා කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීමට ඇති සුදානමත් තක්සේරු කිරීම සඳහා රජයේ සියළුම ප්‍රතිචාර දක්වන නියෝජිතයන් සහ හමුදාව, පෞද්ගලික අංශය, එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතයන් සහ ජාත්‍යන්තර/ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, සහ මාධ්‍ය ද ඇතුළත් රැස්වීමක් අමාත්‍යවරයාගේ මූලිකත්වයෙන් පවත්වනු ලැබේ.

ජාත්‍යන්තර තාක්ෂණික සහාය ද අමාත්‍යවරයා විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන අතර අතිගරු ජනාධිපතිතුමා, සභාවේ සාමාජිකයන් සහ අමාත්‍ය මණ්ඩලය ආපදා තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් සහ සංකීර්ණ ගැටළු විසඳීමට ගත් පියවර සම්බන්ධයෙන් දැනුවත්ව තබනු ලැබේ. අමාත්‍යවරයා රජය වෙනුවෙන් නිරන්තරයෙන් අපාදා තත්ත්වය සාමාන්‍ය අතර හැරෙන තෙක් මාධ්‍ය සාකච්ඡා පවත්වනු ඇත.

ආපදා ප්‍රතිචාර සහ සහන සේවා කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යවරයා යටතේ එක් මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයක් පමණක් තිබිය යුතුය. ආපදා කළමනාකරණ විෂය සම්බන්ධ අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතියකින් තොරව අතිරේක මධ්‍යස්ථාන ආරම්භ නොකළ යුතු ය.

අමාත්‍යවරයාගේ මගපෙන්වීම යටතේ ලේකම්වරයා විසින් ඇතිවිය හැකි ආපදාවක් සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීමට ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලැස්ම සහ ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා උපදෙස් දෙනු ලැබේ.

හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුවේ රැස්වීම් වල මූලාසනය දැරීම ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් සිදු කරන අතර එම කමිටුවේ සාමාජිකයන් සමඟ ජාතික මට්ටමේ ප්‍රතිචාර ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධීකරණය කිරීම සිදුකරයි. දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරු අදාළ මට්ටම් වල හදිසි මෙහෙයුම් සඳහා නායකත්වය දෙනු ලබයි.

3 වන පරිච්ඡේදය

3.1 ආපදා සම්බන්ධ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම්

නියමිත කාලයට කරන පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම ඕනෑම ආපදාවක දී ජීවිත ආරක්ෂා කරන තීරණාත්මක ක්‍රියාවක් ලෙස හොඳින් හඳුනාගෙන තිබෙන අතර අනතුරු ඇඟවීමේ සේවා හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර යාන්ත්‍රණයේ වැදගත් පුරුකක් ලෙස හඳුනාගනියි.

පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් පණිවිඩ පහත දක්වා ඇති විවිධ අදියරයන්ට අදාළ වේ.

1. සෝදිසියෙන් තැබීම : අවදානමට පත්වීමට ඉඩ ඇති ප්‍රජාවන් / අදාළ බලධාරීන් වෙත යවන මූලික අදියරේ පණිවිඩ - ආපදාවක් ඇතිවීමේ හැකියාව
2. අනතුරු ඇඟවීම : සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා සිදුවීමට ආසන්න ආපදා පිළිබඳව අවදානමට පත්වීමට ඉඩ ඇති ප්‍රජාවන්ට කෙරෙන අනතුරු ඇඟවීමේ පණිවිඩය
3. ඉවත් කිරීමේ නියෝගය : වඩා සුරක්ෂිත ස්ථානයක් කරා ඉවත්ව යාම සඳහා අවදානමට පත්වීමට ඉඩ ඇති ප්‍රජාවන්ට කෙරෙන නියෝගය
4. අනතුරු ඇඟවීම ඉවත් කර ගැනීම : අනතුරු ඇඟවීමේ පණිවිඩ අවලංගු කිරීම
5. සෝදිසියෙන් සිටීම අවසන් කිරීම : අනතුර පහව ගිය පසු, ආපසු සාමාන්‍ය තත්ත්වය කරා යාම සඳහා ප්‍රජාවන්ට දැනුම්දීම

3.1.1 පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පද්ධතිය

ජාතික සහ උප ජාතික තලයෙහි අනතුරට ලක්විය හැකි ප්‍රජාවන්ට නිසි කලට පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් සිදු කිරීම සඳහා රජය විසින් පුළුල් පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කොට තිබේ. අදාළ තාක්ෂණික නියෝජිතායතනවලට (වගුව 2.1) ආපදා කළමනාකරන පනතේ විස්තර කර ඇති විවිධ වර්ගයේ ආපදා සහ අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා බලය පවරා ඇති අතර අදාළ වගකිවයුතු නියෝජිතායතන ඇතිවිය හැකි ආපදා තත්ත්වයන් විශ්ලේෂණය කිරීමට සහ පුරෝකථනය කිරීමට පැය 24 පුරා විශ්වසනීය පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් සිදු කිරීම පිණිසත් අවශ්‍යවන මනා විද්‍යාත්මක පදනමකින් සමන්විත විය යුතුය. තාක්ෂණික නියෝජිතායතන වලට ආපදා පිළිබඳ සෝදිසියෙන් සිටීම සඳහා වන පණිවිඩ තම රට තුළ ම තිබෙන අධීක්ෂණ පහසුකම් / යාන්ත්‍රණ හෝ කළාපිය හෝ ජාත්‍යන්තර පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ නියෝජිතායතන වලින් ලැබිය හැකිය. අවදානමට ලක්වී ඇති ප්‍රජාවම සමහර විට ඇතිවිය හැකි ආපදාවන් සම්බන්ධයෙන් තාක්ෂණික නියෝජිතායතනයට තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් විය හැකි ය.

ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයට ජාතික තාක්ෂණික නියෝජිතායතන සහ සමහර විට ජාත්‍යන්තර, කළාපිය සහ දේශීය මට්ටමේ සංවිධාන වලින් සහ ප්‍රජා සාමාජිකයන්ගෙන් පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පණිවිඩ ලැබිය හැකිය. අනතුරු ඇඟවීම ජාතික මට්ටමේ සිට බිම් මට්ටමට සිදු කිරීම අදියර හතරකට බෙදා තිබේ. ඒවා නම් ජාතික, දිස්ත්‍රික්, ප්‍රාදේශීය සහ ග්‍රාම නිලධාරී මට්ටම වේ. පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පණිවිඩ දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් වරුන්ට, දිස්ත්‍රික් ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ කමිටු වලට, සියළුම ජාතික මට්ටමේ හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර නියෝජිතායතනවලට, පළාත් සහ මාධ්‍ය සහ හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටු වලට දැනුම් දීමේ වගකීම හදිසි

මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය සතුය. ප්‍රාදේශීය ලේකම් මට්ටමේ සිට තවදුරටත් ප්‍රජා මට්ටමට දැනුම් දීම ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම්වල විස්තර කර තිබෙන උප ජාතික තලයේ ස්ථාපිත කර තිබෙන යාන්ත්‍රණයක් තුළින් විය යුතුය. මෙම අරමුණු ළඟාකර ගැනීම සඳහා හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය විශ්වසනීය සන්නිවේදන පද්ධතියක් සහිතව උප ජාතික තලයේ පරිපාලනය සමඟ සම්බන්ධ කර තිබේ.

සන්නිවේදන ජාලයක් තුළින් තාක්ෂණික නියෝජිතයන්, හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය, පොලිසිය සහ මාධ්‍ය එකිනෙකට සම්බන්ධ කරන අතර හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයට ක්ෂණිකව ඕනෑම තොරතුරක් ලබා ගැනීමේ හැකියාව තිබේ.

පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් දිස්ත්‍රික් ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ ඒකක හරහා අදාළ පාර්ශ්වකරුවන්ට, නියෝජිතයන්වලට සහ අදාළ දේශපාලන අධිකාරියට ලැබේ. ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් දිස්ත්‍රික් ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ ඒකක මගින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වලට ලබා දෙයි. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල විසින් සෙවීම සහ බේරාගැනීමේ කණ්ඩායම් වලට, පොලිසියට, දිස්ත්‍රික්කයේ පාර්ශ්වකරුවන්ට සහ ග්‍රාම නිලධාරීන්ට අනතුරට පත්විය හැකි ප්‍රජාවට අනතුරු ඇඟවීම සඳහා එම පණිවුඩ ලබා දීම සිදුකරයි. හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය අනතුරට පත්විය හැකි ප්‍රජාවට සහ ප්‍රතිචාර දක්වන සහ සම්බන්ධීකරණ නියෝජිතයන්වලට නිසි කලට නිවැරදි තොරතුරු ලබා දීම සඳහා ජාතික මාධ්‍ය සමඟ අන්‍යෝන්‍යව කටයුතු කරයි.

3.2 පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීමට බලය ඇති තාක්ෂණික නියෝජිතයන්

ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයට සහ පොදු ජනතාවට නිල වශයෙන් පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීම සඳහා පහත සඳහන් තාක්ෂණික නියෝජිතයන්වලට බලය පවරා තිබේ.

ආපදාව	වගකීම උසුලන තාක්ෂණ නියෝජිත ආයතන
(අ) නාය යාම	ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය (NBRO)
(ආ) සුළිසුළං	කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
(ඇ) ජල ගැලීම්	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව (DOI) / මහවැලි අධිකාරිය/ ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව /වි.බ.ම/ ජා.ජ.ම- පිටවන දොරටු විවෘත කිරීම
(ඈ) නියඟය	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව- ජලාශ වල ජල මට්ටම, කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව- වර්ෂාව හිඟකම, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව-පාංශු ජල තත්ත්වය පිළිබඳ දත්ත, ජල සම්පත් මණ්ඩලය - භූගත ජලය පවතින ප්‍රමාණය
(ඉ) කාර්මික උපද්‍රව	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය (CEA)
(ඊ) සුනාමි	කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
(උ) භූ කම්පන	භූ විද්‍යා පර්යේෂණ හා පතල් කාර්යාංශය
(ඌ) ගුවන් ප්‍රහාර	ගුවන්තොටුපල සහ ගුවන් සේවා අධිකාරිය

(ඵ) වා උවදුරු	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
(ඵ) මුහුදු උපද්‍රව	සමුද්‍ර පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය
(ඹ) නාගරික ගිනි	පළාත් පාලන ආයතනය (ගිනි නිවන හමුදාව) පොලීසිය
(ඹ) වසංගත	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය
(ක) පිපිරීම්	පොලීස් දෙපාර්තමේන්තුව
(ග) සිවිල් හෝ අභ්‍යන්තර ගැටුම්	පොලීස් දෙපාර්තමේන්තුව
(ජ) රසායනික ද්‍රව්‍ය නිසා සිදුවන හදිසි අනතුරු (ගොඩබිම හා මුහුදු)	කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය, ම.ප.අ.,
(ච) විකිරණ සම්බන්ධ හදිසි අනතුරු	පරමාණුක බලශක්ති අධිකාරිය
(ඩ) අභ්‍යන්තර හා මුහුදු තෙල් විසිරීම් ඇතුළු තෙල් විසිරීම්	සමුද්‍රීය පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය
(න) ලැව්ගිනි	වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
(ත) වෙරළ බාදනය	වෙරළ සංරක්ෂණය හා වෙරළ සම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව
(දද) ටොනාඩෝ, අකුණු සැර වැදීම් හා දැඩි අකුණු කුණාටු	කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව

වගුව 3.1 අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීම සඳහා වගකියන තාක්ෂණික නියෝජිතයන්

3.3 පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීමේ ප්‍රේරක සාධක

හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයට පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීමට පෙර තාක්ෂණික නියෝජිතයන් පහත සඳහන් ප්‍රේරක සාධක සලකා බලයි.

- I. සුනාමි : සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් මුහුද තුළ භූ කම්පනයක් ඇතිවූ වේලාව
- II. ජලගැලීම් : ගංගා හෝ ජලාශ වල ගංවතුර ගැලීම් මට්ටම වෙන ජල මට්ටම ළඟා වන වේලාව
- III. නායයාම : ලැබෙන වර්ෂාපතනය අනුව පස සන්තෘප්ත මට්ටමට ළඟා වන
- IV. සුළි සුළඟ : සුළි සුළඟක අපේක්ෂිත ගමන් මග යම් රටක් හරහා ගමන් කරන බවට පැය 72 කට පෙර හෝ කිලෝ මීටර් 550 කට පෙර හඳුනාගෙන තිබෙනම්
- V. නියඟය : දීර්ඝ කාලයක් පුරා සැලකිය යුතු වර්ෂාපතන අඩුවක් පුරෝකතනය කර තිබෙනම් හෝ/ සහ දීර්ඝ කාලීන නියඟයක් නිරීක්ෂණය කර තිබේ නම්, සැලකිය යුතු ලෙස පානීය ජලය හෝ ගෘහස්ථ කටයුතු සඳහා ගන්නා ජලය හිඟතාවක් තිබෙනම්, සැලකිය යුතු ආහාර අනාරක්ෂිත තත්ත්වයක් හෝ සැලකිය යුතු ලෙස කෘෂිකර්මයට බලපෑමක් තිබෙනම්
- VI. වසංගත : මිනිස් ජීවිත සහ පරිසරයට පුළුල් බලපෑමක් එල්ල වන ආකාරයට යම් කිසි රෝගයක් දැඩි ලෙස පැතිරෙන්නේ නම්

VII. වෙනත් උපද්‍රව : පහත සඳහන් උපද්‍රව පිළිබඳ පුරෝකථනය එම සිදුවීම් මත රඳා පවතින අතර එබැවින් කල් තබා පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් කළ නොහැකි වේ. කෙසේ වෙතත් එවන් සිදුවීමක් සිදු වූ විහාම ස්ථාපිත ක්‍රමවේදය සහ මාධ්‍ය හරහා ජනතාව දැනුවත් කරනු ඇත.

- a. කාර්මික උපද්‍රව
- b. භූ කම්පන
- c. වා උවදුරු
- d. මුහුදු උපද්‍රව
- e. ගිනි
- f. පිපිරීම්
- g. ගුවන් ප්‍රහාර
- h. සිවිල් හෝ අභ්‍යන්තර ගැටුම්
- i. රසායනික ද්‍රව්‍ය නිසා සිදුවන හදිසි අනතුරු
- j. ටොනාඩෝ / තියුණු අකුණු කුණාටු

3.4 පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් බෙදා හැරීමේදී මාධ්‍ය සතු කාර්යය භාරය

අවදානමට පත්වී ඇති ප්‍රජාවන් වෙත පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් ලබා දීමටත් ආරක්ෂිත ලෙස ඉවත් වීමටත් අදාළ නියෝජිතයන්ගේ විසින් නිකුත් කරන නිර්ණායකයන් අනුගමනය කිරීමේ වැදගත්කමත් පිළිබඳ පණිවිඩ ජනතාවට ලබා දීමේ වැදගත්කම සම්බන්ධයෙන් මාධ්‍ය ඉටු කරන කාර්ය භාරය ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුම වටහාගෙන සිටියි. තාක්ෂණික වශයෙන් සමස්ථ දිවයිනම ආවරණය කිරීමට සමත් රූපවාහිනී සහ ගුවන් විදුලි නාලිකා කිහිපයක් තිබේ. විදුලිය නොමැති බොහෝ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ගුවන් විදුලිය පුළුල් ලෙස භාවිතා වේ. පැය 24 පුරාම ක්‍රියාත්මක වන මාධ්‍ය ආයතන ඇත්තේ සුළු ප්‍රමාණයක් පමණක් වන අතර බොහෝ සේවාවන්වල සේවය රාත්‍රී කාලයට ලබා ගත නොහැකිය. කෙසේ වෙතත් ආපදා තත්ත්වයක් ඇතිවූ විහාම මාධ්‍ය විසින් ජනතාවට ආපදාව පිළිබඳ තොරතුරු ලබා දීම සඳහා විශේෂ සේවයක් රාත්‍රී කාලයට ආරම්භ කරයි.

3.5 පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් විසුරුවා හැරීම වෙනුවෙන් හමුදාවේ හා පොලිසියේ කාර්ය භාරය

අවදානමට පත් විය හැකි ප්‍රජාවන් වෙත පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පණිවිඩ විසුරුවා හැරීම පිණිස ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය හමුදාව හා පොලිසිය සමග සෘජු සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වා ගනී. ඊට පුරා ප්‍රදේශ ගණනාවක හමුදා හා පොලිස් මුරපොලවල් පිහිටුවා ඇත. හමුදාව සහ පොලිසියට ඔවුන්ට ආවේණික සන්නිවේදන පද්ධතියක් තිබෙන අතර එතුළින් අන්තරායට ලක්විය හැකි ප්‍රජාව වෙත ළඟා වීමේ හැකියාව පවතින අතර ඔවුන්ට බිම් මට්ටමේදී මෙම ප්‍රජාවන් ආරක්ෂිත ස්ථාන කරා යොමු කරවිය හැකිය.

4 වන පරිච්ඡේදය

4.1 හදිසි අවස්ථාවලදී ජාතික මට්ටමින් ප්‍රතිචාර දැක්වීම

ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලැස්ම තුළ හදිසි අවස්ථාවලදී පෙර සුදානම් ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කරමින් එලෙස ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතු ජාතික මට්ටමේ ආයතනවල වගකීම් හා කාර්යභාරයන් නියම කර ඇති අතර එසේ පවරනු ලබන කාර්යයන් ඉටු කිරීමේදී පුද්ගලයන් සතු වගකීම සහ සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටීන් කවරේද යන්න ආයතනික ව්‍යාප්ත කළමනාකරණ සැලැස්ම තුළ සඳහන් කරනු ලැබ ඇත. ව්‍යාප්තයක් සිදු වූ විට ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අතර ජාතික, දිස්ත්‍රික්ක සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටම්වල අදාළ ආයතන විසින් එම ව්‍යාප්තයට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා එකී ආයතනයෙහි ආයතනික ව්‍යාප්ත කළමනාකරණ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ.

ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය, ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය සහ ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය විසින් දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය බලධාරීන් සඳහා අවශ්‍ය යම් යම් මූලික උපකරණ ලබා දී ඇත. සුළු පරිමාණයේ ව්‍යාප්ත තත්ත්වයන්ට මුහුණ දීමට අවශ්‍ය සීමිත උපකරණ සංඛ්‍යාවක් සහ කාර්ය මණ්ඩලය ප්‍රාදේශීය හා දිස්ත්‍රික් බලධාරීන් සතුව ඇත.

කෙසේවුවද ප්‍රාදේශීය සංවිධාන විසින් දැරිය නොහැකි මට්ටමට වඩා විශාල වූ ව්‍යාප්ත තත්ත්වයක් ඇති වූ විටදී ඒ සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා ජාතික මට්ටමේ ආයතනවල සහාය අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

2 වන පරිච්ඡේදයෙහි 2.1 රූප සටහනෙහි දක්වා ඇති හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලි සැලැස්ම තුළ ජාතික මට්ටමේ හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර සම්බන්ධීකරණ කාර්ය රාමුව දක්වා ඇත. හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලියෙහි ගැලීම් සටහන ප්‍රකාරව ප්‍රධාන ආයතනවල වගකීම් වර්ගීකරණය කරනු ලැබ ඇත.

4.1.1 හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය

ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය තුළ ස්ථාපිත කර ඇති හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය විසිහතර හත (24x7) යන පදනම මත ක්‍රියාත්මක වන අතර ඇතිවන ව්‍යාප්ත තත්ත්වය සහ ඒ සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වනු ලබන මට්ටම අඛණ්ඩව ඇගයීමට ලක් කිරීම මෙම මධ්‍යස්ථානය විසින් සිදු කරනු ලැබේ. ව්‍යාප්ත තත්ත්වයෙහි විශාලත්වය ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ආයතන විසින් දැරිය හැකි මට්ටම ඉක්මවා යනු ලබන අවස්ථාවකදී අවදානමට ලක්ව ඇති ප්‍රජාවන් මුදවා ගැනීම සහ ආරක්ෂිත ස්ථාන කරා රැගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය අමතර සහාය ලබා දීම සඳහා හදිසි ප්‍රතිචාර කමිටුව සමග අවශ්‍ය සම්බන්ධීකරණ කටයුතු හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය විසින් සිදු කරනු ඇත. එලෙසම ගුවනින් ලබා දිය යුතු අමතර සහාය ලබා දීම සඳහා ගුවන් හමුදාව සමග සම්බන්ධීකරණය වීමේ හැකියාව ද මෙම මධ්‍යස්ථානය සතුව ඇත. තාක්ෂණික ආයතනවල සහාය ඇතිව ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් පිලියෙල කරන ලද නිරාවරණ සිතියම් හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය විසින් සෝදිසි හා මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා යොදා ගනු ඇත. කිසියම් හදිසි අවස්ථාවකට කාර්ය සාධක ලෙස ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් ලබා දීමේ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා සහ තීරණ ගැනීමේ කාර්යය සඳහා හැකියාව ලබා දීම පිණිස අවශ්‍ය තොරතුරු එක්රැස් කිරීම, විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ප්‍රදර්ශනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තරම් කාර්ය මණ්ඩලයක් හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය සතුව ඇත.

117 දුරකථන අංකයෙන් කැපවීමක් සහිතව කටයුතු කරනු ලබන කාර්ය මණ්ඩලයකින් සමන්විත ඇමතුම් මධ්‍යස්ථානයක්ද හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය සතුව ඇත. ව්‍යසන සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය සහාය ලබා ගැනීම සඳහා දවසේ පැය විසිහතර පුරාම කිසිදු ගාස්තුවක් ගෙවීමකින් තොරව මෙම අංකය ඇමතීමේ පහසුකම ලබා දී ඇත.

මෙම මධ්‍යස්ථානය සතු කාර්ය මණ්ඩලය හරහා අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දීමට සහ අවශ්‍ය අවස්ථා වලදී අමතර සම්පත් ලබාදීමටද කටයුතු කිරීමේ හැකියාව මෙම මධ්‍යස්ථානය සතුව ඇත. ව්‍යසන අවස්ථාවලදී ඇමතුම් මධ්‍යස්ථානය විසින් සහාය ඉල්ලමින් තමන් වෙත ලැබෙන ඇමතුම් අදාළ සෝදිසි හා මුදවාගැනීමේ කණ්ඩායම් සහ සෞඛ්‍ය බලධාරීන් වෙත යොමු කර ඒ සම්බන්ධයෙන් කඩිනමින් ප්‍රතිචාර දක්වනු ලැබේ.

4.1.2 සෝදිසි හෝ මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් කටයුතු ජාතික මට්ටමින් සම්බන්ධීකරණය කිරීම

ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව, ශ්‍රී ලංකා වෙරළ ආරක්ෂක හා සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතන ආරක්ෂක මාණ්ඩලික ප්‍රධානී කාර්යාලය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාවේ සෝදිසි හා මුදවාගැනීමේ මෙහෙයුම් කණ්ඩායම් සහ ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාවේ කඩිනම් මුදවා ගැනීමේ සහන සේවා ප්‍රතිචාර බලකාය වෙත සිය මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය සහාය ආරක්ෂක මාණ්ඩලික ප්‍රධානී කාර්යාලය හරහා ලබා දෙනු ලැබේ.

හමුදාවේ කඩිනම් සේවා යෙදවීම් අංශය

පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පණිවුඩ සහ ආධාර සඳහා ඉල්ලීම් ලද වහාම සෝදිසි හා මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාව විසින් දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් වෙනම ඒකකයක් ස්ථාපිත කරනු ලැබ ඇත.

4.1.3 හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුව සම්බන්ධීකරණය කිරීම

තම පාලනය යටතේ ඇති ප්‍රාදේශීය ඒකක සමග හදිසි අවස්ථා සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම පිළිබඳ වගකීම හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුවේ සාමාජිකයන් වෙත පැවරී ඇත. අදාළ කටයුතු වල පවතින ගැටළු සම්බන්ධයෙන් අදාළ ආයතනවල බලධාරීන් සමග සාකච්ඡා කර අවශ්‍ය විසඳුම් ලබා දීමට මෙම කමිටු සාමාජිකයන් කටයුතු කරනු ඇත.

4.2 ආයතනවල කාර්යභාරය සහ වගකීම්

යම් ආයතනයක ශක්‍යතාවය සහ වගකීම් අභිබවා යන මට්ටමේ හදිසි අවස්ථාවකදී අදාළ ආයතන හා පුද්ගලයන් වෙත වගකීම් පැවරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලැස්මෙහි මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශ මගින් සිදු කරනු ලැබේ.

හදිසි අවස්ථාවලදී සහ ව්‍යසන තත්ත්වයන්හිදී අදාළ සියළුම කාර්යයන්, සම්බන්ධීකරණය කරමින් අදාළ බල අධිකාරීන් සහ ආයතන සමග සම්බන්ධතාවයන් ගොඩනැගීම මෙමගින් සිදු කරනු ලැබේ. ආයතනික ව්‍යසන කළමනාකරණ සැලසුම් යටතේ හඳුනාගනු ලබන සම්පත් සහ පුද්ගලයන් උපයෝජනය කිරීම සහ ව්‍යසන සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර දක්වනු ලබන කාලය තුළදී එකී ව්‍යසන තුළින් ඇතිවන බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා එමගින් පහසුකම් සලසනු ලබන අතර ජනතාවගේ සහ දේපලවල ආරක්ෂාව සලසා දීම

සඳහා ව්‍යසන තත්ත්වයන් පිළිබඳ කටයුතු කිරීමේදී අන්තර් / අන්ත: කලාපීය සහයෝගීතාවය තවදුරටත් ගොඩනැගීම එමගින් සිදු කරනු ලැබේ.

ව්‍යසන කළමනාකරණය සඳහා වූ ජාතික සභාව :

අතිගරු ජනාධිපතිතුමාගේ සභාපතිත්වය යටතේ ව්‍යසන කළමනාකරණය සඳහා වූ ජාතික සභාවක් පිහිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය කාර්යරාමුව සම්බන්ධයෙන් 2005 අංක 13 දරන ව්‍යසන කළමනාකරණ පනත මගින් ප්‍රතිපාදන සලසා දෙනු ලැබේ. හදිසි අවස්ථාවකදී ඒ සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම සහ සහන සේවා ලබා දීම සඳහා අවශ්‍ය සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීමට අවශ්‍ය නියෝග මෙම සභාව විසින් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය, ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය සහ ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය වෙත ලබා දෙනු ලැබේ. සභාවේ සාමාජිකයන් වන අමාත්‍යවරුන් සමග ව්‍යසන සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර දැක්වීම පිළිබඳ අවශ්‍ය සම්බන්ධීකරණ කටයුතු කිරීම මෙම සභාව විසින් සිදු කරනු ලැබේ. රට විසින් දැරිය හැකි මට්ටම අභිබවා යමින් රටෙහි ව්‍යසන තත්ත්වයක් ඇති වන්නේ නම් ඒ සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා කිරීම සඳහා අදාළ ආයතන වෙත වැඩිපුර බලතල ලබා දීම සඳහා රට තුළ හදිසි තත්ත්වයක් ප්‍රකාශ කරන ලෙස සභාව විසින් ජනාධිපතිවරයා වෙත උපදෙස් ලබා දෙනු ලැබේ.

ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය :

අතිගරු ජනාධිපතිතුමා විසින් 2015 සැප්තැම්බර් මස 21 දිනැති අංක 1933/13 අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය ප්‍රකාරව අමාත්‍යවරයා වෙත පවරා දෙන ලද විෂයයන් හා කාර්යයන් ප්‍රකාරව ස්වාභාවික හෝ මිනිසා විසින් ඇති කරනු ලබන ව්‍යසන වලදී ඒ සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම, එම ව්‍යසන බලපෑම්වලින් පසු යථා තත්ත්වයන්ට පත්වීම සහ සහන සැලසීම පිළිබඳ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ වගකීම අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරේ.

හදිසි අවස්ථාවක් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා පුද්ගලික සහ රාජ්‍ය අංශවලට අයත් ආයතන රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන / ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන/එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතන, ජාත්‍යන්තර මානුෂීය ආයතන ආදී ආයතන ගණනාවක සහයෝගය මත ලබා ගත යුතු මානව හා මූල්‍ය සම්පත්, මෙවලම් සහ තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් රාශියක් ඇති හෙයින් එම කාර්යය අමාත්‍යාංශය විසින් තනිවම සිදු කළ හැකි කාර්යයක් නොවේ.

ඇතිවෙමින් පවතින ව්‍යසන තත්ත්වය, ඒ සම්බන්ධයෙන් දක්වන ප්‍රතිචාර සහ හඳුනාගනු ලැබූ අඩුපාඩු පිළිබඳව නිරන්තරවම ජනාධිපතිතුමන්, අමාත්‍යවරුන් සහ මාධ්‍යය දැනුවත් කිරීමේ වගකීමද අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරී ඇත. හදිසි තත්ත්වය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා නිර්දේශ ලබා දීම, ජාත්‍යන්තර සහයෝගය ලබා ගැනීම සඳහා ක්ෂණිකව ඉල්ලීම් සිදු කිරීම සහ ජාත්‍යන්තර තාක්ෂණික සහ සහන සේවා ආධාර සම්බන්ධීකරණය කිරීම පිළිබඳ වගකීමද අමාත්‍යවරයා විසින් උසුලනු ලැබේ. තවද, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය හරහා විදේශ රටවල පිහිටි ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාල වෙතින් අමතර සහාය ඉල්ලා සිටීමටද අමාත්‍යාංශය විසින් කටයුතු කළ හැකිය.

අවදානම් සහගත ස්ථානවල පදිංචි ජනතාවගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා සියළුම අමාත්‍යාංශ සහ පාර්ශ්වකාර ආයතන සමග ව්‍යසනය සම්බන්ධයෙන් දක්වන ප්‍රතිචාර කටයුතු සම්බන්ධීකරණ කිරීමද මෙම අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරී ඇති කාර්යයකි.

ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය :

ශ්‍රී ලංකා ආපදා කළමනාකරණ පනතෙහි ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව ව්‍යසන කළමනාකරණය සඳහා වූ ජාතික සභාව යටතේ ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය ස්ථාපනය කරන ලද අතර ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය යටතේ එය ක්‍රියාත්මක වේ. ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලැස්ම නිර්මාණය කිරීම සඳහා ව්‍යසන කළමනාකරණය සඳහා වූ ජාතික සභාවට සහාය වීම සහ රට තුළ ඇති වන ව්‍යසන සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු සහ රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ව්‍යසන කළමනාකරණ සැලැස්ම පිළියෙල කරන බවට සහතික වීම පිළිබඳ වගකීම ඇතුළු එම සභාව විසින් පැවරිය හැකි කාර්යයන් මෙම පනත තුළ ලැයිස්තුගත කරනු ලැබ ඇත.

ව්‍යසන වලදී ජාතික මට්ටමෙන් දැක්විය යුතු ප්‍රතිචාර කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය සහ එම මධ්‍යස්ථානය විසින් පත් කරනු ලබන හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුව විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයෙහි දිස්ත්‍රික් ව්‍යසන කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ ඒකක විසින් ව්‍යසන සම්බන්ධයෙන් දක්වනු ලබන ප්‍රතිචාර කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරයාට සහාය ලබා දෙනු ලැබේ. දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය බලධාරීන්, යුධ හමුදා හා පොලිස් සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථාන සහ මාධ්‍ය වෙත අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීමට බලතල ලබා දී ඇති අදාළ තාක්ෂණික ආයතන සමග ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය සම්බන්ධීකරණය වේ. සෝදිසි සහ මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා තාක්ෂණික කන්ඩායම් ලබා දීම ඇතුළු ජාත්‍යන්තර තාක්ෂණික ආධාර දීම සඳහා ද අවශ්‍ය සම්බන්ධීකරණ කටයුතු ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයෙහි හදිසි ඇමතුම් මධ්‍යස්ථානය හා සම්බන්ධ වෙමින් හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය 24/7 පදනම මත ක්‍රියාත්මක වේ. පළාත්, දිස්ත්‍රික්ක ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ සහ අනිකුත් ප්‍රධාන පාර්ශ්වකාර ආයතන සහ මාධ්‍ය වෙත අනතුරු ඇඟවීම් සහ අනිකුත් වැදගත් තොරතුරු ලබා දීම සඳහා හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ පරිපාලන ඒකක හා සම්බන්ධ වේ.

ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය :

ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම, ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන වෙත ජනතාව යොමු කිරීම, ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන කළමනාකරණය කිරීම, අවශ්‍යතා ඇගයීම් කටයුතු කඩිනමින් සිදු කිරීම හදිසි අවස්ථා සහන සේවා සැපයුම් ලබා දීම සඳහා දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය බලධාරීන් වෙත අරමුදල් ලබා දීම යන කටයුතු පිළිබඳ වගකීම ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය වෙත පැවරී ඇත. ජාත්‍යන්තර සහන සේවා ආධාර සැපයුම් එකතු කිරීම හා බෙදා හැරීම සහ තාවකාලික කුඩාරම් සහ කඳවුරු ඉදි කිරීම සඳහා තාක්ෂණික කණ්ඩායම් යෙදවීමේ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම ද ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

ව්‍යසන හේතුවෙන් හානි ලක් වූ නිවාස හා කුඩා ව්‍යාපාරවල හානිය තක්සේරු කිරීම සහ හිමිකම් පෑම් සහ වන්දි ගෙවීම් කටයුතු සඳහා ජාතික රක්ෂණ භාර අරමුදල සමග සම්බන්ධීකරණ කටයුතු කිරීම පිළිබඳ වගකීමද ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය දරයි.

4.3 පාර්ශ්වකාර ආයතනවල කාර්යභාරයන් සහ වගකීම්

හදිසි අවස්ථාවකදී ඉටු කිරීම සඳහා එක් එක් ආයතනය වෙත සුවිශේෂී වගකීමක් පැවරී ඇති අන්තර්ජාතික, ජාතික හා ප්‍රාදේශීය ආයතනවල සම්බන්ධතාවය ඇතුළු සිදු කරනු ලබන සංකීර්ණ ක්‍රියාවලියක් ලෙස ආපදා කළමනාකරණය හැඳින්විය හැකිය.

ඉටු කරනු ලබන ප්‍රධාන කාර්යයන් අනුව පාර්ශ්වකාර ආයතන වර්ගීකරණය කරනු ලැබ ඇති අතර එහෙයින් එම ආයතන හා සම්බන්ධ වීම පහසු වී ඇත. ව්‍යසන ඇති වීම අධීක්ෂණය කිරීම හා අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීම පිළිබඳව කටයුතු කරනු ලබන ආයතන තාක්ෂණික ආයතන ලෙස නම් කර ඇති අතර ජීවිත ආරක්ෂා කිරීමේ කාර්යය සඳහා ව්‍යසනය සිදු වූ ස්ථානයට වහාම වාර්තා කරන ආයතන පළමු ප්‍රතිචාර ආයතන ලෙස හැඳින්වේ. මූලිකවම අවශ්‍ය සේවා සපයනු ලබන ආයතන අත්‍යවශ්‍ය සේවා ආයතන ලෙස වර්ගීකරණය කරනු ලැබ ඇති අතර අනිකුත් ආයතන පහසුකම් සැලසීමේ ආයතන ලෙස වර්ගීකරණය කරනු ලැබ ඇත.

4.3.1 පළමු ප්‍රතිචාර ආයතන

පළමුව ප්‍රතිචාර දක්වන ආයතන ව්‍යසනය වූ ස්ථානයට අන් කිසිවකුටත් පෙර පැමිණ හදිසි අනතුරු ව්‍යසනයක් හෝ ත්‍රස්ත ප්‍රහාරයක් හේතු කොට සිදු වූ අනතුරු වැනි හදිසි අවස්ථා සඳහා අවශ්‍ය සහාය ලබා දීම සිදු කරයි.

අංකය	පළමු ප්‍රතිචාර ආයතනය	අංකය	පළමු ප්‍රතිචාර ආයතනය
1	දිස්ත්‍රික් පරිපාලන ආයතන	9	පළාත් පාලන ආයතන
2	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	10	ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය
3	ගිනි නිවීමේ හමුදාව	11	ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාව
4	සමුද්‍ර පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය	12	ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව
5	ධීවර අමාත්‍යාංශය	13	ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව
6	ජන මාධ්‍ය හා තොරතුරු අමාත්‍යාංශය	14	ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව
7	ස්වේච්ඡා සංවිධාන / රතු කුරුස සංවිධානය	15	ශ්‍රී ලංකා වෙරළ ආරක්ෂක බලකාය
8	සමුද්‍ර පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය	16	සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව

වගුව 4.1 පළමු ප්‍රතිචාර ආයතන

දිස්ත්‍රික් / ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය :

ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ මහ පෙන්වීම යටතේ දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල විසින් තමනට අදාළ ආයතනවල ව්‍යසන කළමනාකරණ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම, ව්‍යසන තත්වය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා සම්පත් යෙදවීම සහ ජාතික මට්ටමේ ආයතන හා එක්ව තමනට

අදාළ පරිපාලන ප්‍රදේශ තුළ ව්‍යසන තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සිදු කරනු ඇත.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය :

ව්‍යසන තත්ත්වයකදී හදිසි වෛද්‍ය සේවා ලබා දීම සඳහා සහ ඕනෑම ව්‍යසන තත්ත්වයකට මුහුණ දිය හැකි ආකාරයට සේවා පවත්වාගෙන යාම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ පළාත් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් වෛද්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩල යෙදවීම සිදු කරනු ලැබේ. රෝග පැතිරීම වැළැක්වීම සඳහා තාවකාලික සුරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානවල සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් වෛද්‍ය සායන පවත්වනු ලැබේ.

පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය / ගිනි නිවීමේ හමුදාව :

පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතන විසින් තම බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම හා සේවා ලබාදීම හා මහජන ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීමේ හැකියාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය කටයුතු කරයි. මානසික කම්පන සිද්ධීන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා හදිසි අවස්ථා අතුරු වෛද්‍ය සේවා කණ්ඩායම් යොදවා ඇති අතර ගොඩනැගිලි ඇතුළත ගිනි නිවීම, උස ගොඩනැගිලි වල ගිනි නිවීම, කර්මාන්තශාලා තුළ ගිනි නිවීම වැනි කටයුතු සඳහා ද අවශ්‍ය පියවර ගිනි නිවීමේ හමුදාව විසින් ගනු ලැබේ. ගිනි නිවීමේ වාහන සහ රථ යෙදවීමට සහ අදාළ ගින්න එය ඇති වූ ගොඩනැගිල්ල හෝ කාමරය තුළට පමණක් සීමා කර එය පැතිරීම වැළැක්වීම සඳහා ගිනි නිවීමේ හමුදාවේ නිලධාරීන් විසින් කටයුතු කරනු ලැබේ.

සන්නද්ධ හමුදාවන්ගේ සහ පොලීසියේ සහභාගිත්වය

හදිසි අවස්ථාවකදී ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා ත්‍රිවිධ හමුදාවේ සෝදිසි හා මුදවා ගැනීමේ කණ්ඩායම් පුහුණු කර, අවශ්‍ය උපකරණ ලබා දී අවශ්‍ය ක්‍රමෝපායික ස්ථානවල මුළු රටම ආවරණය වන පරිදි ස්ථානගත කර ඇත. හදිසි අවස්ථාවක් ඇති වූ විට එම සිද්ධිය සිදු වූ ස්ථානයට ආසන්නතම ස්ථානයේ ස්ථානගත කර ඇති සෝදිසි සහ මුදවා ගැනීමේ කණ්ඩායම අමතා අවශ්‍ය සහාය ලබා ගත හැකිය.

රටෙහි ඕනෑම ප්‍රදේශයක් තුළ ඇතිවන ව්‍යසන අවස්ථාවකදී එම සිද්ධිය පිළිබඳව දැනුම් දෙනු ලැබ ඉතා කෙටි කාලයක් තුළදී තම සේවා ලබා දීම සඳහා පොලීසිය සහ සන්නද්ධ හමුදාව සමග සෘජු සම්බන්ධීකරණයක් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් ස්ථාපිත කරනු ලැබ ඇත.

රාජ්‍ය ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය :

සන්නද්ධ හමුදාවන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම රාජ්‍ය ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය විසින් සිදු කරනු ලැබේ. අභ්‍යන්තර ආරක්ෂාව පවත්වාගෙන යාම, මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ මුහුදු සහ වෙරළ ආරක්ෂක සේවා ලබා දීම මෙම අමාත්‍යාංශයට පැවරී ඇති කාර්යයන් වේ.

ආරක්ෂක මාණ්ඩලික ප්‍රධානී කාර්යාලය :

ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව, ශ්‍රී ලංකා වෙරළ ආරක්ෂක සේවය සහ සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව සම්බන්ධීකරණය කිරීම ආරක්ෂක මාණ්ඩලික ප්‍රධානී කාර්යාලය විසින් සිදු කරනු ලැබේ. යුධ හමුදාවෙහි

සෝදිසි හා මුදවාගැනීමේ කණ්ඩායම් හා නාවික හමුදාවේ කඩිනම් ප්‍රතිචාර , මුදවා ගැනීමේ සහ සහන බලකාය විසින් මෙම මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් සඳහා සහයෝගය ලබා දෙනු ලැබේ.

විශේෂිත සිසු ප්‍රතිචාර කණ්ඩායම :

තෙල් කාන්දු වීම්, හානිදායක භෞතික අනතුරු, රසායනික හා කාර්මික අනතුරු සහ විකිරණ අනතුරු වැනි හදිසි අවස්ථාවකදී කාර්යක්ෂම ලෙස ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා ජාතික මට්ටමින් කඩිනම් ප්‍රතිචාර කණ්ඩායමක් පුහුණු කරනු ලැබ ඇත. කාර්මික ව්‍යසන තත්ත්වයකට පසුව මාරාන්තික විෂ සහිත සහ අහිතකර රසායන ද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම සඳහා මෙකී අවසරලත් තාක්ෂණික ආයතන මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, පොලීසිය, යුධ හමුදාව සහ අනිකුත් අදාල ආයතන හා එක්ව කටයුතු කරයි.

ඕනෑම හදිසි අවස්ථාවකට මුහුණදීම සඳහා ත්‍රිවිධ හමුදාවේ සෝදිසි සහ මුදවා ගැනීමේ කණ්ඩායම් පුහුණු කර, අවශ්‍ය උපකරණ ලබා දී මුළු රටම ආවරණය වන පරිදි ක්‍රමෝපායික ස්ථානවල ස්ථානගත කරනු ලැබ ඇත. හදිසි අවස්ථාවක් ඇති වූ විට ආසන්නතම ස්ථානයේ ස්ථානගත කරනු ලැබ ඇති සෝදිසි සහ මුදවා ගැනීමේ කණ්ඩායම වෙත සහාය ලබා ගැනීම සඳහා ඇමතිය හැකිය.

ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය :

රට තුළ ඇතිවන කිසියම් ව්‍යසන තත්ත්වයන් පිළිබඳව පළමුව තොරතුරු ලැබෙනුයේ රට පුරා පිහිටි සියළු පොලීස් ස්ථාන වෙත වන අතර ව්‍යසනය ඇති වූ ස්ථානයට පළමු ප්‍රතිචාර ආයතනය පැමිණීමට පෙර පැමිණ එම ස්ථානය තුළ පවතින තත්ත්වය පාලනය කිරීම පොලීසිය විසින් සිදු කරනු ලැබේ. අවශ්‍යතාවය අනුව අතිරේක සහාය ලබා ගැනීම සඳහා පොලීසිය විසින් හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය සමග සම්බන්ධතාවයන් පවත්වා ගනු ලැබේ.

ජනමාධ්‍ය හා තොරතුරු අමාත්‍යාංශය :

ජනතාවට හිතකර, සංවර්ධනය ඉලක්ක කරගත් නිදහස් හා වගකිව යුතු ශ්‍රී ලාංකීය මාධ්‍ය සංස්කෘතියක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රමෝපායන් සැලසුම් කිරීම, ඒ සඳහා පහසුකම් සැලසීම, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය කිරීම හා ඇගයීම මෙම අමාත්‍යාංශයේ කාර්යයන් වේ. ව්‍යසන තත්ත්වය සමනය වන තෙක් ඒ පිළිබඳව අඛණ්ඩව මාධ්‍ය තුළින් මාධ්‍ය සමාලෝචන සිදු කිරීම සඳහා මෙම අමාත්‍යාංශය විසින් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයට අවශ්‍ය සහයෝගය ලබා දෙනු ලැබේ.

ධීවර අමාත්‍යාංශය :

වර්ග කිලෝමීටර් 517000 වන සුවිශේෂී ආර්ථික කලාපය තුළ සහ වර්ග කිලෝමීටර් 489,000 ක් වන කිවුල් දිය සහ මිරිදිය ප්‍රදේශ තුළ ධීවර අංශය පරිපාලනය කිරීම පිළිබඳ වගකීම මෙම අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරී ඇත. ගැඹුරු මුහුදේ ධීවර කටයුතුවල නිරත ධීවරයන් සමග රේඩියෝ සංඥා ඔස්සේ මෙම අමාත්‍යාංශය විසින් සම්බන්ධතා පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ. කිසියම් ව්‍යසන තත්ත්වයක් ඇති වූ විට හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථාන විසින් ඒ පිළිබඳව ධීවර අමාත්‍යාංශය වෙත දැනුම් දෙනු ලබන අතර ධීවර වරාය කළමනාකරුවන් විසින් ධීවර ප්‍රජාව වෙත අනතුරු අඟවීමේ පණිවුඩ ලබා දෙනු ලැබේ.

4.3.2 අත්‍යවශ්‍ය සේවා

කිසියම් ව්‍යාපෘති තත්ත්වයක් ඇති වූ කල්හි විපතට පත් වූ පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය ආහාර සහ අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය ලබා දීම සඳහා, ජලය, සන්නිවේදනය, විදුලිය සහ මාර්ග පද්ධතිය වැනි සේවා යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වැදගත් වේ. මෙම සේවාවන් දිගු කාලයක් තිස්සේ අඩාලව පැවතීම මගින් මුළු මහත් ජනගහනයේම හෝ ජනගහනයෙන් කොටසක ජීවිත හෝ පෞද්ගලික ආරක්ෂාව අනතුරට ලක් කරනු ලැබේ. අත්‍යවශ්‍ය සේවා ලබා දෙනු ලබන ආයතන පහත දැක්වේ.

අංකය	අත්‍යවශ්‍ය සේවා	අංකය	අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන්
01	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය	07	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය
02	ලංකා විදුලි සමාගම	08	
03	ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය	09	පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය - බස්නාහිර පළාත
04	ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව	10	ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සමාගම
05	ප්‍රවාහන මණ්ඩලය	11	සෞඛ්‍ය සේවා
06	ජාතික ජලමිපාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය	12	අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කිරීම හා බැහැර කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන

4.2 වගුව : අත්‍යවශ්‍ය සේවා සපයන ආයතන

ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය :

රට පුරා ජීවත්වන සියළුම වර්ගවලට අයත් පාරිභෝගිකයන් සඳහා විදුලිය උත්පාදනය කිරීම, සම්ප්‍රේෂණය කිරීම සහ බෙදා හැරීම පිළිබඳ වගකීම පැවරී ඇති ජාතික ආයතනය වන්නේ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයයි. ව්‍යාපෘති සිද්ධියක් වාර්තා වූ විටම ආරක්ෂණ පූර්වෝපායක් ලෙස ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් විදුලි සැපයුම විසන්ධි කරනු ලැබේ. මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් සහ තාවකාලික ආරක්ෂිත වාසස්ථාන සඳහා හදිසි විදුලි බල සැපයුම් ලබා දීමද විදුලි බල මණ්ඩලය විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

ලංකා විදුලි සමාගම (ලෙකෝ) :

මීගමුව සිට අළුත්ගම දක්වා සහ බලපිටිය සිට ගාල්ල දක්වා වන වෙරළ තීරුව ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ සඳහා විදුලිය බෙදා හැරීම පිළිබඳ වගකීම ලංකා විදුලි සමාගම වෙත පැවරී ඇත. බරපතල බලපෑම් සහිත ව්‍යාපෘති තත්ත්වයක් වාර්තා වූ විටම විදුලි සැපයුම් සේවා ස්වයංක්‍රීයවම නතර වේ. වැඩිදුර තර්ජනයක් නොපවතී නම් සේවය නැවත ප්‍රතිස්ථාපනය කරනු ලැබේ.

ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය (ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව සහ ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය) :

ප්‍රවාහන විෂය ක්ෂේත්‍රය සහ ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය, සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරිය, ශ්‍රී ලංකා ගුවන්තෙටුපොල හා ගුවන් සේවා සමාගම යටතට අයත් වන විෂය

ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳව ප්‍රතිපත්ති වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති සැකසීම, අධීක්ෂණය කිරීම හා ඇගයීම ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය සතු වගකීම වන අතර ව්‍යාපන අවස්ථාවකදී විපතට පත් වූ පුද්ගලයන් ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන කරා ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය බලධාරීන් වෙත බස් ලබා දීම තුළින් සහාය වීම ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය විසින් ඉටු කරනු ලබන කාර්යයකි. දුම්රිය සේවයට බලපාන ව්‍යාපන තත්ත්වයන් පිළිබඳව පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කරන ලද වහාම දුම්රිය සේවා අත්හිටුවීමේ ක්‍රමවේදයක් දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ස්ථාපිත කර ඇත.

ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය :

රටෙහි ගෘහස්ත, කාර්මික සහ කෘෂිකාර්මික අංශවල ජල අවශ්‍යතා සම්බන්ධයෙන් ඇති ඉහළ ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා ජල සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා සැලසුම් සකස් කිරීම ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය විසින් සිදු කරනු ලැබේ. ව්‍යාපන තත්ත්වයන් හේතු කොට ගෙන ජල සැපයුම් සේවා අඩාල වුවහොත් වහාම එම සේවා යථා තත්ත්වයට පත් කළ හැකි ක්‍රම වේදයක් ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය විසින් ස්ථාපිත කර ඇත.

එලෙසම තමන් විසින් සේවා සලසනු ලබන ප්‍රදේශ තුළ ස්ථාපිත කර ඇති තාවකාලික නවාතැන් ස්ථාන සඳහා අවශ්‍ය ජල සැපයුම් ලබා දීමටද මණ්ඩලය සුදානම්ව සිටියි.

ජල සම්පත් මණ්ඩලය :

ප්‍රධාන වශයෙන්ම වියළි කලාපය තුළ භූගත ජලය පවතින මට්ටම තක්සේරු කිරීම සහ භූගත ජලයේ ගුණාත්මකභාවය අධීක්ෂණය කිරීම පිළිබඳ වගකීම ජල සම්පත් මණ්ඩලය වෙත පැවරී ඇත. වියළි කලාපය තුළ භූගත ජලය ඇති ස්ථාන සහ නියං කාල පරිච්ඡේද තුළදී ජලය ලබා දීම සඳහා ලබා ගත හැකි ජල ප්‍රමාණයන් හඳුනාගැනීම ජල සම්පත් මණ්ඩලය විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය :

ඒ කාණ්ඩයේ මාර්ග සහ ඒ කාණ්ඩයේ මාර්ග වලින් සමන්විත ජාතික මහා මාර්ග පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම හා සංවර්ධනය කිරීම සහ පවතින මාර්ග පද්ධතිය, නව මහා මාර්ග, පාලම් සහ අධිවේගී මාර්ග ඉදි කිරීම පිළිබඳ වගකීම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත පැවරී ඇත. මාර්ග අවහිරතාවයන් ඉවත් කිරීම සඳහා විශේෂ නඩත්තු කන්ඩායම් නිරන්තරවම අවදියෙන් තබා ඇත.

පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සහ පළාත් පාලන ආයතන :

ජනතාව ආරක්ෂිත ස්ථාන කරා රැගෙන යාම සඳහා සහ සහන සේවා භාණ්ඩ බෙදා හැරීම සඳහා භාවිතා කරනු ලබන මාර්ග බොහොමයක් පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය හෝ පළාත් පාලන ආයතන මගින් නඩත්තු කරනු ලැබේ. ව්‍යාපන අවස්ථාවකදී විපතට පත් වන ජනතාව වෙත අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ බාධාවකින් තොරව ලබා දීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම පිණිස මෙම මාර්ග පහසුවෙන් ගමනාගමනය සඳහා යොදාගත හැකි බවට තහවුරු කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

විදුලි සන්නිවේදන සේවා :

සීමාසහිත ටෙලිකොම් සමාගම රටෙහි තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ විසඳුම් ලබා දෙනු ලබන ජාතික ආයතනය මෙන්ම ප්‍රමුඛතම පුළුල් කලාප සහ ප්‍රධානතම තොරතුරු සන්නිවේදන යටිතල පහසුකම්

සලසන්නාද වේ. අවදානම් තත්ත්වයට පත්ව ඇති ජනතාව සමග සන්නිවේදනය කිරීම සෝදිසි හා මුදාගැනීමේ මෙහෙයුම් කටයුතු සාර්ථක කරගැනීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ. සුවිශාල ව්‍යසන තත්ත්වයක් ඇති වූ අවස්ථාවකදී විදුලිබල සැපයුම කෙරෙහිද බලපෑමක් ඇති විය හැකි අතර එවැනි අවස්ථාවලදී සන්නිවේදන සේවා යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

4.3.3 පහසුකම් සැලසීමේ ආයතන

අංකය	පහසුකම් සලසන ආයතන
01	ලංකා සංචාරක මණ්ඩලය
02	කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
03	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
04	මුදල් අමාත්‍යාංශය
05	විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය
06	ශ්‍රී ලංකා රේගුව
07	ආගමන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුව
08	ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය
09	ජල සම්පත් මණ්ඩලය
10	සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා ගුවන් තොටුපොල හා ගුවන් සේවා සමාගම

4.3 වගුව : හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර සඳහා සහාය ලබා දෙන ආයතන

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය :

ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන ලෙස පාසල් ගොඩනැගිලි භාවිතා කරනු ලැබේ නම් පාසල් දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයට බාධා ඇති වේ. අධ්‍යාපන පහසුකම් වෙනත් ස්ථානයක හෝ සලසා දීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. පාසල කරා පැමිණීමට දරුවන්ට අපහසුතාවයක් නොමැති නම් ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා අවශ්‍ය පූර්වෝපායයන් යෙදීමෙන් අනතුරුව පාසල් යෑම සඳහා ඔවුන් දිරිමත් කළ යුතු වේ.

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය :

සෝදිසි හා මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා සහ සහනාධාර බෙදාදීම සඳහා ජාත්‍යන්තර සහාය ලබා දීම මෙම අමාත්‍යාංශයේ වගකීමයි. ව්‍යසන මගින් පීඩාවට පත් ජනතාවට අතිරේක ආධාර ලබා දීම

සඳහා ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාල සමග සම්බන්ධීකරණය වීමද මෙම අමාත්‍යාංශය විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා රේගුව :

ආදායම එකතු කිරීම සහ රේගු නීති කඩ කරන පුද්ගලයන්ට එරෙහිව නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම ශ්‍රී ලංකා රේගුවේ මූලික වගකීම වේ. ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව වෙතින් ලැබෙන හාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාදයකින් තොරව නිෂ්කාශනය කර දීම මගින් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය වෙත ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් සහාය ලබා දෙනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය :

නාවික හාණ්ඩ හැසිරවීමේ උපකරණ සහ අනෙකුත් යටිතල පහසුකම්, නියමු සේවා, තටාංකගත හා නාවික කටයුතු සේවා ලබා දීම හා නඩත්තු කිරීම පිළිබඳ වගකීම ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය සතු වේ.

මුදල් අමාත්‍යාංශය :

සහන සේවා කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය අමතර මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් ලබා දෙනු ලැබේ. වියළි සලාක සහ සෝදිසි සහ මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය වැනි අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය ප්‍රසම්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනම් කිරීම සඳහා හදිසි ප්‍රසම්පාදන කාර්ය පටිපාටිත් සකස් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශද මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් ලබා දෙනු ලැබේ.

ගුවන් තොටුපොල හා ගුවන් සේවා :

ජාත්‍යන්තර මානුෂීය ආයතන වෙතින් ලැබෙන හාණ්ඩ නිෂ්කාශනය කර ගැනීමේ කාර්යය කඩිනම් කිරීම සඳහා ගුවන් තොටුපොල සුදානම්ව තබන්න යන ව්‍යාපෘතියට අදාල ක්‍රම වේදයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම මීට අයත් වේ.

ආගමන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුව :

ජාතියේ ආරක්ෂාව සහ සමාජයේ නීතිය හා සාමය පවත්වා ගැනීම සහ ආර්ථික වර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සිදු කරන අතරතුර රටට ඇතුළුවන හා රටින් පිටවන පුද්ගලයන් නියාමනය කිරීම සහ පුද්ගලයන්ට පුරවැසිභාවය ප්‍රදානය කිරීම ආශ්‍රිත සේවා ඉටු කිරීම යන කාර්යයන් ආගමන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරනු ලැබේ. සෝදිසි හා මුදවා ගැනීමේ කණ්ඩායම් සහ ඔවුන්ගේ උපකරණ කඩිනමින් නිෂ්කාශනය කර දීම තුලින් විපතට පත් වූ පුද්ගලයන්ගේ ජීවිත ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීමට හැකියාව ලැබේ.

ජාත්‍යන්තර/ජාතික මානුෂීය ආධාර ලබාදෙන නියෝජිතායතන

මානුෂීය ආධාර ලබා දෙන ආයතනවල ප්‍රතිචාර සහ සහන සේවා කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා ව්‍යසන සිද්ධියට අදාල තත්ත්වය සහ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය සහ දිස්ත්‍රික් බලධාරීන් හරහා ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය සහ ආදායම් කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුවේ ඉල්ලීම මත එකී ආයතන දැනුවත් කරනු ලැබේ. එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතන, රතු කුරුස සංවිධානය, ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විසින් ලොව පුරා තමන්

විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ක්‍රමෝපායන් සහ උපකරණ යොදා ගනිමින් සිය සහන සේවා කටයුතු සිදු කරනු ලැබේ.

ස්වේච්ඡා සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන :

සෝදිසි හා මුදවා ගැනීමේ මෙහෙයුම් පිලිබඳ අත්දැකීම් සහිත ස්වේච්ඡා සංවිධාන සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ගණනාවක් ඇත. ව්‍යාප්තියට ලක් වූ ප්‍රදේශවල ජනතාව ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන වෙත රැගෙන යාම සඳහා සහ එම මධ්‍යස්ථාන කළමනාකරණය කිරීම සඳහා එම සංවිධාන විසින් ප්‍රාදේශීය බලධාරීන් වෙත අවශ්‍ය සහාය ලබා දෙනු ලැබේ.

4.4 ව්‍යාප්ත තත්ත්වයකදී ප්‍රතිචාර දැක්වීමේදී පාර්ශ්වකාර ආයතනවල වගකීම්

ව්‍යාප්ත තත්ත්වයකදී ප්‍රතිචාර දැක්වීම සම්බන්ධයෙන් ආයතනික ව්‍යාප්ත කළමනාකරන සැලැස්මෙහි හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර සැලැස්ම තුළ ප්‍රතිපාදන සලසා දී ඇති පරිදි සියළුම ජාතික මට්ටමේ හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ආයතන ක්‍රියා කළ යුතු වේ.

ජාතික හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ආයතනවල වගකීම් පහත 4.1 වගුවේ දැක්වේ.

කාර්යයන්	වගකීම උසුලන පාර්ශ්වකාර ආයතන
සියළුම කාර්යයන්ගේ පොදු සම්බන්ධීකරණ කටයුතු	පළාත්, පළාත් පාලන ආයතන බල ප්‍රදේශ, දිස්ත්‍රික්, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ සහ ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමේ පරිපාලන ප්‍රධානීන් ජාතික මට්ටමින් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය
පිරික්සුම් සහ මුදා ගැනීම් හා ආරක්ෂාව	ත්‍රීවිධ හමුදාව, පොලිසිය සහ සිවිල් ආරක්ෂක බලකාය පළාත් පාලන ආයතනවල ගිනි නිවීම සේවා දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රජා ස්වේච්ඡා කන්ඩායම් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන / ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන
සන්නිවේදන පහසුකම් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම	ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සහ අනිකුත් සන්නිවේදන ආයතන
විදුලිබල සැපයුම යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය / ලෙකෝ ආයතනය
මංමාවත් වහාම යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම, අළුත්වැඩියා කිරීම සහ විකල්ප මාර්ග හඳුනාගැනීම ආදී කටයුතු	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය පළාත් පාලන ආයතන
ජලය සැපයීමේ හා බෙදා හැරීමේ කටයුතු සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම	ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය පළාත් පාලන ආයතන
නීතිය හා සාමය පවත්වාගෙන යාමට සහාය වීම	සන්නද්ධ සේවාවන්, පොලිසිය, අතුරු හමුදා බලකායන්, ගිනි නිවීම සේවා දෙපාර්තමේන්තුව,

තාවකාලික වාසස්ථාන, සත්ව වාසස්ථාන, වෙනත් පහසුකම්	සන්නද්ධ සේවාවන්, පොලිසිය, අතුරු හමුදා බලකායන්, ගිනි නිවීම සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ ප්‍රජා පාදක සංවිධාන, ප්‍රජාවන් ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය
ප්‍රථමාධාර, වෛද්‍ය ආධාර, මළ සිරුරු ඉවත් කිරීම සෞඛ්‍යය හා සනීපාරක්ෂාව	මධ්‍යම රජයේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ පළාත් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, රජයේ සහ පුද්ගලික රෝහල්, ශ්‍රී ලංකා රතු කුරුස සංවිධානය /රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, ගිනි නිවීම සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රජාවන්
සහන සේවා කටයුතු, පිසු ආහාර, වියළි සලාක ආදිය	ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, ප්‍රජා පාදක සංවිධාන, ප්‍රජාවන්, ආදිය සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව (අදාළ නම්)
පසු අවශ්‍යතා ඇගයීම	දිස්ත්‍රික් බලධාරීන්ගේ සහ ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ සහාය ඇතිව ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය
මාරක, විෂ සහිත සහ අහිතකර රසායන ද්‍රව්‍ය ආදිය ඉවත් කිරීම	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, යුධ හමුදාව, පොලිසිය, පරමාණුක බලශක්ති අධිකාරිය, ගිනි නිවීම සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, අනිකුත් අදාළ ආයතන
ජාත්‍යන්තර සහාය, සහනාධාර ලබා දීම ජාත්‍යන්තර මුදවා ගැනීමේ කණ්ඩායම්	ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය ගුවන් තොටුපල, ගුවන් සේවා සහ රේගු දෙපාර්තමේන්තුව, ආගමන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුව, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය, ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය සහ ආයතනවල සහාය ඇතිව ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය

4.4 වගුව : අදාළ ආයතන විසින් උසුලනු ලබන වගකීම :

4.5 හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් යාන්ත්‍රණයන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම

හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් කටයුතු ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ආකාරය අදාළ ආයතනික ව්‍යාප්ත කළමනාකරණ සැලැස්ම තුළ ඇතුළත් කළ යුතු වේ. තම පාලනය යටතේ ඇති පරිපාලන කොට්ඨාශ මට්ටමින් ව්‍යාප්ත කළමනාකරණ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම පිලිබඳ වගකීම දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් වෙත පැවරේ. ව්‍යාප්ත සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සහාය ලබා ගැනීමට දිස්ත්‍රික් ව්‍යාප්ත කළමනාකරණ කමිටු කැඳවීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ව්‍යාප්ත කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ ඒකකය විසින් දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් වෙත සහාය ලබා දෙනු ලැබේ. විපතට පත්

ජනතාවට තම පරිපාලන යාන්ත්‍රණයන් තුළින් අවශ්‍ය සහාය ලබා දෙමින් හදිසි අවස්ථාවකදී ඉතාම භාරදුර කාර්ය භාරයක් ඉටු කිරීමට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල විසින් වගබලා ගනු ලැබේ.

පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීම හා සම්බන්ධ සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටිය, හදිසි අවස්ථාවකදී ජනතාව ආරක්ෂිත ස්ථාන කරා රැගෙන යාම, කඳවුරු කළමනාකරනය සහ සහනාධාර බෙදා දීම සිදු කළ යුතු ආකාරය සහ අදාළ නිලධාරීන් සතු වගකීම්ද ආයතනයක ව්‍යසන කළමනාකරණ සැලැස්ම තුළ ඇතුළත් කළ යුතු වේ. විශාල ව්‍යසන තත්ත්වයන් ඇති වූ අවස්ථාවකදී දිස්ත්‍රික් ව්‍යසන කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ ඒකකවල කාර්ය මණ්ඩලය විසින් දිස්ත්‍රික් කාර්යාලවල සේවයේ නියුතු සෙසු නිලධාරීන්ගේද සහාය ඇතිව ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවිය යුතු වේ.

අවශ්‍ය සෑම අවස්ථාවකදීම පළාත් හෝ ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙහි දේශපාලන නායකත්වයෙහි උපදෙස් හා මගපෙන්වීම් තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා ලබා ගත යුතු වේ. පළාත් පාලන ආයතන මට්ටමින් සම්පත් හුවමාරු කර ගැනීම සහ අනිකුත් සහාය සේවා ලබා ගැනීම සඳහා අදාළ පළාත් පාලන ආයතන සමග (මහ නගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා) සමග ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් සම්බන්ධීකරනය වීම අවශ්‍ය වේ.

ව්‍යසන තත්ත්වයන් සම්බන්ධයෙන් යොමු කරනු ලබන ප්‍රතිචාරයේ ස්වභාවය එකී ව්‍යසන තත්ත්වයේ ස්වභාවය මත රඳා පවතී. යම් දිස්ත්‍රික්කයක් තුළ ඇති වූ ව්‍යසන තත්ත්වයක ප්‍රමාණය එම දිස්ත්‍රික්කය විසින් දැරිය හැකි ප්‍රමාණය ඉක්මවා ඇති අවස්ථාවකදී ජාතික මට්ටමේ ආයතනවල සහාය ලබා දෙනු ලැබේ. සම්බන්ධීකරණ කාර්යයන් පහසු කරලීමසඳහා බිම් මට්ටමේ තොරතුරු ජනතාව වෙත ලබා දීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ආපදා කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ ඒකකද ජන මාධ්‍ය හා එක්ව කටයුතු කරයි.

ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමින් ගත් විට ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමේ ව්‍යසන කළමනාකරන කමිටුව, අනු කමිටු සහ ව්‍යසන තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර දක්වන රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, ප්‍රජා පාදක සංවිධාන හා පුද්ගලික ආයතනවල පාර්ශ්වකරුවන් සමග කටයුතු කරමින් ග්‍රාම නිලධාරීවරයා විසින් ප්‍රමුඛතම කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ලැබේ.

4.6 ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන කළමනාකරණය කිරීම සහ සහනාධාර බෙදා දීම

ජාතික මට්ටමේ සහන සේවා මෙහෙයුම් කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කරනු ලබන්නේ ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය විසිනි. ව්‍යසන තත්ත්වයන් ඇති වීමට පෙර හඳුනාගනු ලැබූ ස්ථානවල ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම හා ඒවා පවත්වාගෙන යාම සඳහා ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමින් කටයුතු කරනු ලබන අනිකුත් රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේද සහාය ඇතිව ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානයෙහි ප්‍රාදේශීය නිලධාරීවරයා කටයුතු කරයි. ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානවල ජීවත්වන පුද්ගලයින් පිලිබඳ වෙන වෙනම තොරතුරු ගොනු සහ නාමලේඛන පවත්වාගෙන යාම ග්‍රාම නිලධාරීවරයා හෝ ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානයෙහි නිලධාරියා විසින් සිදු කරනු ලැබේ. ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානය ක්‍රියාත්මකව පවත්වාගෙන යාමේදී එම මධ්‍යස්ථානයෙහි රැකවරණය ලබන පුද්ගලයන් ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන් විසින් ලියාපදිංචි කරනු ලබන අතර එලෙස අවතැන් වූ පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය සම්පත් ලබා දීම ද සිදු කරනු ලැබේ. වෛද්‍ය, ආහාර, නිවාස, පානීය ජලය හා සනීපාරක්ෂාව ආදිය සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය අමතර සහාය ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රාදේශීය හා දිස්ත්‍රික් බලධාරීන් විසින් මෙම මධ්‍යස්ථානවල ඇති දත්ත භාවිතයට ගනු ලැබේ.

බිම් මට්ටමේ අවශ්‍යතාවයන් අනුව ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය විසින් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේද සහයෝගය ඇතිව මහා භාණ්ඩාගාරයේ අමතර මූල්‍ය සම්පත් ලබාගෙන ඒවා අදාල දිස්ත්‍රික් බලධාරීන් වෙත ලබා දෙනු ලැබේ. එලෙසම ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය විසින් ආහාරමය නොවන භාණ්ඩද රාජ්‍ය සහ මානුෂීය ආයතනවල සහාය ඇතිව ලබා දෙනු ලැබේ.

ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානයෙහි ප්‍රාදේශීය නිලධාරීවරයා විසින් ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමින් කටයුතු කරන අනිකුත් නිලධාරීන්ගේද සහාය ඇතිව ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානය සඳහා අවශ්‍ය සේවාවන් ලබා දෙනු ලැබේ. සන්නද්ධ හමුදාවන් සහ පොලීසිය විසින් බිම් මට්ටමින් කාර්ය සම්පාදනය සහ ආරක්ෂාවලබා දීම යන කාර්යයන්ට අදාල සේවාවන් ලබා දෙන අතර කඳවුරු කළමනාකරණය සඳහාද ඔවුන් විසින් සහාය ලබා දෙනු ලැබේ. ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානය කළමනාකරණය කිරීම සහ එහි ආහාර පිසීමේ කටයුතු සඳහා ග්‍රාම නිලධාරී විසින් ගම්මාන මට්ටමින් ව්‍යසන කළමනාකරණ කමිටු සංවිධානය කරනු ලැබේ. ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානවල ජීවත්වන අවතැන් වූ ජනතාව නැවත පදිංචි කරන තුරුම කසල කළමනාකරණය ඇතුළු ඔවුනට අවශ්‍ය අත්‍යවශ්‍ය සේවා පළාත් පාලන ආයතන විසින් ලබා දෙනු ලැබේ.

4.7 මළසිරුරු කළමනාකරණය කිරීම (ව්‍යසන වලින් විපතට පත්වූ පුද්ගලයන් හඳුනාගැනීම)

(මළසිරුරු කළමනාකරණය පිළිබඳ අත්පොත පරිශීලනය කරන්න)

ව්‍යසනයකින් විපතට පත් වූ පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් එලෙස ව්‍යසනයකදී විපතට පත් වූ පුද්ගලයන් හඳුනාගැනීම සඳහා වූ ක්‍රියාපටිපාටිය වැදගත් වේ. කෙසේ වුවද (1) ඇඟිලි සලකුණු (2) දත් පිළිබඳ වාර්තා සහ (3) ඩී.එන්.ඒ. වැනි මළසිරුරු හඳුනාගැනීම සඳහා යොදාගනු ලබන නිර්ණායක සලකා බැලීමේදී මෙම ක්‍රියාපටිපාටියෙහි යෝග්‍යතාවය, ප්‍රායෝගිකභාවය සහ ප්‍රයෝජනවත් භාවය සැකසහිත වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් විශාල කොටසකට අවම සෞඛ්‍ය ආරක්ෂක පහසුකම් හෝ ලබාගැනීමේ හැකියාවක් නොමැත. එවැනි තත්ත්වයන් තුළ ඇඟිලි සලකුණු, දත් පිළිබඳ වාර්තා සහ ඩී.එන්.ඒ. විපතට පත් වූ පුද්ගලයන් හඳුනාගැනීම සඳහා යොදාගැනීමේ ප්‍රායෝගිකත්වය පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ යුතුය. ඊට හේතුව වන්නේ ජනගහනයෙන් ඉතාම සුළු කොටසක් හෝ එවැනි තොරතුරු තමන් සතුව තබා නොගැනීමයි. දෙවන නිර්ණායකය වන්නේ සෞඛ්‍ය පිළිබඳ තොරතුරු, පුද්ගලික දේපල සහ ඡායාරූපයි.

මෙම කාර්යය හා සම්බන්ධ සංවිධානවලින් අවශ්‍ය පුහුණුව හා ශක්‍යතා වර්ධනය ලබා ගත් සුදුසු ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපනය කිරීම සඳහා සහාය වීම පිණිස හැකියාවක් ඇත්නම් කමිටුවක් පත් කළ යුතු අතර මෙම කාර්යය සඳහා ආධාර කිරීමට කැමැත්තක් දක්වන දානපතියෙකු හඳුනාගැනීමද අවශ්‍ය වේ.

4.8 කඩිනමින් යථා තත්ත්වයට පත් වීම

පශ්චාත් ආපදා ප්‍රතිපාදන අවශ්‍යතාවයන් සහ වඩාත් හොඳින් නැවත ජීවිතය ගොඩ නගා ගන්න යන සංකල්පය කඩිනමින් යථා තත්ත්වයට පත් වීම පිළිබඳ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලැස්ම විසින් අවධානයට ලක් කරනු නොලැබේ.

කෙසේ වුවද පශ්චාත් ව්‍යසන අවශ්‍යතා අගයීම ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලැස්ම විසින් ප්‍රතිපාදන සලසනු ලැබේ.

4.8.1 අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම

විපතට පත් වූ ජනතාව ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන කරා රැගෙන යාම, අත්‍යවශ්‍ය සහනාධාර භාණ්ඩ හා ආහාර සැපයීම වැනි හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා ප්‍රවේශ මාර්ගවල සිදුවන ගස් ඇද වැටීම්, නාය යාම්, ගල්පර ඇද වැටීම් සහ බෝක්කු විනාශවීම් මගින් අවහිරතාවයන් ඇති වේ. එසේ හෙයින් ව්‍යසන මගින් විපතට පත් වූ ප්‍රදේශවල මාර්ග ජාලය කඩිනමින් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම අවශ්‍ය වේ. හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා ප්‍රවේශ මාර්ග යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම පිළිබඳ වගකීම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සහ පළාත් පාලන ආයතන වෙත පැවරී ඇත. සමහර ප්‍රදේශ තුළ ජල මූලාශ්‍ර ව්‍යසන තත්ත්වයකදී අපවිත්‍ර වන අතර විපතට පත් ප්‍රජාවන්ට ජලය ලබා දීම සඳහා ඒවා කඩිනමින් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

විදුලිබල සැපයුම සහ සන්නිවේදන පද්ධතිද කඩිනමින් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

4.8.2 පශ්චාත් ආපදා අවශ්‍යතා ඇගයීම සඳහා අවශ්‍ය දත්ත / තොරතුරු

හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය සිදු කරනු ලබන කාලය තුළ පශ්චාත් ආපදා අවශ්‍යතා ඇගයීම සිදු කරනු නොලැබුවද මරණයට පත් වූ පුද්ගලයින්, අතුරුදහන් වූ හෝ විපතට පත් වූ පුද්ගලයින්, සෝදිසි හා මුදවාගැනීමේ මෙහෙයුම් සඳහා වැය වූ වියදම ආදිය පිළිබඳ අසමුහිත දත්ත ඇතුළු හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධ සියලු වාර්තා පශ්චාත් ආපදා අවශ්‍යතා ඇගයීම පිළියෙල කිරීමේදී භාවිතා කිරීම සඳහා නිසි ලෙස වාර්තා කළ යුතු වේ.

4.8.3 කඩිනමින් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේ කාර්යය ක්‍රියාත්මක කිරීම

නිවාස සඳහා වන්දි මුදල් ලබා දීම, තාවකාලික වාසස්ථාන ලබා දීම, ආහාර ආධාර ලබා දීම, ජීවනෝපාය මාර්ග සහාය ලබා දීම, පානීය ජලය සැපයීම, අත්‍යවශ්‍ය සේවා සහ යටිතල පහසුකම් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම වැනි කාර්යයන් මෙයට ඇතුළත් වේ. තවද ව්‍යසන බලපෑමේ ස්වභාවය අනුව යෝග්‍ය පරිදි එක් එක් සිද්ධිය සඳහා නියමිත කඩිනම් යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ සැලසුම් නිර්මාණය කරනු ලැබේ. යෝග්‍ය ක්‍රියා පටිපාටි තුළින් රට තුළ පවතින රෙගුලාසි මත පදනම්ව කඩිනම් ප්‍රතිපාදන අදියර තුළදී පිඩාවට පත් ජනතාවට සහාය වීම සඳහා මුදල් මත පාදක වූ වැඩසටහන් යොදා ගත හැකිය. එවැනි සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා භාණ්ඩගාරය හරහා සම්පත් යෙදවීමට මෙන්ම විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව හරහා ජාත්‍යන්තර සහාය ලබාදීම සඳහා අමාත්‍යාංශය විසින් පියවර ගනු ලැබේ.

4.9 ව්‍යසන සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා වන මූල්‍ය උපකරණ

යම් ව්‍යසනයක බරපතලභාවය මත පදනම්ව අදාළ හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් කටයුතු සිදුකිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් මහා භාණ්ඩාගාරය හරහා අවශ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපාදන වෙන් කරනු ඇත. ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් හඳුන්වා දෙන ලද ස්වාභාවික ආපදා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය මගින් ආපදා කළමනාකරන අමාත්‍යාංශයේ සහනාධාර ලබා දීමේ කාර්යයන්ට පහසුකම් සැලසීම මෙන්ම ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය විසින් සිදු කරන ලද තක්සේරු ප්‍රකාරව ව්‍යසනය හා සම්බන්ධ අනෙකුත් වන්දි මුදල් ලබා දීමද සිදු කරනු ලැබේ.

කෙසේ වුවද අතිරේක සම්පත් අවශ්‍ය කරනු ලබන්නේ නම් හදිසි ව්‍යසන තත්ත්වයන් ප්‍රකාශ කිරීමෙන් අනතුරුව ව්‍යසන විලම්භිත ආදායක විකල්ප' යටතේ ණය ප්‍රතිපාදන ලබාගැනීමේ විකල්පය රජය සතුව පවතී

ව්‍යසන අවස්ථාවකදී අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ ප්‍රසම්පාදනය කිරීමේ කාර්යය කඩිනම් කිරීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රසම්පාදන අංශයෙහි සහාය ඇතිව හදිසි අවස්ථා ප්‍රසම්පාදන කාර්ය පටිපාටියක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය විසින් කටයුතු කළ යුතු වේ.

4.10 මාර්ගෝපදේශ මෙවලම් හා ගිවිසුම්

ආපදා සහන සේවා හා ප්‍රතිචාර ක්‍රියාවලියේදී SPHERE අවම ප්‍රමිතීන් හා අනුගතව කටයුතු කිරීමට ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලැස්ම තුළ හැකි උපරිම උත්සාහය යොදනු ලැබේ. ව්‍යසන අවස්ථා සඳහා ගුවන්තොටුපොළ සුදානම්ව තබන්න යන ව්‍යාපෘතිය යටතේ නිර්මාණය කරන ලද මාර්ගෝපදේශ සහ ජාතික හා අන්තර්ජාතික වශයෙන් දක්නට ලැබෙන අනිකුත් අදාළ මාර්ගෝපදේශ යොදාගත හැකිය

සුවිශාල ව්‍යසන අවස්ථාවකදී රජය විසින් ආසියානු කලාපයේ ඇති අනෙකුත් රටවල් සමඟ එළඹෙනු ලබන පාර්ශ්වික ගිවිසුම් තුළින් එකිනෙකාට සහාය ලබා දීම සඳහා සියලුම සාර්ක් කලාපීය රටවල් විසින් අත්සන් තබන ලද හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර පිළිබඳ සාර්ක් ගිවිසුම ප්‍රකාරව ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලැස්ම සකස් කරනු ලැබ ඇත.

4.11 හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර සම්බන්ධීකරණ කාර්යරාමුව

ව්‍යසන සිද්ධියකදී පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් සිදු කරන ලද අවස්ථාවේ සිට එම ව්‍යසන සිද්ධියට පසුව කඩිනමින් යථා තත්ත්වයට පත්වීම දක්වා කාලය තුළ කාර්යසාධක ලෙස ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා ආයතනයන්ට කැපවී කටයුතු කිරීමට විවිධ මට්ටම් වලින් පහසුකම් සැලසීම හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර සම්බන්ධීකරණ කාර්යරාමුව විසින් සිදු කරනු ලැබේ. ආපදා සිද්ධියකදී කාර්යසාධක ලෙස ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර ක්‍රමවේදය ස්ථාපිත කරනු ලැබ ඇති අතර සියලුම අදාළ පුද්ගල කණ්ඩායම් මෙහිදී සම්බන්ධීකරණය වී එක්ව කටයුතු කරයි. විවිධ මට්ටම්වල ආපදා ප්‍රතිචාර කටයුතු වලදී පහත සඳහන් කණ්ඩායම් සම්බන්ධීකරණය වී මාර්ගෝපදේශ ලබා දෙයි.

4.11.1 ව්‍යසන කළමනාකරනය සඳහා වූ ජාතික සභාව

ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යසන කළමනාකරනය හා සම්බන්ධ ඉහළම ආයතනය වන මෙම සභාව ව්‍යසන තත්ත්වයකදී ඊට ඉහළම කැපවීමක් සහිතව ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා අදාළ සියලුම සාමාජිකයන් සමග සම්බන්ධීකරණය වී කටයුතු කරයි.

ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා මෙම සභාවේ විශේෂ රැස්වීම් කැඳවීම් සඳහා අවශ්‍ය ලේඛන කටයුතු පිළිබඳ සහාය ලබා දෙයි.

4.11.2 ජාතික ප්‍රතිචාර ආයතනය සමග සම්බන්ධීකරණ කටයුතු

ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලැස්ම සහ ආයතනික ව්‍යසන කළමනාකරණ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කළ පසු ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යවරයා විසින් අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරුන්, ආපදා කළමනාකරනය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරනු ලබන ආයතනවල දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්, සන්නද්ධ හමුදා, ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ හා කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරුන්, ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානයේ හා

අමාත්‍යාංශයේ තොරතුරු කළමනාකරන ඒකකයේ අධ්‍යක්ෂවරුන් රැස්වීමකට කැඳවීමෙන් අනතුරුව ව්‍යසන තත්ත්වය ඇගයීමට ලක් කිරීම සහ නිලධාරීන් වෙත මාර්ගෝපදේශනය ලබා දීම සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කරනු ඇත. ව්‍යසන තත්ත්වය ඇගයීමට ලක්කිරීම, අඩුපාඩු හඳුනාගැනීම සහ ප්‍රතිකාර ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර ආයතනවල රැස්වීමක් පවත්වනු ඇත.

4.11.3 ජාත්‍යන්තර සහාය සම්බන්ධීකරණය කිරීම

ව්‍යසන තත්ත්වයෙහි පරිමානය රට විසින් දැරිය හැකි මට්ටම අභිබවා යන්නේ නම් අමාත්‍යවරයා විසින් එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතන, ආධාර ලබා දෙන ප්‍රජාව, ජාත්‍යන්තර ආධාර ආයතන, ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, මානුෂීය ආයතනවල රැස්වීමක් කැඳවා ඇති වී තිබෙන ව්‍යසන තත්ත්වය පිලිබඳව සහ හදිසි අවස්ථා ආධාර අවශ්‍ය කරනු ලබන බව දැනුම් දෙනු ලැබේ. සෝදිසි හා මුදවා ගැනීම් සඳහා වන ජාත්‍යන්තර සහාය ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් සම්බන්ධීකරණය කරනු ඇත. ඖෂධ ලබාදීම ඇතුළුව ජාත්‍යන්තර සෞඛ්‍ය සේවා සහාය කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වගකීම වනු ඇත. ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව වෙතින් ලැබෙන සහනාධාර (ආහාරමය සහ ආහාරමය නොවන) සහ තාවකාලික ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම සම්බන්ධීකරණය කිරීම ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

ජනාධිපතිවරයා විසින් හදිසි ව්‍යසන තත්ත්වයක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද විට ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව වෙතින් ආධාර ඉල්ලා සිටිමින් ක්ෂණික ආයාචනයක් සකස් කරන ලෙස ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යවරයා විසින් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයෙන් ඉල්ලා සිටිය හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවට ආධාර ලබා දෙන ලෙසට ආපදා කළමනාකරන අමාත්‍යවරයා විසින් විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය හරහා ශ්‍රී ලංකාවට හිතවත් රටවල්වල තානාපති කාර්යාල වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කරනු ඇත. රජය විසින් තීරණය කරන ලද හොත්, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය සහ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව හරහා තවදුරටත් විදේශ රටවල පිහිටි ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාල වෙතින් ආධාර ඉල්ලා සිටිනු ලැබේ. සහාය ඉල්ලා ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව වෙත ආයාචනයක් ඉදිරිපත් කරන ලද පසු ඒ සඳහා දක්වන ප්‍රතිචාර වඩාත් හොඳින් සංවිධානය කිරීම සඳහා අදාළ පාර්ශ්ව සමග සම්බන්ධීකරණ රැස්වීමක් කැඳවීමට ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් කටයුතු කරනු ලැබේ.

4.11.4 ජාතික ව්‍යසන කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ කමිටුව

ව්‍යසන කළමනාකරණ කටයුතු වල නිරත වී සිටින ජාතික මට්ටමේ රාජ්‍ය ආයතන, වානිජ මණ්ඩල, ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, විද්වත් ප්‍රජාව, මාධ්‍ය, එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතන, ආධාර ලබා දෙන ආයතන සහ මෙම අංශවලට අයත් නියෝජිතයන් ජාතික ව්‍යසන කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ කමිටුවෙහි සාමාජිකයන් වෙති.

අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා හෝ ඔහු නොමැති අවස්ථාවකදී අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්වරයෙකු විසින් රැස්වීම්වල මූලසුන දරනු ඇත. මීට අදාළ ලේඛනමය කටයුතු ඉටු කිරීම සහ සාමාජික නාමලේඛනය හා ඔවුන් සම්බන්ධ කර ගත හැකි ආකාරය පිලිබඳ තොරතුරු නිරන්තරවම යාවත්කාලීන කිරීම ආපදා කළමනාකරන මධ්‍යස්ථානය විසින් සිදු කරනු ඇත. ව්‍යසන තත්ත්වය මැඩලීම සඳහා ආයතන කොතරම් දුරට සුදානම්ද යන බව ඇගයීමට ලක් කිරීම සඳහා ජාතික ව්‍යසන කළමනාකරණ සම්බන්ධීකරණ කමිටු සාමාජිකයන්ගේ හදිසි රැස්වීමක් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයාගේ සහායත්වයෙන් පැවැත්වෙනු ඇත. ව්‍යසන තත්ත්වය පහ වී ගොස් සාමාන්‍ය තත්ත්වයක් ඇති වූ පසු යහපත් ක්‍රියා පිලිවෙත් හඳුනා ගැනීමට සහ අනාගත වැඩි දියුණු කිරීම

සම්බන්ධයෙන් ඇති අඩුපාඩු හඳුනාගැනීම සඳහා රැස්වීමක් පැවැත්වෙනු ඇත. ආපදා කළමනාකරන මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් මෙම රැස්වීම සඳහා අවශ්‍ය ලේඛනමය සහාය ලබා දෙනු ඇත.

4.11.5 හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුව

හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් අධ්‍යක්ෂවරයා සහ අනිකුත් අධ්‍යක්ෂවරුන් සමග සාකච්ඡා කර හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් කමිටුවට ඇතුළත් කළ යුතු ආයතන ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් හඳුනාගෙන ඒ සඳහා ජාතික සභාවේ හෝ අන්තර්වාර කළමනාකරන කමිටුවේ අනුමැතිය ලබා ගත යුතු වේ. හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුව සඳහා නියෝජිතයෙකු නම් කරන ලෙසට සභාව හෝ අන්තර්වාර කළමනාකරන කමිටුව විසින් අනුමත කරන ලද ආයතන වෙතින් ඉල්ලා සිටිය යුතු අතර එලෙස නම් කරනු ලබන සියලුම සාමාජිකයන් හට ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් පත්වීම් ලිපියක් සහ නිර්ණේය විෂයයන්ලබා දිය යුතු වේ. හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුවෙහි රැස්වීම්වල මූලසුන දැරිය යුතු වේ. නිසි කලට කාර්යයන් සිදුවන බවට සහතික කිරීම පිණිස හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුව විසින් තම රේඛීය ආයතන හරහා ප්‍රතිචාර කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කරනු ඇත. (ඇමුණුම 4- ආයතන ලැයිස්තුව)

4.11.6 දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකරණ කමිටු

ව්‍යසන කළමනාකරණ කටයුතු වල ක්‍රියාකාරී ලෙස නිරත වී ඇති ආයතනවල නියෝජිතයන් දිස්ත්‍රික් / ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකරණ කමිටුවල සාමාජිකයන් ලෙස පත් කළ යුතු වේ.

දිස්ත්‍රික් / ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් කමිටුවේ සාමාජිකයන් වෙත පත්වීම් ලිපියක් නිකුත් කළ යුතු වේ. විපතට පත් වූ ජනතාව වෙත වඩාත් හොඳ සම්බන්ධීකරණයක් සහිත ලෙස ආධාර ලබා දීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය හෝ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය විසින් අදාල රජයේ සහ මානුෂීය ආධාර ආයතන සමග නිරන්තරව සම්බන්ධීකරණ රැස්වීම් සංවිධානය කළ යුතු වේ. අවශ්‍ය සෑම අවස්ථාවකදීම අදාල කාර්ය මණ්ඩල විසින් පවතින තත්ත්වය සහ අවශ්‍යතා පිලිබඳව වැඩිදුර ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා ඒ පිලිබඳ තොරතුරු ජාතික නියාමන ආයතන වෙත ලබා දෙනු ලැබේ.

4.11.7 ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමේ ව්‍යසන කළමනාකරණ කමිටුව

ව්‍යසන අවස්ථාවකදී ජනතාව නිසි ලෙස සහ කල් ඇතිව ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථාන කරා රැගෙන යාම සහ ආහාර ලබාදීම ඇතුළු ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානයේ සම්බන්ධීකරණ කටයුතු ඉටු කිරීම සඳහා ග්‍රාම නිලධාරීවරයා විසින් අදාල ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශයෙහි අනෙකුත් රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේද සහාය ලබා ගනිමින් ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමේ ව්‍යසන කළමනාකරණ කමිටු සාමාජිකයන් සමග සම්බන්ධීකරණය වී කටයුතු කරනු ඇත.

විපතට පත් වූ ප්‍රදේශවල ක්‍රියාකාරී ලෙස කටයුතු කරමින් සිටින ප්‍රජා පාදක සංවිධානවල සහායද ඔවුන්ට ලැබෙනු ඇත. ආරක්ෂිත කඳවුරෙහි සිටින කාන්තාවන්, ළමයින් සහ ආබාධිත පුද්ගලයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කරනු ලැබේ.

4.12 ආපදා තොරතුරු කළමනාකරණය

4.12.1 පාදක දත්ත සුදානම් කිරීම

ඉහළ සවිස්තරාත්මක බවක් සහිත ආපදා සිතියම් සහ ආපදාවලට ලක්විය හැකි ප්‍රදේශවල සිටින ජනතාව සම්බන්ධ වෙන් කරන ලද දත්ත සෙවීම සහ බේරාගැනීම් මෙහෙයුම් ද ඇතුළත්ව හදිසි මෙහෙයුම් වල කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වනු ඇත. කෙසේ වෙතත් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය අදාළ තාක්ෂණික නියෝජිතයන් වල සහාය ද සහිතව විවිධ ආපදා වලට ලක්විය හැකි ප්‍රදේශ දක්වමින් සිතියම් සකස් කොට ඇති අතර එම විශ්ලේෂණයන් ක්ෂේත්‍ර මට්ටමේ හදිසි මෙහෙයුම් වලට යොදාගැනීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවේ. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් වඩා සවිස්තරාත්මක ආපදා සිතියම් නිරන්තරයෙන් සිදුවන ආපදා සම්බන්ධයෙන් (ගං වතුර, නාය යාම්) හදිසි මෙහෙයුම් වලදී ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා සකස් කළ යුතුය. ආපදා වලට නිරාවරණය වන ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස වල වෙන් වෙන් වූ දත්ත සකස් කිරීම සඳහා ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ සහාය ලබා ගත හැකිය. පාදක දත්ත සකස් කිරීම සඳහා ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවට සවිස්තරාත්මක ආපදා සිතියම් ලබා දීමට ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය වග බලාගත යුතුය.

4.12.2 ආපදා වලට අදාළ දත්ත එකතු කිරීම සහ බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලිය

හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය ජීවිත හානි, අතුරුදහන්වීම් සහ තුවාල ලැබූ පුද්ගලයන් , පවුල් සංඛ්‍යාව සහ පීඩාවට පත්වූ ජනතාව සම්බන්ධයෙන් දත්ත රැස්කර දෛනික පදනමින් තත්ත්ව වාර්තා නිකුත් කරයි. විශාල ව්‍යාපනයක් සිදුවූ විට විශේෂ තත්ත්ව වාර්තාවක් හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය විසින් නිකුත් කරනු ලැබේ. හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් කමිටුවේ දෛනික තත්ත්ව වාර්තා පහත සඳහන් අය වෙත යවනු ලැබේ.

ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානයද ආහාර සහ ආහාර නොවන ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ තීරණ ගැනීම සඳහා දත්ත රැස් කිරීම සිදු කරයි . කාන්තා සහ ළමා කටයුතු අමාත්‍යාංශයද ආපදාවට පත්වූ ළමයින් සහ කාන්තාවන් ට සහාය දෙන වැඩසටහන් සකස් කිරීම සඳහා ඒ සම්බන්ධ තොරතුරු රැස් කරයි. ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය, ආපදාවට සම්බන්ධ තොරතුරු අවශ්‍ය කරන අනෙකුත් නියෝජිතයන් වල උපදෙස් ද සහිතව පොදු ආකෘතියක් පිළියෙල කළ යුතු අතර කටයුතු ද්විකරණය වීම වැළැක්වීම සඳහා බිම් මට්ටමේ සිට දත්ත එකතු කරන වාර ගණන සම්බන්ධයෙන් එකඟත්වයකට පැමිණිය යුතු අතර වඩා ඵලදායී බිම් මට්ටමේ ප්‍රතිචාර වලට පහසුකම් සැලසිය යුතුය. සියළු නියෝජිතයන් එකඟ වූ ආකෘතිය දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් වරුන්ට සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය හරහා ග්‍රාම නිලධාරීන්ට යැවිය යුතුය. හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය විසින් වරින් වර නිකුත් කරන විමසීමෙන් සිටීම, පුරෝකථනයන්, අනතුරු ඇඟවීම් සහ තත්ත්වය පිළිබඳ යවත්කාළීන කිරීම් වලට අදාළ වාර්තා ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් පවත්වාගෙන යා යුතුය. සමාන්‍ය අවස්ථාවන්හිදී හෝ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් ලැබෙන අවස්ථාවන්හිදී හෝ ආපදාවක් ඇතිවන අවස්ථාවන්හිදී හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය විසින් තත්ත්ව වාර්තා ලබා ගැනීම හෝ යැවීම සිදු කරයි.

ආපදාවක් ඇතිවූ විට හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයට ඵලදායී ප්‍රතිචාර දැක්වීම සහ සහන සැලසුම් කිරීම සඳහා සිතියම් ගත ප්‍රතිඵල ලබා දීම සඳහා හදිසි අවස්ථා සිතියම් කිරීමේ යාන්ත්‍රණය ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් සක්‍රීය කළ යුතුය. හදිසි මෙහෙයුම් සහ සහන උත්සාහයන්ට සහාය දීම සඳහා ආපදා

කළමනාකරන මධ්‍යස්ථානය මිනුම් දෙපාර්තමේන්තුව සහ හදිසි අවස්ථා සිතියම් සකස් කරන වෙනත් ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර නියෝජිතායතන සමඟ සම්බන්ධීකරණය විය යුතුය.

ආපදා වලට අදාළ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම, ප්‍රතිචාර දක්වන සංවිධාන වල වියදම්, සබඳතා හඳුනාගැනීම් සහ ප්‍රවණතා සහ සභාවට ඉදිරිපත් කිරීම් සහ අමාත්‍යවරයා සහ ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වන ලේකම්වරයා අනාගත හදිසි මෙහෙයුම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වැඩපිළිවෙලක් සකස් කළයුතුය. කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ සහාය ආපදා දත්ත පාදක දත්ත සමඟ සන්සන්දනය කිරීමට ලබාගත යුතුය.

ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය විසින් ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආපදා සිතියම් පදනම් කරගෙන සකස් කරන ලද පාදක දත්ත අන්තරායට ලක්විය හැකි ප්‍රජාවන් පිළිබඳ දත්ත හදිසි අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම සඳහා (ආහාර සහ ආහාර නොවන අයිතම) , ආපදාව සිදුවීමට පෙර අවශ්‍ය වන ප්‍රමාණය, සහ ආපදාව සිදුවූ පසුව පීඩාවට පත්වූ ජනගහනය සම්බන්ධ දත්ත රැස් කිරීමෙන් පසුව එම ප්‍රමාණයන් ගැලපෙන පරිදි සකස් කිරීම සඳහා ලබාගත යුතුය. බාල තත්ත්වයේ භාණ්ඩ සැපයුම වැළැක්වීම සඳහා ආහාර නොවන සහන ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධයෙන් පිරිවිතරයන් සැකසීම අවශ්‍ය වේ. අවශ්‍යතා ලැයිස්තුවක් පළාත් සහ ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නියෝජිතායතන, එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතායතන, ආධාර දෙන්නන් සහ ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ ප්‍රාදේශීය රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ ආධාර දීමට කැමති අය ට ලබා ගැනීමට අවස්ථාව සැලසිය යුතුය.

ආපදා දත්ත/ තොරතුරු මාධ්‍ය වලට සහ මහජනතාවට නිකුත් කිරීම ඒ සඳහා වගකීම දරන සංවිධානයේ ප්‍රධානියෙකු විසින් පත් කරන පුද්ගලයෙකු හරහා සිදු කළ යුතුය.

4.12.3 මාධ්‍ය සාකච්ඡා

රටක ඇතිවන ආපදා තත්ත්වයක් සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි දත්ත සහ ජනතාව, යටිතල පහසුකම් සහ ආර්ථික වත්කම් වලට ඉන් සිදුවූ බලපෑම සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි දත්ත මාධ්‍ය වෙත ලබා දීම ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ සහ එහි විෂය පථය යටතට එන අනෙකුත් නියෝජිතායතන වල වගකීම වේ. මාධ්‍ය වෙත කරන නිවේදන ආපදාව ඇතිවූ මුල් දින තුන තුළ අවම වශයෙන් පැය 12 කට වරක් සහ ඉන් පසුව දිනකට එක් වරක් වශයෙන් නිකුත් කළ යුතුය.

සිදු කළ යුතු මාධ්‍ය සාකච්ඡා ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය හෝ ආපදා කළමනාකරන අමාත්‍යාංශය විසින් ආපදාවේ ප්‍රමාණය මත සුදානම් කරනු ලැබේ. අමාත්‍යාංශය යටතේ තිබෙන අනෙකුත් නියෝජිතායතන පරස්පර විරෝධී දත්ත නිකුත් නොකරන බවට අමාත්‍යාංශය වග බලාගත යුතුය.

ඉහත කාරණයට අමතරව හදිසි තත්ත්වයකදී/ විශේෂ අවස්ථාවකදී විශේෂ වාර්තා සකස් කොට ඉහත පාර්ශ්වයන් වෙත යවනු ලැබේ.

ඇමුණුම්

ඇමුණුම් අංකය	මාතෘකාව	පිටු අංකය
ඇමුණුම 1	පීඩාවට පත් ජනතාවගේ දත්ත එකතු කිරීම සඳහා වන ආකෘතියේ නියැදිය	55
ඇමුණුම 2	දිනපතා තත්ත්ව වාර්තාවේ නියැදියක්	56
ඇමුණුම 3	නිර්වචන/ පාරිභාෂික ගබ්ද මාලාව	57
ඇමුණුම 4	හදිසි ප්‍රතිචාර කමිටුවේ සාමාජිකයන්	65
ඇමුණුම 5	හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුවේ යොමු කිරීම් අනුදේශ	66

ඇමුණුම 3

නිර්වචන/ පාරිභාෂික ශබ්ද මාලාව

පිළිගත් අර්ථ දැක්වීම්

අනතුරු හැඟවීම: ආපදාමය අනතුරකට ලක්විය හැකි ජනතාව වෙත ලබා දෙන මූලික පණිවුඩ.

ආපදාව¹: මානව, ආර්ථික හෝ පාරිසරික හානි හා බලපෑම් විශාල ලෙස සිදුවුවිටදී තමා සතු සම්පත් භාවිතා කරමින් ඒ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට නොහැකිවන ආකාරයෙන් පීඩාවට ලක්වන ප්‍රජාව හෝ සමාජයට දරාගත නොහැකි පරිමාණයේ ප්‍රජාවක හෝ සමාජයක ක්‍රියාකාරිත්වයට එල්ල වන දරුණු බලපෑමක් ආපදාව නමින් හැඳින්වේ.

පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ ක්‍රමවේදය: උපද්‍රවයකින් තර්ජනයට ලක් වී ඇති පුද්ගලයන්ට, ප්‍රජාවන්ට සහ ආයතන වලට උචිත පරිදි සූදානම් වීමට හා ක්‍රියාකිරීම සඳහා සහ සිදුවීමට හැකි හානි හෝ පාඩු හැකිතාක් දුරට අඩු කිරීම සඳහා කාලීන හා අර්ථපූර්ණ අනතුරු ඇඟවීමේ තොරතුරු සැකසීම හා බෙදා හැරීම සඳහා අවශ්‍ය වන හැකියාවන් පද්ධතියක්.

හදිසි අවස්ථාව: කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු වන බලාපොරොත්තු රහිත හදිසි සිදුවීමක් හෝ අනතුරක් මෙන්ම හැඳින්වේ. හානි විය හැකි පුද්ගලයන්/ගොඩනැගිලි/වෙනත් ද්‍රව්‍ය වලට බලපෑමක් කරන පීඩාවට ලක් වූ ප්‍රදේශයේ ජනතාවට විද දරා ගත නොහැකි ප්‍රමාණයේ ඇතැම් විට මිනිස් ක්‍රියාදාම මූලිකව හෝ ස්වභාවිකව විශාල පරිමාණයෙන් වන ස්වභාවික/ තාක්ෂණික උවදුරක් හට ගැනීම මත මෙවැනි තත්වයන් ඇති විය හැක.

හදිසි අවස්ථා කළමනාකරනය¹: හදිසි අවස්ථාවන්හිදී නිශ්චිත පෙර සූදානම, ප්‍රතික්‍රියා හා මූලික ප්‍රතිසාධන පියවරයන්හි දී සම්පත් හා වගකීම් සංවිධානය කිරීම හා කළමනාකරනය කිරීම.

ඉවත්වීමේ නියෝගය: ආරක්ෂිත ස්ථානයකට යන ලෙස අවදානමට ලක්වූ ප්‍රජාවන් වෙත ලබා දෙන ඉවත්වීමේ නියෝගය සමඟ අනතුරු හැඟවීම.

උවදුර¹: ජීවිත හානිය, දේපල හානිය, තුවාලවීම හෝ වෙනත් සෞඛ්‍යමය කරුණු, ජීවන උපායමාර්ග බිඳවැටීම , සේවා/සමාජ හා ආර්ථික බිඳවැටීම, හෝ පාරිසරික හානිය සිදු කළ හැකි අන්තරායකර ස්වභාවික සිද්ධිය / තත්වය/ මානව ක්‍රියාකාරිත්වය හෝ සිදුවීම.

¹ UNISDR ආපදා අවම කිරීමේ එක්සත් ජාතීන්ගේ ජාත්‍යන්තර ක්‍රමවේදය

පෙර සූදානම¹: වියහැකි හෝ තර්ජන උවදුරු අවස්ථාවලට සාර්ථකව ප්‍රතික්‍රියා දැක්විය හැකි, හා මුහුණදිය හැකි රාජ්‍ය, වෘත්තීමය ආයතන හා පුනරුත්ථාපන සංවිධාන, ප්‍රජාවන් සහ පුද්ගලයන් විසින් සිදුකරනු ලබන දැනුම හා ධාරිතා වර්ධනය.

යථා තත්වයට පත්වීම¹: ආපදා අවදානම් සාධක අඩුකිරීමේ උත්සාහයන් ඇතුළුව ආපදා වලින් විපතටපත් ප්‍රජාවන්ට අවශ්‍ය පහසුකම්, ජීවන මාර්ග හා ජීවන තත්වයන් නැවත යථා තත්වයට ගෙන ඒම, හා වැඩිදියුණු කිරීම.

සන්සුන්වීම: ආරක්ෂා සහිතව ආපසු යන ලෙස අවධානමට ලක්විය හැකි ප්‍රජාව සඳහා උපදෙස් ලබාදීම.

අනතුරු ඇඟවීම: විය හැකි ආපදා පිළිබඳව අවවාද කිරීමේ පණිවුඩය.

නිවේදනය ඉල්ලා අස්කර ගැනීම: අනතුරු දැන්වීමේ පණිවුඩ අවලංගු කර ආරක්ෂිතබව සහතික කිරීම.

වා උවදුරු

වා උවදුරු යනු මිනිසාට හෝ වෙනත් පන ඇති ජීවීන්, හෝ ස්වභාවික පරිසරයට හානි කරන කෘෂි රසායන, අංශුමය දෑ, ජෛව විද්‍යාත්මක ද්‍රව්‍ය හෝ වෙනත් හානිකර ද්‍රව්‍ය හු තලයට එකතුවීම් නිසා ඇතිවන වාත දූෂණයයි. මූලික දූෂණ ඇති කරවන නියැදි අතර වාහන විමෝචන නිසා ඇතිවන කාබන් මොනොක්සයිඩ් හා ගල් අගුරු දහනය නිසා ඇති වන සල්ෆර් ඩයොක්සයිඩ් අඩංගු වේ.

ගුවන් ප්‍රහාර

ගුවන් යානා මගින් එල්ල කරන ප්‍රහාර සහ විශේෂයෙන්ම ගුවන් හමුදා යානා මගින් භූමිගත ඉලක්ක වෙත එල්ල කරන බෝම්බ ප්‍රහාරද ඇතුළත් වේ.

රසායනික අනතුරු

මිනිස් සෞඛ්‍යයට සහ/ හෝ පරිසරයට කෙටිකාලීනව හෝ දිගුකාලීනව හානිදායක සාරය හෝ සාරයන් නිකුත් කරලීම සිදු කරන සිදුවීම් රසායනික අනතුරු ගණයට අයත් වේ. එවැනි සිදුවීම් අතරට මිනිසුන්ට අසනීප, තුවාල, දුබලතා හෝ මරණය ඇති කරවන සුළු විෂ හෝ හානිකර ද්‍රව්‍ය පිටවීම හෝ මුදා හැරීම, ගිණි, පිපිරීම් අඩංගු වේ. විෂ සහිත ද්‍රව්‍ය ගබඩා කර ඇති, ප්‍රවාහනය කරන හෝ භාවිතා කරන විට රසායනික අනතුරු ඇති විය හැකි අතර ප්‍රධානතම දරුණු අනතුරු වනුයේ ප්‍රධාන රසායනික නිෂ්පාදන හා ගබඩා පහසුකම් සහිත කාර්මික අනතුරුය.

සිවිල් හෝ අභ්‍යන්තර ගැටුම්

සිවිල් හෝ අභ්‍යන්තර ගැටුම් යනු රටක පිළිගත් නීතිය අභිබවා දරුණු අන්දමින් සිදුවන මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් හෝ ගැටුම්කාරී හෝ කලහෝලභල ඇති කර ගැනීම් ඇතුළත්වේ.

මුහුදු බාදනය

ජල රැළි, උදම් ප්‍රවාහ, රළ ප්‍රවාහ, හෝ ජලාපවහනය මගින් ගොඩබිම බාදනය සහ මුහුදු වෙරල හෝ වැලිතලා මත්ඩි ඉවත් කිරීම සිදු වේ. කුනාටු, සුළඟ, හෝ වේගයෙන් ගමන් කරන මෝටර් බෝට්ටු මගින් ඇති කරන රැළි මුහුදු බාදනය සිදු විය හැකි අතර, එමගින් මණ්ඩි හා පර්වත දිගුකාලීනව අහිමිවීම සිදු විය හැකි බවත් ඒවා එක් ස්ථානයකින් ඉවත් වී තවත් ආසන්න ස්ථානයක ගොඩගැසීම.

කුණාටු හා දැඩි සුළං

කුණාටුවක් නිවර්තන හා උප නිවර්තන මුහුදු වල නිර්මාණය වේ. එය උණුසුම් ගර්භයක්, අඩු පීඩන මධ්‍යයක් සහිත, දහරමය වැසි තරංග හා දැඩි සුළං සහිත ලලාට නොවන සංක්ෂිප්ත ප්‍රමාණයේ කුණාටුවක ලක්ෂණ ඇත. කුනාටු යනු නිවර්තන කලාප වල මුහුදු මට්ටමේ වැඩි උෂ්නත්වයක් සහ විශාල වෘත්තමය මගක (උතුරු අර්ධ ගෝලයේ ආපස්සට හා දකුණු අර්ධ ගෝලයේ ඉදිරියට රවුම්ව කැරකෙන) ගමන් කරන න්‍යෂ්ටියේ දැඩි අඩු පීඩනයක් සහිතව අධිවේගී සුළං නිසා ඇති වන සිදුවීමකි. සුළගින් ඇති කරන

බලය එහි වේගයෙන් කාලක (1/4) ප්‍රමාණයකට සමපාත වන බැවින් සුලගේ වේගය යනු ගොඩනැගිලි හා වෙනත් ඉදිකිරීම් වලට කරන හානියේ ප්‍රමාණය තීරණය කරන සාධකය ද වේ.

වන්ඩ මාරුතය

පොළොවට හෝ විවෘත ජලය මත පතිත වන කැලඹිලි සහිතව භ්‍රමනය වන වා ස්ථම්බයක් වන අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ නිතර දක්නට ලැබෙන දැඩි සුළං වේගයක් සහිත තත්වයට සමාන වූවකි. වන්ඩ මාරුතයක් හා කුණාටුක් අතර මූලික වෙනස වන්නේ වන්ඩ මාරුතය එක් සීමිත ප්‍රදේශයකට පමණක් සීමා වන කෙටිකාලීන එකකි.

ඇතැම් ස්ථාන වල සුළං උමග තිබිය හැකි අතර ඒවා මගින් දැඩි සුළං එක්තරා දිශාවකට හමා යාම සිදුවේ.

නියඟය

නියඟය යනු අසාමාන්‍ය ලෙස අඩු වර්ෂාපතනයක් දිගුකාල සීමාවක් තෙක් තිබී එමගින් මිනිසුන්ට, සතුන්ට හා ගහකොළ වලට අවශ්‍ය කරන ජල ප්‍රමාණය හිඟවීමයි. වෙනත් බොහොමයක් වූ උපද්‍රව වලට වඩා නියඟය වෙනස් වන්නේ එය ඇතැම් විටක වසරකට වඩා වැඩි කාලයක් ක්‍රමිකව ඇති වීමත් එය ඇතිවීම සොයා ගැනීම සාමාන්‍යයෙන් අපහසු වීමයි. නියඟය වසර කිහිපයක් පුරා පැවතුන විටෙක එමගින් දේශීය ආර්ථිකයට සැලකිය යුතු පාඩුවක් හා හානියක් ඇති කිරීමේ හැකියාව ඇත. නියඟය යනු හුදෙක්ම භෞතික සංසිද්ධියක් නොවීමට හේතුව එහි බලපෑම් මානව ක්‍රියාකාරකම් හා ජල සැපයුම් අවශ්‍යතා මගින් උද්දීපනය කළ හැක. නියඟය කොටස් තුනකට වර්ගීකරණය කළ හැකිය. එනම් කෘෂිකාර්මික, කාලගුණ විද්‍යාත්මක හා ජල විද්‍යාත්මක නියඟයන් යන ත්‍රිත්වය එකිනෙකට බැඳී ක්‍රියා කරයි. සහනාධාර බෙදා හැරීමේ දී, අනුක්‍රමික කන්න දෙකක කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය අහිමිවීම ලෙස නියඟය ලෙස අර්ථ දැක්වේ.

භූමි කම්පා

භූමි කම්පාවක් යනු පොලෝ මතුපිට තට්ටුවෙන් කොටසක් භූ විද්‍යාත්මක බලපෑමක් කරමින් හා පොළොව සෙලවීමට ලක් කරමින් ක්ෂණිකව පහලට ගලා ගෙන යාමයි. භූමිකම්පා වල ප්‍රමාණය ගණනය කරනු ලබන්නේ සයිස්මො මීටර් වලින් ලබා ගන්නා නිරීක්ෂණ මතය. මුළු ලොව පුරාම දක්නට ඇති භූමිකම්පා වලින් ආසන්න වශයෙන් 5 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් මැනීමේ ක්‍රමය වන්නේ මුමන්ට් මැග්නිටියුඩ් යන පොදුවේ දක්නට ඇති පරිමාණයයි. පරිමාණය 5 ට අඩු ජාතික භූකම්පන විද්‍යාත්මක නිරීක්ෂණ මගින් භූමිකම්පා වැඩි ප්‍රමාණයක් වැඩි වශයෙන්ම ගණනය කරනු ලබන්නේ දේශීය මැග්නිටියුඩ් මාපකයෙන් වන අතර, එය රිච්ටා මාපකය නමින් ද හැඳින්වේ. මෙම මාපක දෙකම තම බල වලංගුතාවය අනුව සංඛ්‍යාත්මකව සමාන වේ. විශාත්වය 3 ට හෝ ඊට අඩු භූමිකම්පා එතරම් බලපෑමක් එල්ල කළ නොහැකි නැතහොත් දුබල ඒවා වන අතර විශාලත්වය 7 ට වැඩි ඒවා මගින් තම ගැඹුරේ ප්‍රමාණය මත විශාල ප්‍රදේශයකට දරුණු හානි ගෙන දීමට හැකියාවක් ඇත.

වසංගත

වසංගත තත්වයක් යනු කඩිනමින් පැතිරෙන හා එක්තරා බෝවන රෝග නව මානවලින් සමාජයේ වැඩි පිරිසකට එකම අවස්ථාවකදී බලපෑම් ඇති කරමින් හා ප්‍රදේශයේ සිටින පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට පැතිරෙන තත්වයක් වන අතර එම රෝගය ස්ථිරව රැදී පවතින එකක් නොවේ. මෙය එක්තරා ජන

කොට්ඨාශයක් ගත් කළ සීමිත කාල සීමාවක් තුළ මෑතක අත් දකින ලද ප්‍රමාණය මත පදනම් වූ ප්‍රමාණාත්මක තත්වය හඹා යන තත්වයකි.

පිපිරීම

බලශක්තියේ (යාන්ත්‍රික, රසායනික හෝ න්‍යෂ්ටික බලශක්තිය) ප්‍රමාණය හා මුදාහැරීම සිදුවන විට ක්ෂණිකව හා බොහෝවිට දරුණු ලෙස පිපිරීම් හට ගනී. මෙසේ වීමේදී ඉතා ඉහල උෂ්ණත්වයක් ඇති වන ලෙස ක්ෂණික වර්ධනයක් සහිතව හා ගෑස් පිටවීමක් සමඟ ඇතැම් විටෙක ශබ්දයකින් හා නියුණු සෝෂාවක් ඇතිව මෙය සිදුවේ. අභ්‍යන්තර තෙරපුමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එය තදබල පිපිරීමක් ද විය හැක. මෙම බලශක්ති හැඩ වෙනස්වීම් රතු හා තැඹිලි ගිනි ලෙස අතිවිශාල පිපිරුම් සමග ඇති වන අතර පසුව තද කලු හෝ අලු පැහැති දුම් පිටවීම සිදුවේ.

ගිනි (නාගරික හා වන ගිනි පිළිබඳ පහත විස්තර පනතේ දක්වා ඇත)

ගිනි යනු නිතර දැකිය හැකි උපද්‍රවයකි. ගිනි මගින් මිනිසාට කරන බලපෑම සාමාන්‍ය ලෙස ගතහොත් සම පිළිස්සීම්, ලක්වන වේලාව සහ තාපයේ උණුසුම් ප්‍රමාණය මත රඳා පවතී. අක්රොලයින් (හානිදායක ග්ලිසරින් ආශ්‍රවනය කිරීමේ දී ඇති වන දුර්ඝණ්ඩය වැනි අවර්ණ ඇක්රිඩ් ද්‍රවයකි.) කාබන් මොනොක්සයිඩ් හා සයනයිඩ්ස් වැනි විෂ සහිත ආසාදන ගිනි මගින් ඇති කල හැක. තාපයේ හෝ දහනයේ ප්‍රමාණය මත භෞතික ව්‍යුහයන්ට හානි ගෙන දිය හැක. විදුලි බලය සහ උපයෝගීතා වැනි අත්‍යවශ්‍ය සේවා කෙරෙහිද මෙමගින් බලපෑමක් ඇති කරවන අතර එනිසා සිදුවීම් බරපතල කරවීමට හේතු වේ. ගින්නෙහි ඇති නිෂේධනාත්මක බලපෑම් අතර ජලය අපවිත්‍රවීම, පාංශු බාදනය, වායුගෝලීය දූෂණය සහ ජීවිත හා දේපල වලට වන හානි ඒ අතර වේ. ගිනි වන ගිනි හා නාගරික ගිනි ලෙස වර්ගීකරණය කළ හැකිය.

නාගරික ගිනි යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ ගොඩනැගිලි/ නිවාස කිහිපයකට හානි කරමින් විශාල ප්‍රදේශයක් පුරා පැතිරෙන ගොඩනැගිලි ගිනි, නිවාස ගිනි, හෝ ගිනිවේ. නිවාස සහිත විශාල ප්‍රදේශයක් පීඩාවට ලක් වූ අවස්ථාවක මෙය විශේෂයෙන්ම අභියෝගාත්මක කටයුත්තක් වන අතර, ගොඩනැගිලි / නිවාස අතර කිසිදු ගිනි හිඬුස් නොමැති වන විටක සහ විශේෂයෙන්ම දැවැන්ත ජනගහනයක් වසන පැල්පත් ප්‍රදේශවල තත්වය ප්‍රබල වේ.

ලැව් ගිනි යනු කැළෑ ප්‍රදේශයක් ඇති වන පාලනය කළ නොහැකි ගින්නකි. මෙය ගිණි ඇවිලෙන සුළු ගහකොළ නිසා හට ගන්නා අතර ගම්බද හා කැලෑබද ප්‍රදේශවල දැකගත හැකිය. ලැව් ගින්න වෙනත් ගිනි වලින් වෙනස් වන්නේ එහි ඇති පුළුල්තාවය හා එය හට ගත් ස්ථානයේ සිට පැතිරෙන වේගයේ ප්‍රමාණය, බලාපොරොත්තු නොවන ලෙස එහි දිශාව වෙනස්වීමේ ඉඩකඩ හා මාර්ග, ගංගා හා ගිනි කඩනයන් ඉක්මවා පැතිරීමේ හැකියාව අනුවයි. ලැව් ගිනි වල ලක්ෂණ වන්නේ ගින්න හට ගත් ආකාරය, පැතිරීමේ වේගය, ගිනි ඇවිලෙන ද්‍රව්‍ය හා ගින්නට කාලගුණය මගින් කෙරෙන බලපෑම වැනි භෞතික සාධක බලපානු ලැබේ. වන ගිනි ගිනි තැබීම හෝ මානව ක්‍රියාමාර්ග නිසි ඇති විය හැක.

ගංවතුර

ගං වතුරක් යනු සාමාන්‍යයෙන් යට නොවන, හෝ තාවකාලික ජලයෙන් යටවීමට හසු නොවන ස්ථානයක ඇති පදිංචිව සිටින ප්‍රජාවට බලපෑමක් ඇති කරමින් ජල මට්ටම වැඩිවීමයි. ගංවතුර තත්වය ඇති වන්නේ ප්‍රදේශයක ජලය පිටවීම සඳහා ඇති සමස්ත ඉඩකඩ ඉක්මවා ජල කඳක් ඒකරාශී වීමෙනි. ගැඹුර, ප්‍රමාණය හා යට වී තිබුණ කාලසීමාව අනුව විශාල වෙනස්කම් ගංවතුර තුළ දැකිය හැකිය. මෙකී ලක්ෂණ වල පරිමානය අනුව එය සුළු හෝ විශාල එකක් දැයි හා එමගින් ඇති කරන හානි ප්‍රමාණය තීරණය කෙරෙනු ඇත. ගංවතුර වල මට්ටම් කිහිපයක් ඇත.

ක්ෂණික ගංවතුර ඉතා කෙටි කාලසීමාවක් තුළ පවතින අධික වර්ෂාපතනයක් මගින් ක්ෂණික ඉවත්වීම් හා වර්ෂාපතනයෙන් පසුව විශේෂයෙන්ම කඳුකර ප්‍රදේශවල විනාඩි හෝ පැය කිහිපයක් තුළ ගංවතුර තත්වයන් ඇති කරලීම

ගංගාමය ගංවතුර:

මෙය දැඩි වර්ෂාපතනයකදී ගංගා උතුරා පිටාර ගැලීම නිසා ඇති වන ස්වභාවික හෝ කාලීන ගංවතුරයි. ගංගා හෝ ඇලදොල වලට ජල පෝෂක ප්‍රදේශ වලට දරා ගත නොහැකි වන විට පහත බිම් ප්‍රදේශවල ගංවතුර හට ගනී. ජනතාව ජල මාර්ග ආශ්‍රිතව හෝ පහත්බිම් ප්‍රදේශවල පදිංචි වූ විට වැඩි ගංවතුර අවදානමක් පවතී.

ජලාශ වලට අදාළ ගංවතුර:

ඉවුරක් හෝ බැම්මක් යනු ජල වේගය කඩා දමන, හරවා යවන හෝ මන්දගාමී කරන ගලා බසින ජලය රඳවා තබන, වාරි කටයුතු, ජල විදුලිය ජනනය, ජල සැපයුම ලබා දෙන හෝ වෙනත් ප්‍රයෝජනයක් ඇති ජලාශයක් ලෙස හෝ විලක් නිර්මාණය කරවන්නයි. මේවා හට සොරොව්වක් හෙවත් දිය බස්නාවක් ඇති අතර එමගින් ක්ෂණිකව හෝ ක්‍රමිකව ජලය බැසයාම සිදු කෙරේ. වාන් දොරටු විවෘති කිරීම මගින් පහතින් ඇති ප්‍රදේශවල බලාපොරොත්තු රහිත ගංවතුර තත්වයන් ඇති විය හැක. ඉවුර/ බැම්ම, හෝ සොරොව්ව බිඳීයාම මගින් දැවැන්ත පාඩුවක් හා පහල ප්‍රදේශවල ජීවිත අහිමිවීමක් සිදු විය හැකිය. ජාත්‍යන්තර මානව නීතිය යටතේ සිවිල් ජනයාට හා පරිසරයට විය හැකි විනාශයේ බලපෑම හේතු කොටගෙන බැම්ම යනු "හයානක බලවේග ඇතුළත් පිහිටුවීම්" ලෙස සැලකේ.

නාගරික ගංවතුර

ජලය වැඩි ප්‍රමාණයක් ගලා යාමට සලසන අද බහුලව දක්නට ඇති ගල් ඇතිරූ ප්‍රදේශ වැඩිවීමෙන් පසු මතු පිට අවශෝෂනය අඩු වීමෙන් හට ගනු ලබයි. එමෙන්ම සංවර්ධන කටයුතු සඳහා වගුරු බිම් ගොඩකිරීම, ප්‍රමාණවත් ජලාපවාහන ක්‍රම හා බෝක්කු ඉදිනොකර මාර්ග තැනීම් සහ ගංවතුර අවදානම් ප්‍රමාණය පිළිබඳ නොසලකා ඉඩම් භාවිතාවට යෙදවීමයි. තවද, ජනගහන වර්ධනය සහ සංරක්ෂිත භූමි ලෙස නම් කර ඇති ගංවතුර තැනිතලා භූමි වල අඩු ආදායම් පවුල් පදිංචිවීම ද හේතු වී ඇත.

ප්‍රාදේශීය ගංවතුර

ප්‍රමාණවත් ජලා පවාහ ක්‍රම නොමැතිවීම හෝ ප්‍රදේශයට ගලා එන ජල සැපයුම් රඳවා ගැනීමට නොහැකිවීම හේතු වී තිබේ. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ ගත්කළ, වගුරු බිම් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා යොදාගැනීම සහ ගංවතුර තැන්පහ හරහා මාර්ග පද්ධති ඉදි කිරීම හේතු විය හැක.

වෙරළමය ගංවතුර -

වෙරළේ ඇති ජල මට්ටම් සාමාන්‍ය ප්‍රමාණය ඉක්මවන අවස්ථා වල දී රැලිමය වෙනස්කම් හෝ අකුණු කුනාටු මගින් ගංවතුර හට ගැනේ. එය දින ගණනක සිට සති ගණනක් යනතුරු පැවතිය හැක.

රළ කුනාටු - නිවර්තන සුළි සුලං හෝ වෙනත් දැඩි සුලං නිසා ඇතිවන මුහුදු මට්ටමේ අසාමාන්‍ය වර්ධනය මේ නමින් හැදින්වේ.

කාර්මික උවදුරු

කාර්මික උවදුරු යනු කර්මාන්තශාලා මගින් සිදුවිය හැකි හදිසිය, නොසැලකිල්ල හෝ නොහැකියාව මත ඇති වන අනතුරු ඇතුළත් වේ. ඒවා කාර්මික අනතුරු වර්ගයට අයත් වන අතර විශාල අලාභ, තුවාල හෝ ජීවිත හානි සිදු කිරීමට සමත් වේ. කාර්මික උවදුරු ප්‍රධාන උවදුරු හතරකින් සමන්විත වේ. මෙයට හේතුව විවිධ වර්ගවල අමුද්‍රව්‍ය, අතුරු ද්‍රව්‍ය, අපතේ දමන කොටස් හා අවසාන නිෂ්පාදිතය වැනි කර්මාන්ත සඳහා විවිධ වූ ක්‍රියාදාමයන් භාවිතා වේ. මුහුණ දෙන උවදුරු අතර ගිනි, පිපිරීම්, විෂ/ රසායනික මුදාහැරීම් සහ පාරිසරික හානි ඇතුළත් වේ. ගිනි, පිපිරීම් / රසායනික මුදාහැරීම් වෙනම සඳහන් කර ඇති අතර, පාරිසරික හානිය වෙන් වශයෙන් මෙහි උවදුරක් ලෙස දක්වා නොතිබුන ද වා උවදුරු, ගිනි, රසායනික හා නියඟ යන මාතෘකා තුල කොටසක් ලෙස දක්වා ඇත.

නායයාම්

නායයාමක් යනු භූ විද්‍යාත්මක සන්දර්භයක් වන අතර, ඒ සමග ගිලා බැසීම, ගල් පෙරලීම, ගැඹුරු බෑවුම් හට ගැනීම සහ නොගැඹුරු සුන්බුන් හෝ මඩ ගලා ඒම වැනි පුළුල් වූ පස සෝදායාමක් සිදු වේ. ගුරුත්ව ක්‍රියාවලි යනු නායයාමක් ඇතිවීමට බලපාන මූලික බලවේගය වුවද, මුල් බෑවුම් ස්ථාවරත්වයට බලපාන වෙනත් සාධක ද ඇත. නියමානුකූල ලෙස ගත් කළ, පූර්ව කොන්දේසිමය සාධක මගින් විශේෂිත උපපෘෂ්ඨ තත්වයන් නිර්මාණය කර ප්‍රදේශය/ බෑවුම දරුණු කරලීමට සමත්වේ. එසේ වුවද, සැබෑ නායයාමක දී එය මුදාහැරීමට පෙර ක්‍රියාරම්භකයක් තිබීම අවශ්‍ය කෙරේ. **කිදා බැසීම** යනු භූගත ජලය ඉවත්වීම, පස් හැරීම, හුනුගල් දියවීම, ස්වභාවික ගැස් ඉවතට ගැනීම හා භූමිකම්පා නිසා පොලොව ගිලා බැසීමයි. දැඩි වර්ෂාව නිසා සුන්බුන් ගලායාම, මඩ ගලා යාම හා කිදා බැසීම ඇති වේ. කදුකර බෑවුම් වල කෙරෙන අවිධිමත් සංවර්ධන කටයුතු නිසා නායයාම් සිදුවීමේ හැකියාව ඉතාමත් අධිකය. ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය පවසන අන්දමට, දිනකට මිමි 100 ඉක්මවා ලැබෙන වර්ෂාපතනය මගින් නායයාම් ඇති වීමට හේතුවිය හැක.

අකුණුසැර වැදීම හා ගිගුරුම් සහිත කුනාටුව

අකුණු ගැසීම යනු ගිගුරුම් සහිත කුනාටුවක් මගින් ඉහළ වෝල්ටීයතාවයක් ඇති, දර්ශනය වන විදුලිමය මුදාහරීමක් වන අතර ඉන් අනතුරුව හෙන ශබ්දයක් නිකුත් වේ. වටපිටාවේ ඇති ආරෝපිත ප්‍රදේශ මගින් අකුණු සැර මගින් තාවකාලිකව සමපාත කරමින් එය පොලොවේ තිබෙන කිසියම් ද්‍රව්‍යයක් මත ගැටුන විට එය අකුණක් ලෙස පොදුවේ හඳුන්වනු ලැබේ. අකුණු සැර වැදීමෙන් ජීවිත විනාශයන් ගොඩනැගිලි හා ව්‍යුහයන්ට හානි ගෙන දිය හැක. විශේෂිත ප්‍රදේශවල අකුණු සැර වැදීම් වැඩිපුර සිදු වනු වුවද එය ඕනෑම ස්ථානයක සිදුවීමට ඉඩ ඇත.

අකුණු කුනාටුවක් යනු අකුණු සහිත පොලෝ තලය වෙත ධ්වනිත බලපෑමක් ඇති අකුණු ගැසීම ලෙස හදුන්වන දරුණු කාලගුණික තත්වයකි. දැඩි සුළං හා දරුණු වැසි සමඟ අකුණු කුනාටු තත්වය හා බැඳුණු ලක්ෂණයකි.

සාගරමය උවදුරු

සාගරමය උවදුරු යනු සාගර පරිසරයේ ක්‍රියාකාරකම් වලට බලපෑමක් ගෙන දෙන ස්වභාවික හෝ සිතාමතා කරන කිසියම් සිදුවීමක් හෝ තත්වයකි. මේවා අතරට මුහුදු මතුපිටින් හෝ යටින් ගමන් කරන කිසියම් යාත්‍රාවක් ශ්‍රී ලංකාවේ භෞමික සීමාවන් තුළ දී දරුණු උවදුරකට ලක්වීම සඳහන් කල හැක. මෙම තත්වය කිසියම් පදාර්ථයක් මගින් තුවාල, රෝග හෝ අසනීප, හෝ පුපුරන ද්‍රව්‍ය, ගිනිගන්නා සුළු දෑ, විෂකුරු, ඔක්සිකරණ වූ දෑ, හිරිහැර කාරී හෝ වෙනත් හිංසාකාරී භාවිත කරන සේවකයෙකු විසින් නැව් තනන ස්ථාන වල පිඩාකාරී රසායනික ද්‍රව්‍ය පදාර්ථ මගින් ඇති විය හැක. ශාරීරික හෝ සෞඛ්‍යමය උවදුරු ඇතිකළ හැකි යැයි අනුමාන කරන පදාර්ථයක් එසේ නැතහොත් සරල හුස්ම හිරකරන ගෑස්, දැවෙනසුළු සුන්බුන්, පිරොෆොරික් ගෑස් (වාතයට නිරාවරනය වූ විට ඉක්මණින් ගිනි ගන්නා) එසේ නැතහොත් වෙනත් ආකාරයෙන් දක්වා නොසිටින උවදුරක් ලෙස අර්ථ දැක්වා ඇති විටක. සාගරමය රැලි යනු සාගරමය උවදුරු ලෙස ද හැඳින්වේ.

න්‍යෂ්ටික ආපදා

අන්තර්ජාතික පරමාණු බලශක්ති නියෝජිතායතනය අර්ථ දක්වන අන්දමට **න්‍යෂ්ටික ආපදා** යනු "ජනයාට, පරිසරයට හෝ ස්ථානයකට සැලකිය යුතු තලයේ බලපෑම් ඇති කරවන සිදුවීමක්" ලෙස අර්ථ දක්වා ඇත. මේ සඳහා උදාහරණ වන්නේ පුද්ගලයන්ට සිදු වන දැඩි බලපෑම්, පරිසරයට විශාල ප්‍රමාණයක් වූ විකිරණ ද්‍රව්‍ය ප්‍රතික්‍රියා දැක්වීම් ය.

තෙල් කාන්දුවීම් (ගොඩබිම්/ සාගර)

තෙල් කාන්දුවීම් යනු ද්‍රව බණිජ තෙල් හයිඩ්‍රොකාබන් මානව ක්‍රියාවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පරිසරයට විශේෂයෙන්ම මුහුදු ප්‍රදේශ මත මුදා හැරීමක් වන අතර එය එක් ආකාරයක පරිසර දූෂණයකි. මෙම වචනය සමුද්‍ර ඉන්ධන පිටවීම් වලට සාමාන්‍ය ලෙස අදාළ වන අතර එහිදී ඉන්ධන සාගරයට හෝ සමුද්‍ර ජලයට මුදා හැරීමට සිදු වුවද, මෙවැනි පිටවීම් ගොඩබිම් මතද සිදු විය හැක. ටැංකි, අක් වෙරළ කලාප, විදුම් තුඩවල් හා ලිං වලින් මෙන්ම පිරිපහදුකළ බණිජ තෙල් (ගැසලින් හා ඩීසල්) පිටවන දෑ වලින් සහ ඒවායේ අතුරු නිෂ්පාදන, ගඩබා ඉන්ධන හෝ ඉන්ධනමය ඉවතලන දෑ හෝ අප ඉන්ධන වැනි විශාල නැව් භාවිතා කරන සංඝට්ටමය ඉන්ධන පිටවීම් සිදු වීමට ඉඩ ඇත.

විකිරණමය හදිසි අවස්ථා

විකිරණමය හදිසි අවස්ථා යනු අහිතකර විකිරණශීලී ද්‍රව්‍ය පරිසරයට මුදා හැරීමයි. විකිරණශීලී සමස්ථානිකයන් භාවිතා කරන, ගබඩා කරන හෝ ප්‍රවාහනය කරන ඕනෑම ස්ථානයක එවැනි සිදුවීම් හට ගත හැක.

සුනාමි (භූකම්පන තරංග)

සුනාමි යනු ජල භූමිකම්පා, ගිනිකඳු පිපිරීම් සහ වෙනත් ජලස්ථ පිපිරීම්, නායයාම්, ග්ලැසියර්ස් හා වෙනත් එවැනි තත්වයන් මගින් රැලි මාලාවක් (ගැඹුරු සාගරයට හරහා දිගු ජල තරංග ගමන් කිරීම) ජනනය

කරවීමයි. සුනාමි රැළි සාගරය හරහා ඉතාමත් වේගයෙන් ගමන් කරනවා වුවද, නොගැඹුරු ජලයට ඒවා ලගා වන විට එවයේ වේගය අඩු වී ජල කදේ ගැඹුරට වර්ධනය වේ. භූමිකම්පාවක් සුනාමියක් දක්වා වර්ධනය වීමට අඩු වශයෙන් රිච්ටා මාපකයේ 7.0 වාර්තා කළ යුතු අතර එමෙන්ම එය මුහුදු මට්ටම ඉහළ එසවෙන හා සාගර මතුපිට දක්වා ජලය තල්ලු කළ හැකි thrust-dip හා dip-slip වර්ගයේ භූමිකම්පාවක් විය යුතුය.

ජෛව විද්‍යාත්මක උවදුරු

හානි ගෙනදිය හැකි ස්වභාවිකව සිදුවන්නකි. ජෛව විද්‍යාත්මක උවදුරු සඳහා උදාහරණ වන්නේ වයිරස්, බැක්ටීරියා, ශාඛ, කෘමීන්, සතුන්, කුරුල්ලන් සහ ඇතැම් විටක මානවයා ඇතුළත්වේ. මේවා තුලට ප්‍රාන්ත සහිත ජීවින් හා ඔවුනගේ විෂ ද්‍රව්‍ය (උදා- දල විෂ, අවිචු) නොහොත් එම සතුන්ට ඇති විෂ සහිත රෝග ඇතුළත් වේ. උදා. විෂසහිත සතුන් සහ කෘමීන්, විෂසහිත පැල සහ පරපෝෂිතයන්, බැක්ටීරියා හෝ වයිරස් (උදා- මැලේරියා) වැනි රෝග වාහක මදුරුවන්. මේවා අතරට ප්‍රතිකාර අපද්‍රව්‍ය හෝ ක්ෂුද්‍ර ජීවී නියැදි, වයිරස් හෝ විෂ (ජෛව විද්‍යාත්මක මූලාශ්‍ර වලින්) අඩංගු වේ. මේවා මගින් මානව මූලිකව ජීවින්ගේ සෞඛ්‍යයට තර්ජනයක් එල්ල විය හැක. ඒවා තුල සතුන්ට හානිදායක සංඝටක ද අඩංගු වී තිබිය හැක. අර්ථ දැක්වීම හා ඊට සම්බන්ධිත සංඥාව අවවාද කිරීමක් ලෙස භාවිතා කරන අතර එමගින් බලපෑමට ලක් විය හැකි සංඝටක සඳහා පූර්වාරක්ෂණ යෙදිය යුතුය.

සටහන:

ජෛව විද්‍යාත්මක උවදුර යන්න 2005 ආපදා කළමනාකාරන පනතට ඇතුළත් නොවුනද, ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් සැලසුමෙහි හි ආයතනික වගකීම් යටතේ සඳහන් වන අතර වෙනත් ආපදා සඳහා සකසා ඇති ක්‍රමවේද සියල්ල එහි අන්තර්ගතව ඇත. මෙම ආපදාව පාලනය කර ගත හැකි වන අතර ඉන් වන ප්‍රතික්‍රියාව සැලකිය යුතු තලයෙන් වේ.

ඇමුණුම 4

හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුවේ සාමාජිකයන්

අංකය	සාමාජිකයන්
1	අධ්‍යක්ෂ මෙහෙයුම්, ආරක්ෂක මණ්ඩල ප්‍රධානි කාර්යාලය
2	අධ්‍යක්ෂ - මෙහෙයුම්, ශ්‍රී ලංකා හමුදා මූලස්ථානය
3	අධ්‍යක්ෂ - මෙහෙයුම්, ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදා මූලස්ථානය
4	අධ්‍යක්ෂ- මෙහෙයුම්, ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදා මූලස්ථානය
5	අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් , රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව
6	අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
7	අණ දෙන නිලධාරී- ක්ෂේත්‍ර බලකා මූලස්ථානය, ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය
8	දිස්ත්‍රික් ලේකම්- දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය - කොළඹ
9	රසායනික අවි සම්මුතිය සඳහා වූ ජාතික අධිකාරී කාර්යාලය
10	සභාපති, පරමාණුක ශක්ති අධිකාරිය
11	අධ්‍යක්ෂ, ජාතික ආපදා සහන සේවා මධ්‍යස්ථානය
12	ප්‍රධාන ගිනි නිවීමේ නිලධාරී, ගිනි නිවීම සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ 10
13	ප්‍රධාන ඉංජිනේරු, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය
14	කළාප අධිපති, ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම්
15	අධ්‍යක්ෂ- පුහුණු කොළඹ මහ නගර සභාව
16	අධ්‍යක්ෂ- නඩත්තු, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය
17	ආරක්ෂක කළමනාකරු -ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය
18	කළමනාකරු (කොළඹ නගරය) ජාතික ජල සම්පාදන සහ ජලාපවාහන මණ්ඩලය
19	ප්‍රධාන සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී, කොළඹ මහනගර සභාව
20	නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ - ශ්‍රී ලංකා වෙරළ සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
21	ජාතික සම්බන්ධීකාරක - DPRD, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය
22	මෙහෙයුම් ප්‍රධානි, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය
23	අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය
24	අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - කාලගුණවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
25	අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
26	සාමාන්‍යාධිකාරී, ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාව
27	ලේකම්- අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
28	පළාත් අධ්‍යක්ෂ, පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව (බස්නාහිර)
29	ලේකම්, ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය

ඇමුණුම 5

හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර කමිටුව සඳහා වන යොමු කිරීම් අනුදේශ :

ස්වාභාවික හෝ මිනිසා විසින් ඇතිකරන විශේෂිත ආපදා සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර දැක්වීමට යෙදෙන හෝ වගකීමක් සහිත පාර්ශ්වකාර නියෝජිතයන්ගේ නියෝජනය කරමින් කමිටුවට සාමාජිකයන් පත් කරනු ලැබේ. ආපදා කළමනාකාර මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් කමිටු සාමාජිකයන් නිරන්තරයෙන් රැස්වේ. පුළුල් වූ යොමුකිරීම් අනුදේශයන් තුළින් උපදෙස් දීම, මෙහෙයවීම, සහාය දීම සහ පහසුකම් සැලසීම විශේෂිත හදිසි මෙහෙයුම් වලදී සහ පහත දක්වා ඇති ප්‍රතිචාර වලට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් සිදු කරනු ලැබේ. අවශ්‍යතාවන්ට අනුව කමිටුවේ විවිධ කණ්ඩායම් හදිසි මෙහෙයුම් සඳහා වෙනම රැස්වන අතර විවිධ වර්ගවල ආපදා සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වනු ලැබේ. කමිටුවේ විෂය පථයට අයත් පුළුල් ක්‍රියාකාරකම් පහත දක්වා තිබේ.

1. රටේ ඇතිවූ ආපදා තත්ත්වයක් සම්බන්ධයෙන් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල්වරයාගෙන් දැනුම් දීමක් ලැබුණු වහාම හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයේ රැස්වීම.
2. ආපදා වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා ආදාළ ආයතනික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීම.
3. ජාතික හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයේ ක්‍රියාවත් සඳහා උපදෙස් දීම.
4. හදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානයේ ජාතික සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් නියෝජනය කරමින් නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර දැක්වීම සහ ඉක්මනින් යථා තත්ත්වයට පත්කිරීම සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
5. සාමාජිකයා නියෝජනය කරන සංවිධානයේ විෂය පථයට එන ඕනෑම තත්ත්වයක් ප්‍රකෘතියට පත් කිරීම සඳහා සහාය දීම.
6. පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් නිකුත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ක්ෂණික ප්‍රතිචාර දැක්වීම
7. පීඩාවට පත්වූ ප්‍රදේශයේ ආරක්ෂා කිරීම සහ පරීක්ෂා කිරීම සහ ආපදා ස්ථානයේ ආරක්ෂාව සහ සුරක්ෂිත බව තහවුරු කිරීම.
8. මානව සම්පත්, උපකරණ සහ වෙනත් දේ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.
9. නියෝජිතයන්ගේ ප්‍රතිචාර දක්වන්නන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සහ සුරක්ෂිත බව ලබා දීම.;
10. සෙවීම සහ බේරාගැනීම් මෙහෙයුම් සහ ඉවත් කිරීම් සංවිධානය කිරීම.
11. හදිසි මෙහෙයුම් සහ ප්‍රතිචාර, න්‍යෂ්ටික සහ විකිරණශීලී හදිසි අවස්ථාද ඇතුළුව නිරෝධායනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව සහ ගුවන් තොටුපලවලින් එන මගීන් විදේශයන්ගෙන් පැමිණෙන වසංගත පැතිරවීම වැළැක්වීම සඳහා රඳවා තබා ගැනීම.
12. ප්‍රථමාධාර, ක්ෂණික සෞඛ්‍ය පහසුකම් සහ තුවාල වූ සහ අසනීප වූ අය සඳහා වෛද්‍ය සහාය ලබා දීම.
13. යෝග්‍ය අනෙකුත් කටයුතු.